

KALVARIJOS SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KOREGAVIMO

Sprendiniai

Planavimo organizatorius:

Kalvarijos savivaldybės administracijos
direktorius,
Laisvės g. 2, LT-69214 Kalvarija

Plano rengėjas:

VĮ Valstybės žemės fondas
Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius,
Konstitucijos pr. 23 A korpusas, LT-08105
Vilnius

OBJEKTAS: Kalvarijos savivaldybės teritorija

PLANAS: Kalvarijos savivaldybės bendrasis planas

PLANAVIMO RŪŠIS IR LYGMUO: savivaldybės lygmens teritorijos bendrasis planas

PLANAVIMO ORGANIZATORIUS: Kalvarijos savivaldybės administracijos direktorius

TURINYS: I. Tekstinė dalis

1. Aiškinamasis raštas – nauja redakcija

II. Grafinė dalis

1. Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys (M 1:50 000) – nauja redakcija
2. Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys (M 1:50 000) – nauja redakcija
3. Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys (M 1:50 000)
4. Miškų išdėstymo brėžinys (M 1:50 000)

KALVARIJOS SAVIVALDYBĖS BENDROJO PLANO KOREGAVIMAS	
RENGIMO ETAPAS, SPRENDINIŲ STADIJA	Data
Plano rengėjas	
VĮ VALSTYBĖS ŽEMĖS FONDAS KRAŠTOTVARKOS IR TERITORIJŲ PLANAVIMO SKYRIUS Konstitucijos pr. 23A korpusas, LT-08105 Vilnius; tel.8-(5)-261 88 56; tel./faksas 8-(5)-262 16 72	
Skyriaus viršininkė Rita Palčiauskaitė Projekto vadovas Dainius Kitovas (atest. Nr. A 941) Inžinierius Tomas Matkevičius 	2013-05-06

TURINYS

ĮVADAS (NAUJA REDAKCIJA)	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
I. BENDROJO PLANO SPRENDINIŲ SUDĖTIS IR TAIKYMO TVARKA (NAUJA REDAKCIJA)	9
II. BENDROJO PLANO SPRENDINIAI	11
1. BENDROSIOS NUOSTATOS	11
1.1. PRIELAIDOS	11
1.2. TERITORIJOS TVARKYMO, REGLAMENTAVIMO, NAUDOJIMO IR APSAUGOS PRINCIPAI	11
2. GAMTOS IR KULTŪROS IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO SPRENDINIAI	12
2.1. KRAŠTOVAIZDŽIO APSAUGA IR NAUDOJIMAS	12
2.2. APLINKOS KOKYBĖ	13
2.3. KULTŪROS PAVELDO NAUDOJIMAS IR APSAUGA (NAUJA REDAKCIJA)	13
3. GYVENVIEČIŲ SISTEMOS PLĖTROS SPRENDINIAI	17
3.1. CENTRINIŲ GYVENVIEČIŲ SISTEMA	17
3.2. SOCIALINĖS INFRASTRUKTŪROS PLĖTOJIMAS	18
3.3. BŪSTO PLĖTROS SPRENDINIAI	19
3.4. PASLAUGŲ GYVENTOJAMS IR VERSLUI PLĖTRA	20
4. ŪKIO PLĖTROS SPRENDINIAI	21
4.1. ŽEMĖS IR MIŠKŲ ŪKIO PLĖTRA	21
4.2. TURIZMO IR REKREACIJOS PLĖTRA	22
4.3. PRAMONĖS IR VERSLO PLĖTRA (NAUJA REDAKCIJA).....	25
4.4. ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS PLĖTRA (NAUJAS POSKYRIS)	25
5. ŽEMĖS NAUDOJIMO SPRENDINIAI	28
5.1. ŽEMĖS FONDO STRUKTŪRA IR JOS POKYČIŲ PROGNOZĖ	28
5.2. PLANUOJAMI ŽEMĖS NAUDOJIMO PRIORITETAI	29
5.3. BIOPRODUKČINIO ŪKIO PLĖTRA	31
5.4. TERITORIJOS NAUDOJIMO REGLAMENTAI	32
6. SUSISIEKIMO SISTEMOS PLĖTROS SPRENDINIAI	34
6.1. AUTOMOBILIŲ KELIAI (NAUJA REDAKCIJA)	34
6.2. VALSTYBĖS SIENOS APSAUGA (NAUJA REDAKCIJA)	41
6.3. GELEŽINKELIS (NAUJA REDAKCIJA).....	42
6.4. DVIRAČIŲ TAKAI	44
6.5. TERITORIJŲ REZERVAVIMAS SUSISIEKIMO SISTEMOS PLĖTRAI VALSTYBĖS IR APSKRITIES SVARBOS OBJEKTAMS (NAUJA REDAKCIJA)	44
7. INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA	45
7.1. VANDENTIEKA IR VANDENVALA (NAUJA REDAKCIJA)	45
7.2. ATLIEKŲ TVARKYMAS	47
7.3. GAMTINIŲ DUJŲ TIEKIMAS	48
7.4. ŠILUMOS TIEKIMAS, ŠILUMOS ŪKIS (NAUJA REDAKCIJA).....	48
7.5. ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMAS (NAUJA REDAKCIJA)	49
7.6. TELEKOMUNIKACIJOS IR RYŠIAI (NAUJA REDAKCIJA)	50
8. RENGINIŲ IR PERŽIŪRĖTINIŲ TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTAI (NAUJA REDAKCIJA)	51
9. PRIEDAI	53
9.1. PRIEDAS NR. 1. SAUGOMŲ TERITORIJŲ IR VALSTYBĖS SAUGOMŲ GAMTOS PAVELDO OBJEKTŲ SĄRAŠAS (NAUJA REDAKCIJA)	54
9.2. PRIEDAS NR. 2. NEKILNOJAMŲJŲ KULTŪROS PAVELDO OBJEKTŲ SĄRAŠAS (NAUJA REDAKCIJA)	55
9.3. PRIEDAS NR. 3. ŽEMĖS NAUDOJIMO IR APSAUGOS REGLAMENTŲ LENTELĖ (NAUJA REDAKCIJA)	62

ĮVADAS (nauja redakcija)

Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrasis planas koreguojamas vadovaujantis LR Teritorijų planavimo įstatymo (Žin., 1995, Nr.107-2391; 2004, Nr. 21-617; 2006, Nr. 66-2429; 2009, Nr. 144-6351, Nr. 159-7205; 2010, Nr. 65-3195, Nr. 84-4404; 2011, Nr. 163-7757; 2012, Nr. 63-3172) ir Savivaldybės teritorijos bendrojo plano rengimo taisyklių, patvirtintų LR aplinkos ministro (Žin., 2004, Nr. 83-3029; 2006, Nr. 145-5559; 2007, Nr. 62-2384; 2007, Nr. 73-2917; 2007, Nr. 43-1655; 2007, Nr. 66-2574; 2011, Nr. 37-1773) nuostatomis, Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimo planavimo užduotimi, patvirtinta Kalvarijos savivaldybės administracijos direktorės 2010-11-17, Nr. 008 ir darbų programa, patvirtinta Kalvarijos savivaldybės administracijos direktorės 2010-11-17, Nr. 008 DP.

Planavimo tikslai ir uždaviniai:

- 1) patikslinti kaimo teritorijų užstatymą, numatyti intensyvumą;
- 2) patikslinti apsaugos zonas (dėl pasikeitusių teisės aktų);
- 3) numatyti teritorijas kapinių ir kolumbariumų statybai;
- 4) įtraukti specialiųjų planų sprendinius;
- 5) išnagrinėti pramonės vystymosi galimybes savivaldybės teritorijoje.

Planavimo objektas: Kalvarijos savivaldybės teritorija, plotas – 441 kv. km.

Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimą rengia viešųjų pirkimų konkursą laimėjęs VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius.

Skyriaus viršininkė, projekto administratorė - Rita Palčiauskaitė.

Projekto vadovas - Dainius Kitovas (atest. Nr. A 941).

Planavimo sąlygos:

- 1) Kalvarijos savivaldybės administracijos Ūkio ir urbanistikos skyrius Planavimo sąlygos bendrojo planavimo dokumentams rengti 2012-01-19 Nr.1;
- 2) Marijampolės regiono aplinkos apsaugos departamento Planavimo sąlygos rajono lygmens bendrojo ar specialiojo ir vietovės lygmens specialiojo ar detaliojo planavimo dokumentams rengti 2011-12-14 Nr. MRS-1446;
- 3) Marijampolės visuomenės sveikatos centro raštas „Dėl sąlygų išdavimo rengti teritorijų planavimo dokumentą“ 2011-12-19 Nr.5D-2323;
- 4) AB „Lesto“ Marijampolės tinklo eksploatavimo grupės Planavimo sąlygos 2011-12-12 Nr. TS-46440-11-2407;
- 5) TEO LT, AB TED Kauno TEC raštas „Dėl duomenų pateikimo“ 2012-01-16 Nr. T-12/0080;
- 6) UAB „Didma“ Planavimo sąlygos detaliojo planavimo dokumentui rengti 2011-12-19 Nr. 07;
- 7) Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Marijampolės, Kazlų Rūdos, Kalvarijos žemėtvarkos skyriaus Planavimo sąlygos bendrojo planavimo dokumentams rengti 2012-01-06 Nr.20 LPS-2;
- 8) AB „Lietuvos geležinkeliai“ Planavimo sąlygos rajono lygmens bendrojo planavimo dokumento korektūrai 2011-12-30 Nr.5782;
- 9) Valstybinės sienos apsaugos tarnybos prie LR Vidaus reikalų ministerijos raštas „Dėl planavimo sąlygų Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrajam planui rengti“ 2011-12-16 Nr.(21)-14-5020;

- 10) Būsto ir plėtros agentūros Planavimo sąlygos rajono lygmens bendrojo planavimo dokumentui rengti 2011-12-12 Nr.11-1402;
- 11) Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos Planavimo sąlygos bendrojo planavimo dokumentui rengti 2011-12-20 Nr. PS-288;
- 12) Kultūros paveldo departamento prie LR Kultūros ministerijos Marijampolės teritorinio padalinio Planavimo sąlygos nacionalinio, regiono, rajono lygmens bendrojo planavimo dokumentams rengti 2011-12-19 Nr.29;
- 13) UAB „Kalvarijos komunalininkas“ Planavimo sąlygos bendrojo planavimo dokumentams rengti 2012-01-17 Nr.42.

Sąvokos.

Bendrojo plano koregavimo sąvoka prilyginama LR Teritorijų planavimo įstatymo (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617; 2006, Nr. 66-2429; 2010, Nr. 65-3195, Nr. 84-4404) 12 straipsnyje apibrėžtai *bendrojo teritorijų planavimo dokumento keitimo sąvokai*.

Keičiant bendrojo plano sprendinius, rengimo etapo stadijos apjungiamos, vadovaujantis LR Teritorijų planavimo įstatymo (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617; 2006, Nr. 66-2429; 2010, Nr. 65-3195, Nr. 84-4404) 10 straipsnio 1 punktu bei Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimo darbų programa, patvirtinta Kalvarijos savivaldybės administracijos direktorės 2010-11-17, Nr. 008 DP.

Šiuo metu atlikti tokie Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimo darbai:

- parengiamieji darbai;
- esamos būklės analizė (atnaujintos tik dalys, susijusios su koreguojamais sprendiniais).

Šioje ataskaitoje pateikiami pakeisti sprendiniai.

Koreguojant Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinius vadovautasi Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimo darbų programa, patvirtinta Kalvarijos savivaldybės administracijos direktorės 2010-11-17, Nr. 008 DP; Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimo esamos būklės analizė; Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano koncepcija, aprobuota Kalvarijos savivaldybės tarybos 2007-07-26 sprendimu Nr. T-8-11; Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita ir Marijampolės apskrities bendruoju (generaliniu) planu, patvirtintu LR Vyriausybės 2010-09-08 nutarimu Nr. 1298.

Koreguojant bendrojo plano sprendinius parengti šie brėžiniai:

- Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys (M 1:50 000);
- Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys (M 1:50 000);
- Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys (M 1:50 000);
- Miškų išdėstymo brėžinys (M 1:50 000).

Brėžiniai pateikiami kartu su sprendinių ataskaita.

Tekstinės dalies aiškinamajame rašte patikslinti skyriai (poskyriai) žymimi – *nauja redakcija*. Grafinėje dalyje pateikiami visi brėžiniai yra patikslinti.

Teisinė aplinka.

Koreguojant Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinius, įvertinamos šių patvirtintų arba rengiamų teisės aktų ir dokumentų nuostatos:

Europos Sąjungos dokumentų nuostatos:

- „Europos erdvinės plėtros perspektyva ESDP“ (pritarta neoficialioje ministrų, atsakingų už erdvinį planavimą, taryboje Potsdame, 1999 m. gegužę);
- Teritorijų planavimą įtakojančiomis Europos Sąjungos politikos gairėmis, išdėstytomis Lisabonos strategijoje iki 2010, Europos urbanistikos chartijoje, Europos Sąjungos Ministrų tarybos ministrų, atsakingų už teritorijų planavimą, CEMAT 2000 m. priimtais Europos žemyno darnaus vystymosi pagrindiniais principais, kitais dokumentais išskiriančiais „urban“ dimensiją, kaip pagrindą generuojant Europos Sąjungos ekonomiką, ypač žinių, kuriant žmonių gerovę, didinant konkurencingumą.

Lietuvos Respublikos Seimo dokumentų nuostatos:

- Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas. LR Seimo sprendimas Nr. IX-1154; 2002 m. spalio 29 d. (Žin., 2002, Nr.110-4852);
- Nacionalinė turizmo plėtros programa. LR Seimo 1999-07-01 nutarimas Nr. VIII-1284 (Žin.,1999, Nr. 63-2061);
- Žemės ūkio ir kaimo plėtros strategija. LR Seimo 2000-06-13 nutarimas Nr. VIII-1728 (Žin.,2000, Nr. 50-1435);
- LR Vyriausybės 2007 m. gruodžio 27 d. nutarimas Nr. 1442 „Dėl nacionalinės energetikos strategijos įgyvendinimo 2008-2012 metų plano patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 4-131; 2012, Nr. 88-4592);
- Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymas, LR Aukščiausiosios Tarybos - Atkuriamojo Seimo nutarimas 1992-01-21 Nr. I-2223 (Žin., 1992, Nr. 5-75; 2011, Nr. 91-4315);
- Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas. LR Seimo nutarimas 1993 m. lapkričio 9 d. Nr. I-301 (Žin., 1993, Nr. 63-1188; 2011, Nr. 49-2365);
- Lietuvos Respublikos žemės įstatymas. LR Seimo nutarimas 1994 m. balandžio 26 d. Nr. I-446 (Žin., 1994, Nr. 34-620; Žin., 2011, Nr. I-446);
- Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas. LR Seimo nutarimas 1995 m. gruodžio 12 d. Nr. I-1120 (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2010, Nr. I-1120);
- Lietuvos Respublikos kelių įstatymas. LR Seimo nutarimas 1995 m. gruodžio 12 d. Nr. I-1120 (Žin., 1995, Nr. 44-1076; 2011, Nr. 141-6615);
- Lietuvos Respublikos statybos įstatymas. LR Seimo nutarimas 1996 m. kovo 19 d. Nr. I-1240 (Žin., 1996, Nr. 32-788; 2011, Nr.91-4321);
- Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas. LR Seimo nutarimas 2004 m. rugsėjo 28 d. Nr. IX-2452 (Žin., 2004, Nr. 153-5571; 2008, Nr. 59-2203);
- Lietuvos Respublikos turizmo įstatymas LR Seimo nutarimas 1998 m. kovo 19 d. Nr. VIII-667 (Žin., 1998, Nr. 32-852; red. Žin., 2011, Nr.85-4138);
- Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas. LR Seimo nutarimas 2011 m. gegužės 12 d. Nr. XI-1375 (Žin., 2011, Nr. 62-2936);
- Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas. LR Seimo nutarimas 1996 m. rugpjūčio 15 d. Nr. I-1495 (Žin., 1996, Nr. 82-1965; 2011, Nr. 77-3720);
- Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymas (Žin., 2000, Nr. 92-2883; Žin., 2010, Nr. 153-7791);
- Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymas. LR Seimo nutarimas 2010 m. gruodžio 22 d. Nr. XI-1246 (Žin., 2006, Nr. 82-3260; 2010, Nr. 157-7978);
- Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymas. LR Seimo nutarimas 2003 m. gegužės 20 d. Nr. IX-1565 (Žin., 2003, Nr. 51-2254; 2007, Nr. 130-5259; 2009, Nr. 61-2402; 2011, Nr. 123-5816; 2012, Nr. 79-4088);
- Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymas (Žin., 2007, Nr. 140-5763; 2010, Nr. 123-6259; 2011, Nr. 153-7199);

- Lietuvos Respublikos vandens įstatymas (Žin., 1997, Nr. 104-2615; 2003, Nr. 36-1544; 2004, Nr. 73-2528 2009, Nr. 154-6955);
- LR Seimo 2011 m. spalio 11 d. nutarimas Nr. XI-1612 „Dėl projekto "Rail Baltica" pripažinimo ypatingos valstybinės svarbos projektu“ (Žin., 2011, Nr. 124-5881).

Lietuvos Respublikos Vyriausybės dokumentų nuostatos:

- Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano įgyvendinimo priemonių planas. LR Vyriausybės nutarimas Nr. 1568, 2003 m. gruodžio 9 d. (žin., 2003, Nr. 116-5282; Žin., 2011, Nr. 132-6281);
- Lietuvos nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros strategija. LR Vyriausybės 2001-07-27 nutarimas Nr. 941 (Žin., 2001, Nr. 66-2418; 2009, Nr. 941);
- Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 metų ilgalaikė strategija. LR Vyriausybės 2005-06-12 nutarimas Nr. 853;
- Nacionalinė darnaus vystymosi strategija. LR Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimas Nr. 1160 (Žin., 2003, Nr. 89-4029; 2011, Nr. 41-1949);
- Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos. LR Vyriausybės nutarimas (Žin., 1992, Nr. 22-652; 2011, Nr. 89-4249);
- Bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatai. LR Vyriausybės 2004 03 15 nutarimas Nr. 276 (Žin., 2004, Nr. 41-1335; 2011, Nr. 67-3171);
- Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų apsaugos zonų nustatymo taisyklės, patvirtintos LR Vyriausybės 2006 m. gegužės 29 d. nutarimu Nr. 486 (Žin., 2006, Nr. 61-2197; 2009, Nr. 125-5393);
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-09-08 nutarimas Nr. 1144 „Dėl ekologinių ir kultūrinių požiūrių vertingų upių ar jų ruožų sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2004 Nr. 137-4995).
- Pasienio teisinio režimo taisyklės, patvirtintos (Žin., 2002, Nr. 46-1755; 2003, Nr. 52-2327; Žin., 2008-01-26, Nr. 11-383)
- Pasienio ruožo ribų ir valstybės sienos apsaugos zonos ribų bei Lietuvos Respublikos gyvenamųjų vietovių, priskirtų pasienio ruožui, sąrašas, patvirtintas LR Vyriausybės 2007 m. gegužės 30 d. nutarimu Nr. 548 (Žin., 2007, Nr. 66-2559);
- Europos standarto geležinkelio Lietuvos ir Lenkijos valstybės siena - Marijampolė - Kaunas trasos (0-85,1 km) tiesimo specialusis planas, patvirtintas LR Vyriausybės 1999 m. lapkričio 11 d. nutarimu Nr. 1273 (Žin., 1999, Nr. 97-2806);
- LR Vyriausybės 2005 m. kovo 31 d. nutarimas Nr. 341 „Dėl Europos standarto geležinkelio "Rail Baltica" trasos projektavimo ir įgyvendinimo darbų koordinavimo“ (Žin., 2005, Nr. 44-1416);
- LR Vyriausybės 2009 m. gruodžio 23 d. nutarimas Nr. 1802 „Dėl Neatidėliotinių veiksmų, kuriuos būtina atlikti įgyvendinant projektą "Rail Baltica", plano patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 158-188; 2010, Nr. 58-2841; 2011 Nr. 152-7148).

Valstybinių institucijų dokumentų nuostatos:

- Nacionalinių vandens turizmo trasų specialusis planas, patvirtintas LR ūkio ministro 2009-02-23 įsakymu Nr. 4-67;
- Nacionalinio lygmens autoturizmo specialusis planas, patvirtintas LR ūkio ministro 2009-02-23 įsakymu Nr. 4-68;
- Kalvarijos savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema, patvirtinta LR Kultūros ministro 2009-04-03 įsakymu IV-171 “Dėl Marijampolės, Tauragės ir Telšių apskričių ir jų teritorijas sudarančių savivaldybių teritorijų nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schemų patvirtinimo“;
- Gamtinio karkaso nuostatai, patvirtinti LR aplinkos ministro 2007 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. D1-96 (red. Žin., 2010, Nr. 87-4619)
- Lietuvos higienos norma HN 44:2006 “Vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ir priežiūra”, patvirtinta LR sveikatos apsaugos ministro 2006 m. liepos 17 d. įsakymu Nr. V-613 (Žin., 2006, Nr. 81-3217);

- Sanitarinių apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklės, patvirtintos LR sveikatos ministro 2004 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. V-586 (Žin., 2004, Nr. 134-4878; 2009, Nr. 152-6849; 2011, Nr. 46-2201);
- Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašas, patvirtintas LR aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 540 (Žin., 2001, Nr. 95-3372; 2007, Nr. 23-892; 2012, Nr. 82-4302);
- Lietuvos Respublikos valstybinės kultūros paveldo komisijos 2009-11-27 sprendimas Nr. S-11(153) „Dėl kultūros paveldo objektų, esančių draustinyje ar rezervate, apsaugos zonų“ (Žin., 2009, Nr.98-1159);
- Miško sanitarinės apsaugos taisyklės, patvirtintos LR aplinkos ministro 2007 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. D1-204 (Žin., 2007, Nr. 42-1596; 2010, Nr. 89-4724, Nr. 98-5106; 2010, Nr. 119-6058);
- LR aplinkos ministro 2003-07-09 įsakymas Nr. 351 „Dėl planuojamos ūkinės veiklos (hidroelektrinių įrengimo) poveikio aplinkai vertinimo rekomendacijų R 43-03 patvirtinimo“ (Žin. 2003, Nr.54-510)

Marijampolės regiono valstybinių institucijų dokumentų nuostatos:

- Marijampolės apskrities bendrasis (generalinis) planas, patvirtintas LR Vyriausybės 2010-09-08 nutarimu Nr. 1298 (Žin., 2010, Nr.110-5629)

Trumpiniai:

LR – Lietuvos Respublika;

AM – Aplinkos ministerija;

BVP – bendrasis vidaus produktas;

AB – akcinė bendrovė;

UAB – uždaroji akcinė bendrovė;

VĮ – valstybės įmonė.

VSAT - Valstybinės sienos apsaugos tarnyba prie LR Vidaus reikalų ministerijos

I. BENDROJO PLANO SPRENDINIŲ SUDĖTIS IR TAIKYMO TVARKA (nauja redakcija)

Vadovaujantis planavimo užduotyje nustatyta planavimo darbų apimtimi bei darbų programoje apibrėžtu planavimo procesu, koreguojamos tik Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių dalys, susijusios su planavimo tikslais ir uždaviniais (žr. Įvadą).

Siekiant koreguoti sprendinius, susijusius su pirmuoju planavimo tikslu ir uždaviniu – patikslinti kaimo teritorijų užstatymą, numatyti intensyvumą (1) – pakeisti 3 skyriaus „Gyvenviečių sistemos plėtros sprendiniai“ 3.3 poskyris „Būsto plėtros sprendiniai“; 5 skyriaus „Žemės naudojimo sprendiniai“ 5.4 poskyris „Teritorijos naudojimo reglamentai“ (tame tarpe „5.4.2 lentelė. Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentai“).

Antrojo - patikslinti apsaugos zonas (dėl pasikeitusių teisės aktų) (2) - planavimo tikslo ir uždavinio įgyvendinimui pakeistas 7 skyriaus „Inžinerinė infrastruktūra“ 7.1 poskyris „Vandentieka ir vandenvala“.

Trečiojo - numatyti teritorijas kapinių ir kolumbariumų statybai (3) - planavimo tikslo ir uždavinio įgyvendinimui pakeistas 5 skyriaus „Žemės naudojimo sprendiniai“ 5.4 poskyrio „Teritorijos naudojimo reglamentai“ 5.4.2 punktą „Visuomenės poreikiams rezervuojamos teritorijos“.

Siekiant koreguoti sprendinius, susijusius su ketvirtuoju planavimo tikslu ir uždaviniu – įtraukti specialiųjų planų sprendinius (4) – pakeisti:

- 7 skyriaus „Inžinerinė infrastruktūra“ 7.1 poskyris „Vandentieka ir vandenvala“ ir 7.7 poskyris „Rengtini ir peržiūrėtini teritorijų planavimo dokumentai“ – įvertinti Kalvarijos savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano, patvirtinto Kalvarijos savivaldybės tarybos 2012-04-19 sprendimu Nr. T-73-2, sprendiniai;
- 7 skyriaus „Inžinerinė infrastruktūra“ 7.4 poskyris „Šilumos tiekimas, šilumos ūkis“ ir 7.7 poskyris „Rengtini ir peržiūrėtini teritorijų planavimo dokumentai“ – įvertinti Kalvarijos teritorijos šilumos ūkio specialiojo plano, patvirtinto Kalvarijos savivaldybės tarybos 2010-11-25 sprendimu Nr. T-17-33, sprendiniai;
- 6 skyriaus „Susisiekimo sistemos plėtros sprendiniai“ 6.1 poskyris „Automobilių keliai“ – įvertinti Kelio Nr. 131 Alytus-Simnas-Kalvarija ruožo nuo 50,81 iki 52,45 km rekonstravimo su tilto statyba specialiojo plano, patvirtinto Kalvarijos savivaldybės tarybos 2008-07-17 sprendimu Nr. T-28-28, ir Kalvarijos savivaldybės degalinių išdėstymo specialiojo plano korektūros, patvirtintos Kalvarijos savivaldybės tarybos 2012-05-29 sprendimu Nr. T-18-4, sprendiniai;
- 2 skyriaus „Gamtos ir kultūros išteklių naudojimo sprendiniai“ 2.3 poskyris „Kultūros paveldo naudojimas ir apsauga“ ir 2-1 priedas „Kalvarijos savivaldybės nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų sąrašas“ – įvertinti Kalvarijos savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schemos, patvirtintos LR Kultūros ministro 2009-04-03 įsakymu ĮV-171, sprendiniai;
- 4 skyrius „Ūkio plėtros sprendiniai“ papildytas nauju 4.4 poskyriu „Atsinaujinančių išteklių energetikos plėtra“ – įvertinti Alternatyvių energijos šaltinių – vėjo ir saulės jėgainių (pavienių, grupių, parkų) plėtros Kalvarijos savivaldybėje specialiojo plano, patvirtinto Kalvarijos savivaldybės tarybos 2012-08-23 sprendimu Nr. T-20-5, sprendiniai;
- 6 skyriaus „Susisiekimo sistemos plėtros sprendiniai“ 6.3 poskyris „Geležinkelis“ – įvertintos rengiamo Su geležinkelio linija Lenkijos/Lietuvos valstybių siena-Marijampolė (0-40,0 km) susijusios infrastruktūros (viadukų, privažiavimo, jungiamųjų automobilių kelių ir kt.) specialiojo plano nuostatos;
- 7 skyriaus „Inžinerinė infrastruktūra“ 7.6 poskyris „Telekomunikacijos ir ryšiai“ - įvertintos rengiamo Kalvarijos savivaldybės teritorijos specialiojo plano UAB „TELE2“,

UAB „Bitė GSM“ ir UAB „Omnitel“ mobilaus GSM ryšio tinklo bazinių stočių plėtrai nuostatos;

Penktojo planavimo tikslo ir uždavinio - išnagrinėti pramonės vystymosi galimybes savivaldybės teritorijoje (5) – įgyvendinimui pakeistas sprendinių 4 skyriaus „Ūkio plėtros sprendiniai“ poskyris 4.3. „Pramonės ir verslo plėtra“.

Visų planavimo tikslų ir uždavinių įgyvendinimas yra neįmanomas nepatikslingus pasikeitusio saugomų teritorijų tinklo duomenų, todėl pakeistas 2 skyriaus „Gamtos ir kultūros išteklių naudojimo sprendiniai“ 2–2 priedas „Kalvarijos savivaldybės saugomų teritorijų ir valstybės saugomų gamtos paveldo objektų sąrašas“.

Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano koreguotų sprendinių įgyvendinimui, pakeistas 8 skyrius „Rengtiniai ir peržiūrėtini teritorijų planavimo dokumentai“ (vietoj buvusio „Teritorijos, kurioms būtina parengti vietos lygmens teritorijų planavimo dokumentus“)

Pakoregavus sprendinius, pakeisti Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių brėžiniai:

- Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys (M 1:50 000);
- Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys (M 1:50 000);
- Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys (M 1:50 000);
- Miškų išdėstymo brėžinys (M 1:50 000).

Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių sudėtis:

- Bendrosios nuostatos.
- Gamtos ir kultūros išteklių naudojimo sprendiniai (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys; Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys; Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys; Miškų išdėstymo brėžinys).
- Veiklos apribojimų sprendiniai (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys);
- Gyvenviečių sistemos plėtros sprendiniai (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys).
- Ūkio plėtros sprendiniai (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys; Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys; Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys; Miškų išdėstymo brėžinys).
- Žemės naudojimo sprendiniai (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys; Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys; Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys; Miškų išdėstymo brėžinys).
- Susisiekimo sistemos plėtros sprendiniai (Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys).
- Inžinerinės infrastruktūros plėtros sprendiniai (Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys).
- Teritorijų, rezervuojamų visuomenės poreikiams, sąrašai (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys).
- Teritorijų, kurioms būtina parengti vietos lygmens teritorijų planavimo dokumentus, sąrašas.

Taikymo tvarka.

Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniais privalo vadovautis valstybės institucijos, savivaldybės, visuomeninės ir nevyriausybinės organizacijos, fiziniai ir juridiniai asmenys, planuojantys ar vykdantys veiklą šioje teritorijoje. Jeigu Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniuose nėra suformuluotos aiškios nuostatos dėl konkrečios veiklos, tuomet reikia vadovautis bendrojo plano sprendinių bendrosiomis

nuostatomis (II.1.skyrius) ir Kalvarijos savivaldybės bendrąja erdvinės plėtros koncepcija, patvirtinta Kalvarijos savivaldybės Tarybos 2007 m. liepos 26 d. sprendimu Nr. T-8-11.

Ginčo atvejais prioritetas teikiamas viešajam interesui, t.y. žmogaus sveikatai, ekstremalių situacijų prevencijai, viešųjų paslaugų plėtrai, aplinkos ir kultūros paveldo vertybių apsaugai, žemės ūkio naudmenų ir miško išteklių apsaugai, infrastruktūros plėtrai.

II. BENDROJO PLANO SPRENDINIAI

1. Bendrosios nuostatos

Vadovaujantis parengtomis savivaldybės plėtros prognozėmis nustatomos svarbiausios planuojamos teritorijos plėtros prielaidos, t. y. konkrečių objektų ar veiklos sričių plėtra, kuri galėtų radikaliai paveikti ne tik konkrečią nedidelio ploto teritoriją (pvz. seniūniją), tačiau ir visos savivaldybės veiklą ir kraštovaizdžio struktūrą.

1.1. Prielaidos

- **Susisiekimo komunikacijų plėtra** susijusi su Via Baltica automagistralės modernizavimu ir europinės geležinkelio vėžės Rail Baltica tiesimu. Via Baltica automagistralės modernizavimas pagerins išorinius ne tik Kalvarijos savivaldybės, bet ir viso regiono bei šalies transportinius ryšius. Tarptautiniu mastu svarbios geležinkelio linijos tiesimas turės reikšmingą įtaką Kalvarijos savivaldybės plėtrai, nulems teritorijų naudojimo struktūros pokyčius. Pagal parengtą specialųjį planą Europos standarto geležinkelis bus tiesiamas netoli Mockavos gyvenvietės. Tikėtina, kad Mockavos gyvenvietės apylinkėse bus kuriamas tarptautinis krovinių terminalas ir logistikos centras. Tokio objekto atsiradimas lems ne tik savivaldybės kraštovaizdžio pasikeitimą, tačiau turės įtaką ekonominės ir socialinės aplinkos pokyčiams: atsiras naujų darbo vietų tiek statybos metu, tiek aptarnaujant krovinių stotį, atsiras naujų paslaugų ar ekonominių veiklų poreikis, pasikeis susisiekimo sistemos struktūra.
- **Pramonės plėtra.** Kalvarijos savivaldybėje pramonės įmonės šalies pramonei neturi didesnės įtakos. Bet sparčiai auganti pramonė ateityje galėtų prisidėti prie socialinės – ekonominės Kalvarijos savivaldybės plėtros. Kalvarijos gyventojų užimtumo augimą sąlygojo išskirtinai pramonės augimas, todėl tikėtina jog ir ateityje turėtų pagerėti darbo jėgos kokybės rodikliai. Dėl gamybos augimo plėtosis verslo paslaugos, savo ruožtu jų plėtra turėtų lemti nekilnojamojo turto rinkos suaktyvėjimą. Pati pramonės struktūra – pieno, miltų, duonos ir pyrago gaminių pramonė rodo pramonės orientaciją į žemės ūkio produkcijos perdirbimą, ir glaudžią sąsają su egzistuojančia žemės ūkio gamyba savivaldybėje. Laisvam darbo jėgos judėjimui, taip pat siekiant spartesnių pramonės klasterizacijos procesų ypač svarbūs geri savivaldybės vidiniai transporto ryšiai.
- **Rekreacijos ir turizmo plėtra.** Daugelyje savivaldybės kaimo vietovių nors ir negausūs rekreaciniai išteklių yra nepakankamai naudojami. Kaimų gyventojams trūksta patirties ir žinių šioje srityje. Ateityje kaimiškų vietovių gyvybingumą lems ne tik tradicinis žemės ūkis, bet ir netradicinės veiklos, tarp jų ir kaimo turizmas. Todėl rekreacinių išteklių eksploatavimas tam tikrose teritorijose gali lemti savivaldybės gyventojų užimtumo struktūros pokyčius, taip pat skatins kaimo plėtrą.
- **Žemės ūkio plėtra.** Kalvarijos savivaldybėje tradicinį intensyvų žemės ūkį pakeis netradicinio ūkininkavimo veikla ir tai bus pagrindinė kaimo gyventojų veikla. Sparčiai vykstant modernizacijos procesams ir aktyvėjant senyvo amžiaus gyventojų pasitraukimui iš prekinio žemės ūkio, stambės ir modernizuosis ūkiai. Taip pat turėtų spartėti tausojančio (ekologinio) žemės ūkio plėtra ir produktų gamyba.

1.2. Teritorijos tvarkymo, reglamentavimo, naudojimo ir apsaugos principai

Bendrieji Kalvarijos savivaldybės teritorijų tvarkymo principai.

Kalvarijos savivaldybės Kalvarijos miesto, miestelių ir kaimų bendruosiuose planuose pažymėtų kultūros paveldo objektų bei vietovių teritorijose ir apsaugos zonos planuojama veikla reglamentuojama kultūros paveldo specialiaisiais planais bei kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.

Visi Kalvarijos savivaldybės rengiami planai, strategijos ir programos turi neprieštarauti žemiau išvardintiems principams.

Kalvarijos savivaldybės Kalvarijos miesto, miestelių ir kaimų bendrųjų, specialiųjų ir detaliųjų planų, taip pat žemėtvarkos, miškotvarkos, vandentvarkos ir kitų teritorijų planavimo organizatoriai (užsakovai) ir rengėjai privalo laikytis šių planavimo principų:

- derinti visuomenės socialinės ir ekonominės plėtros bei ekologinius interesus, griežtai laikytis gyventojų aprūpinimo socialine ir inžinerine infrastruktūra normų, nepabloginti gyvenamosios aplinkos kokybės;
- saugoti šiuo metu naudojamas ir numatyti (rezervuoti) pagal normatyvus bei poreikį naujas bendro naudojimo atviras erdves, skirtas gyventojų poilsiui, sportui, pramogoms;
- numatyti visuomenės poreikiams paimamas ir rezervuojamas teritorijas transporto, inžinerinei ir socialinei infrastruktūrai plėtoti, atliekoms surinkti, rūšiuoti, saugoti ir utilizuoti;
- susieti planuojamą ūkinę veiklą su transporto, inžinerinės ir socialinės infrastruktūros plėtra, plėtoti gyvenamųjų namų statybą tik inžineriškai parengtose teritorijose;
- naujų transporto infrastruktūros objektų kūrimo zonoje strateginius planavimo ir plėtros klausimus spręsti savivaldybės ir seniūnijų bendruomenių bendru sutarimu.

2. GAMTOS IR KULTŪROS IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO SPRENDINIAI

2.1. Kraštovaizdžio apsauga ir naudojimas

Gamtinio karkaso formavimas savivaldybės teritorijoje. Gamtinis karkasas yra itin svarbi daugiafunkcinė sistema, užtikrinanti bendrą teritorijos kraštovaizdžio stabilumą, gyvybingumą bei jame vykstančių migracinių ryšių nepertraukiamumą. Gamtinės aplinkos stabilumo užtikrinimas palaikant, formuojant ar gausinant gamtinio karkaso elementų kokybę teritorijoje savo ruožtu garantuoja didesnę teritorijos ūkinę potencialą bei geresnę gyvenamosios aplinkos kokybę. Kalvarijos savivaldybės teritorijos gamtinis karkasas yra neatsiejama bendro šalies teritorijos gamtinio karkaso dalis. Visos gamtinio karkaso dalys, lokalizuotos Kalvarijos savivaldybės teritorijoje, užima 27300 ha ir sudaro 62% bendro savivaldybės ploto¹. Jos pavaizduotos Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje.

Gamtinio karkaso sistemą sudaro šios dalys:

- geoekologinės takoskyros;
- geosistemų stabilizavimo mazgai ir juostos;
- migracijos koridoriai.

¹ Gamtinio karkaso teritorijų dalis sutampa su konservacinėmis, įvairaus pobūdžio ir intensyvumo ūkinio naudojimo teritorijomis, todėl bendrai nesumuojama su teritorijomis, kuriose ribojama ūkinė veikla.

Geoekologinės takoskyros – teritorijų juostos, jungiančios ypatinga ekologine svarba bei jautrumu pasižyminčias vietas: upių aukštupius, vandenskyras, aukštumų ežerynus, kalvynus, pelkynus, priekrantės, požeminių vandenų intensyvaus maitinimo ir karsto paplitimo plotus. Jos skiria stambias gamtines geosistemas ir palaiko bendrąją gamtinio kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą. Kalvarijos savivaldybės teritorijoje Sūduvos aukštumos šiaurinės dalies moreniniai masyvai, esantys savivaldybės pietinėje ir vakarinėje dalyje, formuoja tarptautinės svarbos geoekologinę takoskyrą, apjungiančią visas Baltijos aukštumas. Bendroje sumoje geoekologinė takoskyra apima 27% savivaldybės teritorijos iš jų, atsižvelgiant į kraštovaizdžio formavimo kryptis, 20% teritorijoje palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio natūralumas. Likusiose 80% geoekologinei takoskyrai priskiriamoms teritorijoms svarbiausia kraštovaizdžio formavimo kryptis – kraštovaizdžio natūralumą atkuriančių elementų grąžinimas ir gausinimas.

Geosistemų vidinio stabilizavimo arealai ir ašys – teritorijos, galinčios pakeisti šoninį nuotėkį ar kitus gamtinės migracijos srautus, taip pat reikšmingos biologinės įvairovės požiūriu: želdinių masyvai bei grupės, natūralios pievos, pelkės bei kiti vertingi stambesnių geosistemų ekotopai. Šios teritorijos kompensuoja neigiamą ekologinę įtaką gamtinėms geosistemoms. Kalvarijos savivaldybės teritorijoje vidinio stabilizavimo arealai apima 10% teritorijos, formuodami du skirtingų tvarkymo krypčių arealus. Pirmasis arealas (55%) aprėpia Sūsios pelkę ir apypelkį. Pastarasis arealas reikalauja esamo kraštovaizdžio natūralumo palaikymo ir stiprinimo. Antrasis (45%) – apimantis kalvotas ežeringas Sūduvos aukštumų šiaurines pašlaites nusidriekiančias nuo savivaldybės rytinės pašonės į pietvakarius - reikalauja kraštovaizdžio natūralumą atkuriančių elementų grąžinimo ir gausinimo.

Migraciniai koridoriai – slėniai, raguvynai bei dubakloniai ir kitos teritorijos, kuriais vyksta intensyvi medžiagų, energijos ir gamtinės informacijos srautų apykaita ir augalų bei gyvūnų rūšių migracija. Kalvarijos savivaldybėje, kaip migracijos koridoriai, išskiriama 25% teritorijos. Jie apima Šešupės aukštupio, jos dešiniojo intako Kirsnos bei kitų, į jas įtekančių smulkesnių upelių slėnius ar jų dalis, greta esančias dubumas. Svarbiausia kraštovaizdžio formavimo kryptis - grąžinti ir gausinti kraštovaizdžio natūralumą atkuriančius elementus.

Kalvarijos savivaldybės saugomų teritorijų ir gamtos paveldo objektų sąrašas pateikiamas Priede Nr.1.

2.2. Aplinkos kokybė

Oro, vandens, dirvos tarša priklauso nuo ūkio plėtros ir žmonių veiklos intensyvumo planuojamoje teritorijoje. Kalvarijos savivaldybės teritorijoje numatyta plėtoti žemės ir miškų ūkius, infrastruktūrą, rekreaciją, turizmą, gyvenamąsias teritorijas. Gerėjant gyvenimo kokybei bus plėtojama inžinerinė bei susisiekimo infrastruktūra, viešosios paslaugos. Atitinkamai intensyvės teritorijos naudojimas ir didės oro, vandens ir dirvos tarša. Todėl sprendiniai, kurie padėtų sumažinti šią taršą arba jos išvengti (aplinkos kokybės sprendiniai) parengti ir išdėstyti 7 skyriuje „Inžinerinė infrastruktūra“.

2.3. Kultūros paveldo naudojimas ir apsauga (nauja redakcija)

Bendrosios nuostatos.

Nekilnojamosios kultūros vertybės yra bendrosios kraštovaizdžio formavimo politikos objektas. Jų išsaugojimas ir tvarkymas laikomas integralia Kalvarijos savivaldybės plėtros dalimi. Kultūros paveldo išsaugojimas, atgaivinimas ir tinkamas naudojimas ypač svarbus savivaldybės savitumo raiškai.

Savivaldybės bendrojo plano kultūros paveldo dalis apibrėžia savivaldybės teritorijoje esamo nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkymą ir naudojimą bei prioritetines teritorinės apsaugos priemones kultūros paveldo vertybėms išsaugoti. Sąvokos ir sprendinių turinys atitinka

LR nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymą (Žin., 2004, Nr. 153-5571; Žin., 2007, Nr. 80-3218; 2008, Nr. 59-2203), Savivaldybės teritorijos bendrojo plano rengimo taisyklės (Žin., 2004, Nr. 83-3029; 2006, Nr. 145-5559; 2007, Nr. 62-2384; 2007, Nr. 73-2917; 2007, Nr. 43-1655; 2007, Nr. 66-2574; 2011, Nr. 37-1773), Nacionalinę darnaus vystymosi strategiją (Žin., 2003, Nr. 89-4029; 2011, Nr. 41-1949) ir Lietuvos Respublikos teritorijos bendrąjį planą (Žin., 2002, Nr. 110-4852).

Lietuvos Respublikos bendrajame plane (Žin., 2002, Nr. 110-4852) kultūros paveldo tvarkymo tipologinių prioritetų zonavimo aspektu Kalvarijos savivaldybės teritorija priskiriama statinių ir archeologinių objektų prioriteto tvarkymo zonai. Savivaldybės šiaurinėje dalyje išskiriamas arealas, kuriame dominuoja kultūros raiškos paveldas. Šiame areale vyrauja Kalvarijos – Kampinių urbanistikos, architektūros ir archeologijos paveldas.

Marijampolės apskrities teritorijos bendrojo (generalinio) plano (Žin., 2010, Nr. 110-5629) sprendinių III-iame skyriuje „Kultūros paveldo teritorijų naudojimas ir apsauga“ pagal Lietuvos kultūros paveldo strateginį rajonavimą išskirti tipologiniai prioritetai archeologinėms vertybėms ir statiniams Vilkaviškio rajono savivaldybės teritorijoje, vakarinėje Kalvarijos savivaldybės teritorijos dalyje ir dalinio prioriteto Šakių rajono, Kazlų Rūdos ir Marijampolės savivaldybių teritorijose. Tarp archeologinių vertybių vyrauja piliakalniai, senovės gyvenvietės, o statinių – bažnyčios, memorialinės sodybos ir ypač – dvarų sodybos. Tarp 5 apskrityje registruotų urbanistinių vietovių - Kalvarijos miesto istorinė dalis (U34).

Marijampolės apskrities teritorijos bendrajame (generaliniame) plane nekilnojamąjį kultūros paveldą apsaugoti ir išsaugoti numatyta vadovaujantis parengtomis valstybinėmis programomis: Ilgalaike kultūros vertybių išsaugojimo programa, patvirtinta kultūros ministro 2002 m. rugpjūčio 2 d. įsakymu Nr. 271 (Žin., 2002, Nr. 80-3479); Etninės kultūros plėtros valstybine programa, patvirtinta LR Vyriausybės 2003 m. birželio 19 d. nutarimu Nr. 793 (Žin., 2003, Nr. 60-2725); Lietuvos etnografinių kaimų išlikimo ilgalaikė programa, patvirtinta LR Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 16 d. nutarimu Nr. 1171 (Žin., 2003, Nr. 89-4033); Dvarų paveldo išsaugojimo programa, patvirtinta LR Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimu Nr. 481 (Žin., 2003, Nr. 38-1740); Nacionaline turizmo plėtros 2007–2010 metų programa, patvirtinta LR Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 29 d. nutarimu Nr. 944 (Žin., 2007, Nr. 97-3939); Medinės architektūros paveldo išsaugojimo 2008–2010 m. programa ir priemonių planu, patvirtintais kultūros ministro 2008 m. sausio 24 d. įsakymu Nr. IV-30 (Žin., 2008, Nr. 15-536).

Nekilnojamųjų kultūros vertybių sąrašai.

Nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų, esančių Kalvarijos savivaldybės teritorijoje, sąrašas sudarytas vadovaujantis Kultūros vertybių registro duomenimis (<http://kvr.kpd.lt/heritage/>, žiūrėta 2012-09-26). Kultūros vertybių registre savivaldybės teritorijoje įregistruoti 6 paminklai, 15 valstybės saugomi ir 79 registriniai objektai ir kompleksai.

Sąrašai pateikiami Priede Nr. 2.

Reikšmingiausios nekilnojamojo kultūros paveldo vietovės ir objektai.

Kultūros paveldo teritorinės apsaugos aspektu bendrojo plano lygmenyje svarbiausi kultūros paveldo objektai yra išsibarstę visoje savivaldybės teritorijoje. Daugiausia yra laidojimo vietų (kapinių). Pagrindiniai valstybės saugomi kultūros paveldo objektai Kalvarijos savivaldybėje yra: Kalvarijos Švč. M. Marijos vardo bažnyčios statinių kompleksas, Senųjų Alksnėnų akmuo su ženklu, Kalvarijos sinagogų kompleksas, Kalvarijos pašto stoties kompleksas, evangelikų liuteronų bažnyčia, sodybos vieta, vad. Klimyne, Kalvarijos buv. dvaro sodybos fragmentai, Kalvarijos mst. istorinė dalis, Naujienėlės piliakalnis, vad. Aukštakalniu, Menkupių piliakalnis ir senovės gyvenvietė, Papiliakalnių piliakalnis, Orijos senovės gyvenvietė, Kampinių piliakalnis su gyvenvieta ir Lakinskių piliakalnis su gyvenvieta

Kultūros paveldo objektų žemės sklypų užimamas plotas Kalvarijos savivaldybėje daugiau nei 103 ha. Kultūros paveldo objektų apsaugos zonos nustatytos Kalvarijos savivaldybės teritorijoje esančioms archeologinėms bei statinių kompleksams (ansambliams) kultūros paveldo vertybėms – Naujienėlės piliakalniui, vad. Kovakalniui, Menkupių piliakalniui ir senovės gyvenvietei, Papiliakalnių piliakalniui, Orijos senovės gyvenvietei, Signataro P. Klimo gimtinei, Navininkų piliakalniui, Gulbiniškių akmens amžiaus stovyklai, Turlojiškės akmens amžiaus stovyklai, Kampinių piliakalniui, vad. Apšutkalniu. Šios apsaugos zonos užima daugiau nei 601 ha Kalvarijos savivaldybės teritorijos ploto. Jos nustatomos vadovaujantis Saugomų teritorijų, Teritorijų planavimo ir Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu.

Nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių sankaupos arealai.

Išskiriama kultūros paveldo vertybių sankaupa – tai Kalvarijos – Kampinių urbanistikos, architektūros ir archeologijos paveldo arealas (Lietuvos Respublikos bendrasis planas (Žin., 2002, Nr. 110-4852)). Į arealą patenka:

- 1) Kalvarijos buv. dvaro sodybos fragmentai (unikalus kodas 334) Kalvarijos m.,
- 2) Kalvarijos miesto istorinė dalis (unikalus kodas 17087) Kalvarijos m.,
- 3) Kalvarijos Švč. M. Marijos Vardo bažnyčios pastatų kompleksas (unikalus kodas 30563) su Švč. M. Marijos Vardo bažnyčia (unikalus kodas 30564) Kalvarijos m.,
- 4) Kalvarijos sinagogų kompleksas (unikalus kodas 26372) su Talmudo mokykla (unikalus kodas 26375), Vasarinė sinagoga (unikalus kodas 26373) ir Žieminė sinagoga (unikalus kodas 26374) Kalvarijos m.;
- 5) Kalvarijos m. evangelikų liuteronų senosios kapinės vad. vokiečių pirmosiomis kapinėmis (unikalus kodas 22263) Kalvarijos m.;
- 6) Žydų senųjų kapinių dalis (unikalus kodas 12587) Kalvarijos m.;
- 7) Pašto stoties pastatų kompleksas (unikalus kodas 15976) su Arklių keitimo stotimi (unikalus kodas 23563) ir Paštu (unikalus kodas 23564) Kalvarijos m.;
- 8) Kapinės (unikalus kodas 10900) Kalvarijos m.;
- 9) Sodybos vieta, vad. Klimyne (unikalus kodas 23137) Kušliškių k., Kalvarijos sen.;
- 10) Kampinių piliakalnis su gyvenviete (unikalus kodas 21066) Kampinių k., Kalvarijos sen.;
- 11) Kampinių k. senosios kapinės (unikalus kodas 22022) Kampinių k., Kalvarijos sen.;

Kitos vertybės pasiskleidę Kalvarijos savivaldybės teritorijoje ir išskirtinų sankaupos arealų nesudaro.

Nekilnojamųjų kultūros vertybių tipologija.

Kultūros vertybių registre įregistruotų nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių skaičius Kalvarijos savivaldybėje pagal jų tipus pateiktas 2.1 lentelėje.

2.1 lentelė. Kultūros paveldo objektai įtraukti į Kultūros vertybių registrą

Paveldas pagal vertingųjų savybių pobūdį ar jų derinį	Skaičius	Dalis bendrame skaičiuje %	Kultūros paminklai	Valstybės saugomi kultūros paveldo objektai	Registriniai kultūros paveldo objektai
Archeologinis paveldas	14	14	7	5	2
Architektūrinis, inžinerinis, istorinis, sakralinis paveldas	24	24	-	14	10
Urbanistinis paveldas	1	1	-	1	-

Kitas nekilnojamojo kultūros paveldas	61	61	-	48	13
IŠ VISO:	100	100%	7	68	25

Kultūrinio turizmo maršrutai.

Savivaldybė patenka į svarbius regioninius ir nacionalinius turizmo maršrutus: Nacionalinio reprezentacinio kultūrinio turizmo maršrutą „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“, Regioninio gamtinio-kultūrinio pobūdžio valstybinių parkų žiedą „Suvalkijos parkų žiedas“, plėtotina nacionalinės dviračių trasos atkarpa ir vietiniai maršrutai.

Kalvarijos savivaldybės bendrojo plano koregavimo sprendiniuose numatomos priemonės ir rekomendacijos kultūriniam turizmui plėtoti:

- plėtoti su turizmu susijusias paslaugas;
- įjungti savivaldybės teritoriją į apskrities ir šalies turizmo plėtros programas ir visuomenės informavimo sistemą, skatinant visuomenę domėtis kultūros vertybėmis, jas globoti ir tirti;
- parengti autoturizmo, dviračių ir vandens turizmo trasas;
- paveldo objektų tinklo pagrindu numatyti vietinius turistinius maršrutus įvairiomis temomis.

Nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkyba ir naudojimas.

Nekilnojamojo kultūros paveldo objektai naudojami, atsižvelgiant į jų vertingąsias savybes ir teritorinį kontekstą. Prioriteto tvarka tvarkomi reikšmingiausi valstybės ir savivaldybės saugomi nekilnojamojo kultūros paveldo objektai. Kultūros vertybių sancaupos arealo ir kitų piliakalnių naudojimo perspektyva siejama su rekreacinio naudojimo plėtra ir turizmu. Kultūros objektai, įtraukti į turizmo maršrutus, ženklinami prioriteto tvarka ir rengiami intensyvesniam lankymui.

Kalvarijos – Kampinių urbanistikos, architektūros ir archeologijos paveldo arealas tvarkomas išryškinant dominuojančių kultūros paveldo objektų sąveiką su kitais kultūros paveldo objektais ir gamtine aplinka. Arealo teritorinės apsaugos priemonės nustatomos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentais (Kalvarijos savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema, patvirtinta LR Kultūros ministro 2009-04-03 įsakymu ĮV-171). Apsaugos teritorinės priemonės konkretizuojamos teritorijų specialiaisiais ir detaliaisiais planais bei objektų, įrašytų į Kultūros vertybių registrą, individualiais apsaugos reglamentais (tipiniais apsaugos reglamentais, jei individualių reglamentų nėra nustatyta).

Pagal nustatytus kultūros vertybių apsaugos tikslus (LR Kultūros ministro 2005 m. balandžio 29 d. įsakymas Nr. ĮV-190 „Dėl nekilnojamojo kultūros vertybių pripažinimo saugomomis“ (Žin., 2005, 58-2037)) Orijos senovės gyvenvietė saugoma moksliniam pažinimui, Kampinių piliakalnis su gyvenvietė, Naujienėlės piliakalnis, vad. Aukštakalniu, Menkupių piliakalnis ir senovės gyvenvietė, Papiliakalnių piliakalnis, Senujų Alksnėnų akmuo su ženklais – saugomi moksliniam pažinimui bei viešajam pažinimui ir naudojimui. Kalvarijos miesto istorinė dalis, pašto stoties pastatų kompleksas, smuklė, tiltas (Tiltų k.), sodybos vieta (Kušliškių k.) saugomi viešajam pažinimui ir naudojimui. Kalvarijos miesto sinagogų kompleksas, Švč. M. Marijos vardo bažnyčios statinių kompleksas, evangelikų liuteronų bažnyčia ir dauguma laidojimo vietų savivaldybėje yra saugomi viešajam pažinimui ir naudojimui bei viešajai pagarbai.

Kultūros paveldo objektų, vietovių teritorijose ir apsaugos zonose veikla reglamentuojama nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais ir dokumentais bei nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiaisiais planais.

Visų objektų, įrašytų į Kultūros vertybių registrą, teritorijoms ir jų apsaugos zonoms yra taikomi LR Vyriausybės Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų XIX p. reikalavimai (Žin., 1992, Nr. 22-652; 2011, Nr. 89-4249). Archeologijos paveldo objektų tvarkybai nustatoma konservacinė (saugojimo) paskirtis vadovaujantis Lietuvos teritorijos bendrojo plano (Žin., 2002, Nr. 110-4852) 21 straipsniu, Neveikiančių kapinių teritorijoms nustatoma pagrindinė konservacinė (saugojimo) žemės naudojimo paskirtis, o ši gali būti pakeista tik pripažinus kitokio visuomenės poreikio viršenybę ir perkėlus mirusiųjų palaikus (LR nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas (Žin., 2004, Nr. 153-5571; Žin., 2007, Nr. 80-3218; 2008, Nr. 59-2203) 20 str.).

Jei objektų, įrašytų į Kultūros vertybių registrą, apsaugos zonos nėra nustatytos, joms taikomi Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (Žin., 2004, Nr. 153-5571; Žin., 2007, Nr. 80-3218; 2008, Nr. 59-2203) 9 str. 5 p. reikalavimai: „Institucija, priėmusi sprendimą inicijuoti kultūros paveldo objekto skelbimą saugomu arba jau saugomo objekto naujai aptiktos vertingosios savybės nustatymą bei apsaugos reikalavimų pakeitimą, gali iki 6 mėnesių apriboti ar uždrausti darbus, kurie pačiame objekte, jo teritorijoje ar apsaugos zonoje galėtų pažeisti vertingąsias savybes. Jei teritorija ir apsaugos zona nenustatytos, apriboti ar uždrausti darbus galima iki 250 metrų atstumu nuo objekto. Jeigu dėl nepalankių klimato sąlygų trūkstami tyrimai neatliekami, terminas gali būti pratęstas. Bendras uždraudimo vykdyti darbus terminas negali būti ilgesnis negu 8 mėnesiai. Per šį terminą šio įstatymo nustatyta tvarka turi būti atlikti trūkstami tyrimai, parengtas ir suderintas teritorijos ir apsaugos zonos ribų projektas, reikalui esant, statinys užkonservuotas ir atlikti kiti kultūros paveldo objekto skelbimo saugomu procedūros veiksmai.“

3. GYVENVIEČIŲ SISTEMOS PLĖTROS SPRENDINIAI

3.1. Centrinų gyvenviečių sistema

Vadovaujantis Kalvarijos savivaldybės tarybos patvirtinta Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrosios erdvinės plėtros koncepcija, savivaldybėje plėtojamas vienas **3 lygmens** regioninis **b kategorijos** centras:

- **Kalvarija (b kategorija)** – esamas savivaldybės centras, naujai formuojamas ir plėtojamas mažo miesto pagrindu, pakankamo plėtros potencialo. Kalvarijos miestas yra svarbiausias savivaldybės ekonominės ir socialinės plėtros centras.

4 lygmens a kategorija (esami seniūnijų centrai) priskiriama šioms gyvenvietėms:

- Akmenynai (esamas seniūnijos centras, prioritetinė funkcija – verslo ir verslo paslaugų centras)
- Sangrūda (esamas seniūnijos centras, prioritetinės funkcijos – verslo ir verslo paslaugų centras, turizmo paslaugų centras, infrastruktūros plėtros centras);
- Liubavas (esamas seniūnijos centras, prioritetinė funkcija – verslo ir verslo paslaugų centras).

4 lygmens b kategorija (polifunkciniai, monofunkciniai verslo centrai) priskiriama šioms gyvenvietėms:

- Brukai (prioritetinė funkcija – verslo ir verslo paslaugų centras);
- Jungėnai (prioritetinė funkcija – verslo ir verslo paslaugų centras);
- Mockava (prioritetinės funkcijos – logistikos infrastruktūros centras, verslo ir verslo paslaugų centras, infrastruktūros centras);
- Salaperaugis (prioritetinės funkcijos – verslo ir verslo paslaugų centras, rekreacijos centras).

4 lygmens c kategorija (monofunkciniai centrai) priskiriama šioms gyvenvietėms:

- Trakėnai (prioritetinė funkcija – turizmo paslaugų centras);
- Rūdinkai (prioritetinė funkcija – turizmo paslaugų centras).

Centrinių gyvenviečių sistemą papildo **4 lygmens d kategorijos** lokalinės reikšmės centrai, kurių socialinis ekonominis potencialas yra silpnas. Šių centrų pagrindinė funkcija – gyventojų, žemės ūkio ir smulkaus verslo subjektų aptarnavimas, todėl jų sklaida savivaldybės teritorijoje yra tolydi. Šiai kategorijai priskiriamos tokios Kalvarijos savivaldybės teritorijoje esančios gyvenamosios vietovės: Aistiškiai, Jusevičiai, Senoji Radiškė, Tarprubežiai. Šiose Kalvarijos savivaldybės centrinių gyvenviečių sistemos gyvenamosiose vietovėse rekomenduojama koncentruoti savivaldybės kaimo gyventojus (naujų gyvenamųjų namų statybą) kartu plėtojant inžinerinę infrastruktūrą ir viešąsias paslaugas. Rengiant šių gyvenamųjų vietovių detaliuosius planus turi būti rezervuotos teritorijos inžinerinei infrastruktūrai ir viešosioms paslaugoms plėtoti.

Nekategorizuotos vietovės – tai yra tankiai apgyvendintos vienkiemių ir smulkių kaimų teritorijos, kurios neturi plėtros potencialo ir ateityje jų raidą lems žemės ir kitos rinkos santykiai bei demografinių procesų (natūralaus prieaugio, gyventojų senėjimo) tempai.

Kalvarijos savivaldybės centrinių gyvenviečių sistemos plėtra yra tiek kokybinė socialinių ir ekonominių procesų plėtra, tiek ir kiekybinė ar teritorinė. Iki planuojamo periodo pabaigos tikėtinos urbanizacijos plėtros teritorijos pažymėtos Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo planu, Kalvarijos savivaldybės teritorijoje išskiriamos šalies (IB ir IC kategorijos) ir regioninės svarbos urbanistinės integracijos ašys. Jos tarpusavyje apjungia dalį Kalvarijos savivaldybėje išskirtų 3 ir 4 lygmens urbanistinius centrų ir yra siejamos su aukštesnio lygmens urbanistinės integracijos ašimis.

3.2. Socialinės infrastruktūros plėtojimas

Socialinės infrastruktūros (viešųjų paslaugų) plėtojimo sprendiniai neatsiejami nuo urbanistinių centrų bei urbanistinės integracijos ašių sistemos plėtros sprendinių.

Lietuvos 2007-2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategijos projekte (2006 m.) nurodoma, kad savivaldybės ir apskritys atsakingos ne tik už bendrąjį lavinimą, bet ir už profesinį mokymą, specialųjį ugdymą ir tęstinį suaugusiųjų mokymą. Švietimo srityje ir ateityje turi būti remiama sistemos reforma ir švietimo institucijų tinklo optimizavimas bei jų infrastruktūros modernizavimas, siekiant gerinti teikiamų paslaugų kokybę. Rengiant miesto, miestelių ir kaimų (kuriems suteiktos 3, 4 lygmens centro kategorijos) bendruosius planus, gyvenamųjų kvartalų ar kompleksų detaliuosius planus turi būti rezervuojamos teritorijos ar esami statiniai visuomenės poreikiams (viešosioms paslaugoms teikti), t.y. ikimokyklinėms, pradžios mokykloms ir kito pobūdžio švietimo įstaigoms statyti, viešosios paskirties želdynams įrengti ar eksploatuoti.

Sveikatos priežiūros srityje turi būti aktyviai investuojama į sveikatingumo veiklos tobulinimą bei kokybiškesnes ir prieinamas sveikatos priežiūros paslaugas. Daugelis įvairaus pobūdžio socialines paslaugas teikiančios įstaigos yra įsikūrusios savivaldybės centre – Kalvarijos mieste. Kaimo vietovėse seniūnijų centruose dirba socialinės darbuotojos, kurios rūpinasi socialiniais reikalais visoje konkrečios seniūnijos teritorijoje. Dėl socialines paslaugas teikiančių įstaigų susitelkimo savivaldybės centre tokios paslaugos sunkiau pasiekiamos kaimiškųjų vietovių, atokesnių teritorijų gyventojams. Tokiu atveju labai svarbus tampa geras susisiekimas su savivaldybės centru tiek viešuoju transportu, tiek esamų kelių techninių parametrų požiūriu. Rengiant miesto, miestelių ir kaimų bendruosius (detaliuosius) planus, gyvenamųjų kvartalų ar kompleksų detaliuosius planus turi būti numatytos teritorijos bendro naudojimo želdynams, viešo naudojimo sporto įrenginiams įrengti.

Bendrojo lavinimo mokyklos pertvarkomos pagal Kalvarijos savivaldybės mokyklų tinklo pertvarkos 2005-2012 metų bendrąjį planą, patvirtintą Kalvarijos savivaldybės tarybos 2005-08-30 sprendimu Nr. T-36-3. Naujų bendrojo lavinimo mokyklų steigimas Kalvarijos savivaldybės nenumatytas. Sangrūdodos vidurinė mokykla reorganizuojama į gimnaziją, uždaromas Sangrūdodos vidurinės mokyklas Radiškės skyrius, Kalvarijos suaugusiųjų vidurinė mokykla reorganizuojama į Kalvarijos suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centrą (be mokymo pagal pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, organizuojamos įvairios neformaliojo švietimo formos), uždaromi Nemunaičių pagrindinės mokyklos skyriai Brukuose ir Sūsniukuose (mokiniai perkeliama į Nemunaičių pagrindinę mokyklą).

Socialinių paslaugų ir paramos infrastruktūra plėtojama didinant socialinių paslaugų įvairovę ir kokybę, nemažinant stacionarių paslaugų apimties, plėtojant nestacionarias socialines paslaugas.

3.3. Būsto plėtros sprendiniai

Siekiant didinti energijos vartojimo efektyvumą ir kelti gyvenimo kokybę daugiabučiai gyvenamieji namai Kalvarijos mieste ir Kalvarijos savivaldybės kaimo gyvenamosiose vietovėse atnaujinami vadovaujantis LR Vyriausybės 2004 m. sausio 21 d. nutarimu Nr. 60 patvirtinta „Lietuvos būsto strategija“ (Žin., 2004, Nr. 13-387) ir 2004 m. rugsėjo 23 d. nutarimu Nr.1213 „Daugiabučių namų modernizavimo finansavimo programa“ (Žin., 2004, Nr. 143-5232; 2005, Nr. 78-2839) bei 2007-2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų programos VP3-1.1-AM-02-V priemone "Daugiabučių namų modernizavimo skatinimas" (Žin., 2009, Nr. 146-6508).

Būtina skatinti daugiabučių namų savininkų bendrijų steigimą, kadangi tik per jas gali būti įgyvendinti daugiabučių namų modernizavimo projektai. Tai padidins būsto savininkų gebėjimą tinkamai valdyti ir prižiūrėti būstą. Daugiabučių namų modernizavimo finansavimo programoje numatoma sudaryti sąlygas bendrijoms, įgyvendinančioms daugiabučio namo modernizavimo projektus, gauti ilgalaikius kreditus komerciniuose bankuose be turto įkeitimo, apdraudus šiuos kreditus Vyriausybės įsteigtoje Būsto paskolų draudimo bendrovėje. Dalyvaujant daugiabučių gyvenamųjų namų modernizavimo programoje, kartu sutvarkyti aplinkinę infrastruktūrą bei želdynus. Taip pat įrengti infrastruktūrą būsimose statomų namų teritorijose. Privatus mažaaukštis būstas atnaujinamas savininkų iniciatyva, naudojantis Europos sąjungos ir valstybinės paramos galimybėmis.

Socialinis būstas.

Siūloma plėsti būsto pasirinkimo galimybes visoms Kalvarijos savivaldybės socialinėms gyventojų grupėms ir patenkinti socialinio būsto poreikį. Socialinio būsto fondo metinę apimtį didinti nuosekliai, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto skiriamų asignacijų dydį ir savivaldybės biudžeto galimybes. Lėšas planuoti programiniu principu.

Socialinio būsto fondą plėtoti vadovaujantis Socialinio būsto fondo plėtros programa, parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos Valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti bei daugiabučiams namams modernizuoti įstatymu (Žin., 1992, Nr. 14-378; Žin., 2011, Nr. 143-6708), Lietuvos Respublikos valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti bei daugiabučiams namams modernizuoti įstatymo įgyvendinimo įstatymu (Žin., 2002, Nr. 116-5189; 2009 Nr. 93-3962), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-10-23 nutarimu Nr. 1162 „Dėl Valstybės remiamų būsto kreditų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 1997, Nr. 97-2458; 2006, Nr. 27-886) ir Lietuvos būsto strategija (Žin., 2004, Nr. 13-387).

Šios Programos tikslas – padidinti savivaldybių socialinio būsto fondą, kuris būtų nuomojamas mažas pajamas gaunantiems asmenims (šeimoms), turintiems teisę į socialinį būstą pagal Lietuvos Respublikos valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti bei daugiabučiams namams modernizuoti įstatymą, siekiant Lietuvos būsto strategijoje numatytų šio būsto fondo

plėtos rodiklių savivaldybėms pagal socialinio būsto poreikį, įvertinus savivaldybių pateiktus konkrečius šio fondo plėtos projektus.

Socialinio būsto fondo plėtrai gali būti panaudoti esami savivaldybei ar valstybei priklausantys pastatai ir patalpos, parengiant juos tinkamais gyventi.

Naujos gyvenamųjų namų statybos plėtra.

Kalvarijos savivaldybėje siūloma plėtoti daugiabučių (iki 5 aukštų), vienbučių ir dvibučių mažaaukščių gyvenamųjų namų statybą.

Kalvarijos mieste (3 lygmens b kategorijos). Miesto teritorijoje galioja miesto bendrajame plane nustatyti plėtos reglamentai. Jei tokių reglamentų nėra – galioja savivaldybės teritorijos bendrajame plane nustatomi plėtos reglamentai. Daugiabučiai pastatai ir jų grupės plėtotinos tik Kalvarijos mieste. Daugiabučių gyvenamųjų pastatų teritorijose žemė gali būti naudojama gyvenamiesiems namams statyti, smulkaus verslo ir viešųjų paslaugų (švietimo, sveikatos, sporto) patalpoms įrengti arba statiniams statyti, bendro naudojimo želdynams, gatvėms ir inžineriniams tinklams, įrenginiams statyti ir eksploatuoti. Užstatymo aukštingumas neturi būti didesnis kaip 5 aukštai, užstatymo intensyvumo rodikliai neturi viršyti: gyvenamosios paskirties sklypams – 0,8; negyvenamosios paskirties sklypams – 2,0.

Kaimo plėtos centruose (4 lygmens a, b, c, d kategorijos). Kaimų teritorijose galioja kaimo detalajame plane nustatyti plėtos reglamentai. Jei tokių reglamentų nėra – galioja savivaldybės teritorijos bendrajame plane nustatomi plėtos reglamentai. Kaimuose nauja gyvenamoji statyba gali būti plėtojama prie kompaktiškai apstatytų (gatvinio ar kupstinio tipo) kaimų ir miestelių jungiant naujai statomus kvartalus prie esamos inžinerinės infrastruktūros arba diegiant naują bendrą (kaimo ir naujai statomo urbanistinio darinio) inžinerinę infrastruktūrą. Prioritetinės gyvenamosios statybos plėtos zonos – 4 lygmens a, b, c, d kategorijos urbanistiniai centrai. Prioritetinės kaimo turizmo plėtos zonos – rekreacinės teritorijos. Urbanizuotinių teritorijų (jose naujos gyvenamųjų namų statybos plėtos) ribos nurodytos Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje. Plėtojamų teritorijų reglamentai tikslinami kaimų detaliaisiais ir miesto bendruoju planais. Užstatymo aukštingumas neturi būti didesnis kaip 3 aukštai, užstatymo intensyvumo rodikliai neturi viršyti: gyvenamosios paskirties sklypams – 0,4; negyvenamosios paskirties sklypams – 1,2.

Nekategorizuotuose kaimuose. Į centrinių gyvenviečių sistemą neįeina nekategorizuotos vietovės – tai yra tankiai apgyvendintos vienkiemių ir smulkių kaimų teritorijos, kurios neturi plėtos potencialo ir ateityje jų raidą lems žemės ir kitos rinkos santykiai bei demografinių procesų (natūralaus gyventojų prieaugio, gyventojų senėjimo) tempai. Tačiau ir aplink nekategorizuotas kompaktiškai užstatytas gyvenvietes galima gyvenamųjų teritorijų plėtra. Žemės ūkio plėtos teritorijose, parengus ir patvirtinus teritorijų planavimo dokumentus, keičiančius žemės paskirtį, prie kompaktiškai užstatytų (gatvinio, savaiminio ar padriko tipo) kaimų gali būti plėtojama gyvenamoji statyba. Atskirais atvejais, vietovėse, nutolusiose nuo urbanizuojamų teritorijų ir kompaktiškai užstatytų kaimų, galima keisti žemės ūkio žemės naudojimo paskirtį į kitos paskirties žemę, formuojant naujus arba esamus žemės sklypus, skirtus gyvenamajai ir rekreacinei statybai, išlaikant sklypų dydį, užstatymo aukštingumą, tankį ir intensyvumą artimą aplinkiniai susiformavusiai žemėvaldai ar užstatymui.

3.4. Paslaugų gyventojams ir verslui plėtra

Paslaugos gyventojams ir verslui turi būti plėtojamos visuose Kalvarijos savivaldybės centrinių gyvenviečių sistemos centruose. Siekiant skatinti kaimo vietovių plėtrą prioritetą siūloma teikti 4 lygmens c ir d kategorijos centrams Aistiškiams, Jusevičiams, Senajai Radiškei, Rūdinkams, Tarprubežiams, Trakėnams. Viena svarbiausių prielaidų Kalvarijos savivaldybės

plėtrai kaimiškosiame vietovėse yra galimybė kaimo gyventojams lengvai pasiekti jiems reikalingas socialines ir kitokias paslaugas. Šiuo metu viešojo susisiekimo sistema skirtingose savivaldybės teritorijose yra nevienodai išplėta. Siekiant tolygiau paskirstyti viešojo transporto maršrutus, siūloma pakoreguoti viešojo transporto sistemą, geriau koordinuoti priemiestinių maršrutų tinklą, bei efektyviau jį valdyti. Ypač svarbus viešojo transporto maršrutų į plėtros centrus plėtojimas. Siūloma tai spręsti apjungus Marijampolės bei Alytaus ir Prienų rajonų savivaldybių viešojo transporto susisiekimo sistemas. Svarbu sudaryti geras sąlygas savivaldybės gyventojams ir ūkio subjektams nevaržomai pasiekti jiems reikalingas paslaugas, teikiamas savivaldybės ekonominės socialinės plėtros centre ir kaimo plėtros centruose. Tam tikslui būtina modernizuoti kelius, jungiančius Kalvariją ir kitas gyvenvietes, sukurti vientisą vietinių ir rajoninių kelių tinklą, gerinti jų techninę būklę.

Rengiant visų lygių ir kategorijų centrų bendruosius ar detaliuosius planus juose numatyti teritorijas - „centro“ plėtros teritorijas, kuriose galėtų kurtis arba plėtotis esamos viešosios (švietimo, sveikatos, sporto, informacijos ir konsultacijų, socialinės globos ir rūpybos, kt.) ir komercinės (mažmeninės prekybos, remonto, statybos, nekilnojamojo turto, finansinės, teisinės, sveikatos, ikimokyklinio ugdymo, maitinimo, apgyvendinimo, nuomos, kt.) paslaugos gyventojams ir ūkio subjektams.

4. ŪKIO PLĖTROS SPRENDINIAI

4.1. Žemės ir miškų ūkio plėtra

4.1.1. Žemės ūkis

Pagal LR teritorijos bendrojo plano sprendinius Kalvarijos savivaldybė priskiriama II potencialo Baltijos kalvyno agrarinei zonai. Pagal plotą Baltijos kalvyno zona, nors ir dvigubai mažesnė už didžiausią agrarinę zoną – Vidurio Lietuvos, yra antra pagal dydį tarp visų septynių agrarinių zonų, išskirtų LR teritorijos bendrajame plane, ir apima 1239 km². Teritorijos Baltijos kalvyno zonoje pasižymi vidutiniu agrarinės teritorijos panaudojimu žemės ūkiui, žemės naudmenos yra vidutiniškai našios. Dirvožemis yra jautrus vandens erozijai. Čia palankios sąlygos suformuoti vidutinio dydžio ir smulkius ūkius. Turėtų būti taikomos tokios priemonės žemės naudojimui reguliuoti kaip ariamosios žemės su našiais dirvožemiais išsaugojimas ir gerinimas, galimas didesnių plotų apsodinimas mišku.

Ūkininkavimas leistinas visame Kalvarijos savivaldybės žemės ūkio naudmenų plote, kuris sudaro 73,4% bendro Kalvarijos savivaldybės teritorijos ploto. Labiausiai žemės ūkio plėtra rekomenduojama teritorijose Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendroje erdvinės plėtros koncepcijoje įvardintose kaip intensyvaus žemės ūkio plėtros teritorijos. Jos apima 4569,96 ha ploto ir sudaro 10,38% bendro Kalvarijos savivaldybės ploto.

Gelmės Kalvarijos savivaldybės teritorijoje yra silpnai apsaugotos. Požeminio ir paviršinio vandens apsaugai jautriose teritorijose reikia sumažinti trąšų ir/arba cheminių augalų apsaugos priemonių naudojimą, taikyti organinio ūkininkavimo metodus. Nemelioruotose plotuose siūlomas aplinkai palankus ekstensyvus pasėlių auginimas, dirbamos žemės pavertimas ekstensyviai naudojamomis pievomis ir ganyklomis, mažiau apgyvendintus plotus apsodinti mišku.

Siekiant išvengti aplinkosauginių problemų ateityje siūloma nekoncentruoti gyvulininkystės (mėsinės galvijininkystės, kiaulininkystės ir pieno ūkio objektų) vienoje kurioje savivaldybės vietoje. Numatoma gyvulininkystę plėtoti visoje savivaldybės teritorijoje, išskyrus ekologiškai jautrias teritorijas, naudojant buvusius kolūkių ūkinius statinius ir įrenginius. Gyvulininkystės kompleksai ir stambios pavienės fermos, patenkančios į gamtinio karkaso zonas, taip pat saugomas teritorijas, kitas teritorijas, kurioms teikiamas prioritetas gamtai,

rekreacijai, turizmui, privalo įsirengti valymo įrenginius gamybos atliekoms nukenksminti. Kitas gyvulininkystės gamybos atliekas siūloma nukenksminti valymo įrenginiais arba traktuoti kaip atsinaujinančią energijos šaltinį ir ieškoti galimybių jį panaudoti.

Naujų teritorijų iš miško ūkio paskirties žemės ir kitos paskirties žemės įsavinti žemės ūkio veiklai nenumatoma.

Svarbiausios kryptys, didinančios Kalvarijos savivaldybės žemės ūkio konkurencingumą, yra įstaigų, teikiančių paslaugas (konsultacines, finansines, socialines ir kt.) ūkininkams ir kaimo gyventojams tinklo plėtra (žr. skyrelį „Pramonės ir verslo plėtra“) bei ūkių modernizavimas.

4.1.2. Miškų ūkis

Kalvarijos savivaldybėje miškininkystės plėtra numatoma atsižvelgiant į pagrindines kryptis ir strateginius tikslus, suformuluotus Lietuvos miškų ūkio politikoje ir jos įgyvendinimo strategijoje (patvirtinta LR aplinkos ministro 2002 m. rugšėjo 17 d. įsakymu Nr. 484; Žin., 2002, Nr. 93-4029), t.y.:

- bendroji miškų ūkio politikos kryptis (miško išteklių išsaugojimas ir gausinimas; miškų nuosavybės formų įvairovės užtikrinimas; visuomenės dalyvavimas svarbiausių miškų ūkio klausimų sprendime; visuomenės informavimas apie savivaldybės miškus, jų būklę ir tvarkymą; miškų mokslo ir mokymo plėtra; tarptautinių ryšių stiprinimas ir plėtra);
- ekonominė kryptis (racionalus, tolygus ir nepertraukiamas miško išteklių naudojimas bei miškų produktyvumo didinimas ir auginamos medienos kokybės gerinimas; miškų ūkio ekonominio efektyvumo didinimas)
- ekologinė kryptis (miško ekosistemų tvarumo užtikrinimas; biologinės įvairovės išsaugojimas bei miškų sveikatingumo gerinimas);
- socialinė kryptis (visuomenės bendrųjų su miškais susijusių reikmių tenkinimas valstybinio ir privataus miškų ūkio plėtra bendrosios kaimo plėtros kontekste).

Kalvarijos savivaldybės miškingumas yra 13,04%. Didžiąją dalį miškų sudaro ūkiniai miškai (84,5%), atitinkamai apsauginiai ir specialios paskirties miškai sudaro 15,5%. LR teritorijos bendrajame plane Kalvarijos savivaldybės teritorija priskirta Vidurio Lietuvos mišrių lapuočių-spygliuočių miškų zonai Suvalkijos našių ir labai našių spygliuočių-lapuočių miškų pozoniui. Šiame pozonyje numatytas bendras miško naudojimo intensyvumas yra aukštas (>5,25m³/ha likvidinės medienos per metus).

Didinant bendrą Kalvarijos savivaldybės miškingumo rodiklį numatoma nederlingas žemes apželdinti mišku. Savivaldybės teritorijų apželdinimas mišku turi būti vykdomas pagal VĮ Valstybinio žemėtvarkos instituto parengtą Kalvarijos savivaldybės miškų išdėstymo žemėtvarkos schemą. Pagal šią schemą miškų plotas padidėtų 8094 ha (18,4%). Bendras savivaldybės miškingumas sudarytų 31,5%.

4.2. Turizmo ir rekreacijos plėtra (nauja redakcija)

Rekreacinės teritorijos.

LR teritorijos bendrajame plane Kalvarijos savivaldybės teritorija priskirta arealui, kurio esamų rekreacinių išteklių potencialas yra mažas. Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrajame plane rekreacijos plėtrai priskiriamos teritorijos prie Raudoniškių tvenkinių ir Orijos ežero, prie Kalvarijos – Kusliškių tvenkinių. Vienas didesnių rekreacinės plėtros arealų formuojamas prie Prūdelio, Šakelių ir Bebrinio, Kempinio ežerų grupių bei prie Jungėnų, Jurgežerių tvenkinių. Prūdelio, Šakelių ir Bebrinio, Kampinio ežerų grupių teritorijoje rekreacijos plėtra siūloma, taikant aplinkosauginius apribojimus, kadangi šis arealas priskirtas gamtinio karkaso saugomai teritorijai (žr. Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinį).

Marijampolės apskrities bendrojo (generalinio) plano (Žin., 2010, Nr.110-5629) sprendiniuose įvertintos Kalvarijos savivaldybės teritorijos rekreacijos išteklių plėtros galimybės ir išskirti Gražiškių-Liubavo ir Kalvarijos rekreacinių išteklių arealai, pažymėtos 5 esamos (Jurgežerių, Orijos, Reketijos, Sangrūdos ir Salaperaugio) ir numatytos 3 perspektyvinės (Janavo, Kušliškių ir Šarkio) rekreacinės vietovės, galimos naudoti poilsiui, pramoginei ar sportinei rekreacijai gamtinėje aplinkoje organizuoti, didžiuma jų iš dalies naudojamos arba pradedamos naudoti, o kitos priklauso prie perspektyvinių rekreacinių teritorijų. Regioninę svarbą turinčioms poilsiui vietovėms priskirtina tik Orijos poilsiui vietovė.

2012 m. Kalvarijos savivaldybės administracijos užsakymu rengiami Reketijos ežero, Orijos ežero ir Šarkio ežero pakrančių specialieji planai (planų rengėjas - UAB "ECCUS"). Planavimo tikslai ir uždaviniai – nustatyti ežerų apsaugos zonas ir pakrančių apsaugos juostas, numatyti rekreacines teritorijas, viešąsias erdves, prielaukas, paplūdimius, privažiavimus, pasivaikščiavimo takus. Koreguojant Kalvarijos savivaldybės bendrojo plano sprendinius, siekta įvertinti rengiamų Reketijos ežero, Orijos ežero ir Šarkio ežero pakrančių specialiųjų planų nuostatas.

Kalvarijos savivaldybės bendrojo plano korektūros sprendiniuose formuojamos rekreacinės teritorijos. Rekreacinių teritorijų žemė naudojama kaimo turizmo plėtrai, viešiesiems paplūdimiams įrengti bei eksploatuoti, kempingams, stovyklavietėms, poilsiavietėms ir kitiems rekreacijos objektams statyti, įrengti ir eksploatuoti.

Nors kaimo turizmo plėtra leistina visose numatytose savivaldybės rekreacinėse teritorijose, Bendrojo plano sprendiniuose išskirtos teritorijos, kuriose turizmo plėtrai teikiamas prioritetas. Tai teritorijos šiaurės vakarinėje savivaldybės dalyje tarp Jurgežerių, Šaltųjų Šaltinių, Akmenynų, Juodelių (žr. Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinį).

Teritorijose palei Šešupės upę pirmame savivaldybės bendrojo plano įgyvendinimo etape siūloma atkurti rekreacinius išteklius pagal tam tikslui parengtą strategiją (programą) (žr. Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinį). Teritorijos, kuriose atkuriami rekreaciniai ištekliai, laikytini perspektyviomis rekreacinėmis teritorijomis.

Plėtotinas turizmo pobūdis.

Marijampolės apskrities bendrojo (generalinio) plano (Žin., 2010, Nr.110-5629) sprendiniuose įvertinti rekreacinių išteklių arealai:

1. Gražiškių-Liubavo – III – R2 – C – t/gs;
2. Kalvarijos – III – R1 – C – tg/ps;
3. Akmenynų-Sangrūdos – IV – R1- C – t/gvs

Sutartiniai žymėjimai:

potencialo kategorija: III - vidutinio potencialo kategorija, IV - mažesnio nei vidutinio potencialo kategorija;

perspektyvinės plėtros lygmenys: R1 - aukštas, plėtojamos daugiausiai nacionalinės svarbos rekreacinės sistemos, R2 - vidutinis, plėtojamos regioninės svarbos rekreacinės sistemos;

infrastruktūros išvystymo lygis: C - žemas, neišplėtotą infrastruktūra;

plėtotinos rekreacijos rūšys: g - poilsis gamtoje (sveikatingumo, laisvalaikio, kaimo turizmas); t - pažintinė rekreacija (kultūrinis, ekologinis turizmas); s - sportinė rekreacija; p - pramoginė rekreacija; v - verslinė rekreacija.

Labiausiai Kalvarijos savivaldybėje plėtotinas pažintinis turizmas (teikiamas platesnis, su vietos gamtine ir kultūrine aplinka suderintų paslaugų spektras: maitinimas, apgyvendinimas, informacija apie vietos gamtinę ir kultūrinę aplinką, ekskursijų organizavimas) ir pramoginė rekreacija (poilsis gamtoje arba tam tikslui pritaikytoje dirbtinėje aplinkoje, dalyvaujant įvairaus pobūdžio pramogose). Savivaldybėje taip pat skatintina poilsinio turizmo, tarp jų ir kaimiškojoje aplinkoje (kaimo turizmas), plėtra (teikiamos bendrosios ir kai kurios specializuotos paslaugos:

maitinimas, apgyvendinimas, poilsio ir pramogų organizavimas, poilsiui ir pramogoms skirto inventoriaus nuoma).

Turizmo ir rekreacijos aptarnavimo centrai

Marijampolės apskrities bendrojo (generalinio) plano (Žin., 2010, Nr.110-5629) sprendiniuose Kalvarijos savivaldybės centras – Kalvarijos miestas - siūlomas turizmo centru, o Liubavas – lokalinio turizmo aptarnavimo centru.

Savivaldybės bendrojo plano pakeitimo sprendiniuose Kalvarijos miestui, kaip svarbiausiam ekonominės ir socialinės plėtros centrui, priskiriamas turizmo centro statusas, Liubavui – lokalinio turizmo aptarnavimo centro statusas. Turizmo paslaugas ir viešąjį turizmo infrastruktūrą siūloma plėtoti ir kitose gyvenvietėse, patenkančiose į savivaldybės turizmo plėtros zoną arba rekreacijai plėtoti palankią teritoriją. Šios gyvenvietės įvardijamos kaip savivaldybės reikšmės turizmo aptarnavimo pcentriai. Turizmo pcentriams siūloma priskirti Salaperaugį ir Rūdninkus. Juose turėtų būti teikiamos elementariausios turizmo paslaugos, sudarytos sąlygos vietinių gyventojų ir atvykstančių turistų trumpalaikiam poilsiui. Kaip rekreacijos pcentriai, kuriuose teikiamos platesnio spektro paslaugos (apgyvendinimo, pramogų), išskiriami Trakėnų ir Sangrūdų gyvenvietės.

Turizmo trasos ir maršrutai.

Marijampolės apskrities bendrojo (generalinio) plano (Žin., 2010, Nr.110-5629) sprendiniuose regioninės turizmo sistemos pagrindą sudaro du Marijampolės apskritį pristatantys autoturizmo maršrutų (trasų) ir dviračių turizmo trasų žiedai:

- autoturizmo maršrutas (trasa) „Suvalkijos žiedas“, sudarytas kiek pakoregavus Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane rekomenduoto Suvalkijos parkų žiedo maršrutą; maršrutas (trasa) Marijampolė–Kalvarija–Bartninkai–Vištytis–Kybartai–Vilkaviškis–Kudirkos Naumiestis–Šakiai–Sudargas–Gelgaudiškis–Plokščiai–Mikytai–Lekėčiai–Jankai–Kazlų Rūda–Pilviškiai–Marijampolė jungia visus regiono savivaldybių ir svarbiausius turizmo centrus ir suteikia galimybę susipažinti su vaizdingiausiomis gamtos ir kultūros vertybėmis išsiskiriančiomis istorinės Sūduvos žemės šiaurinėmis teritorijomis, pirmiausiai regioniniais parkais;
- regioninė dviračių turizmo trasa „Suvalkijos dviračių žiedas“ maršrutu Marijampolė–Kalvarija–Liubavas–Bartninkai–Gražiškiai–Vištytis–Pajevonys–Kumečiai–Vilkaviškis–Kudirkos Naumiestis–Panoviai–Sudargas–Kiduliai–Gelgaudiškis–Plokščiai–Šakiai–Lukšiai–Griškabūdis–Višakio Rūda–Kazlų Rūda–Plutiškės–Šventragis–Dauškiai–Marijampolė.

Vandens turizmo sistemos pagrindą sudaro Šešupės vandens kelias, skirtas vandens turizmui baidarėmis, kanojomis arba valtėmis.

Be bendrųjų tranzitinių turistų judėjimo kelių, atitinkančių svarbiausius autotransporto judėjimo kryptis, t.y. turizmo plėtros zonų, pažintinio turizmo sistemą Kalvarijos savivaldybėje sudaro prioritetinių nacionalinės svarbos specializuoto pažintinio turizmo trasų sistema (žr. Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinį). Į Kalvarijos savivaldybės teritoriją patenka tokių Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane rekomenduojamų turistinių maršrutų atkarpos:

- Nacionalinio reprezentacinio kultūrinio turizmo maršruto „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“ atkarpa kerta Kalvarijos savivaldybės teritoriją rytų-vakarų kryptimi ir yra tiesiama per Kalvarijos miestą (maršrutas krašto keliais Nr. 131 ir 200);
- Regioninio gamtinio-kultūrinio pobūdžio valstybinių parkų žiedo „Suvalkijos parkų žiedas“ atkarpoje yra įtrauktos tokios Kalvarijos savivaldybės teritorijoje esančios gyvenvietės: Brukai (turistinis maršrutas siejamas su rajoniniu keliu Nr. 2622), Kalvarija (krašto keliu Nr. 131; atkarpa sutampa su Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinio maršrutu),

Brazavas (rajoniniais keliais Nr. 2650 ir 2651 ir vietiniais keliais), Salaperaugis (vietiniai keliai), Liubavas (rajoniniu keliu 2615), Aistiškiai (rajoniniu keliu 2615).

Kalvarijos savivaldybės teritoriją kerta plėtotina nacionalinės dviračių trasos atkarpa, tiesiama rytų-vakarų kryptimi krašto keliu Nr. 200 nuo Kalvarijos miesto į Vilkaviškio rajono savivaldybę ir nuo Kalvarijos miesto pietų kryptimi per Oriją, Raudeniškis, Skersabalius, Rūdinkus iki Mergutrakio (rajoniniu keliu Nr. 2616 ir vietiniais keliais), toliau į vakarus link pasienio ir į rytus per Sangrūdą ir Mockus link Lazdijų rajono savivaldybės.

Kalvarijos savivaldybės bendrojo plano korektūros sprendiniuose siūloma plėtoti 6 vietinės dviračių turizmo trasas. Trasos susijusios su savivaldybės centrinėje ir pietinėje dalyse esančių gamtos ir kultūros vertybių bei kitų atraktyvių objektų lankymu.

Pažintinius takus siūloma įrengti Grandų, Jurgežerių ir Trakėnų miško botaniniuose draustiniuose, Aguonio geomorfologiniame draustinyje. Tikslinga lankymui paruošti (įrengti nurodomuosius ženklus, informacinius standus, sutvarkyti prieigas) Kalnių kalvą ir gamtos paveldo objektą Vyžupio šaltinį, esantį šiaurvakarinėje savivaldybės teritorijoje netoli Egliškių gyvenvietės.

4.3. Pramonės ir verslo plėtra (nauja redakcija)

Pramonės ir verslo plėtros tikslai:

- subalansuoti pramonės teritorinį išdėstymą – švelninti išsivystymo lygio skirtumus nepažeidžiant darnumo;
- skatinti prioritetinę smulkiojo ir vidutinio verslo sektoriaus plėtrą;
- didinti pramonės ir verslo konkurencingumą – diegti didelės pridėtinės vertės gamybą, informacines ir neatliekines technologijas;
- gerinti pramonės ir verslo (ypač techninės ekologijos ir atsinaujinančių išteklių) aplinką;
- plėtoti smulkiojo ir vidutinio verslo sektoriaus įmonių tarptautinį bendradarbiavimą, konkurencingumą, didinti produkcijos ir paslaugų eksportą.

Rinkos ekonomikos sąlygomis veikiant ūkio subjektams, ekonominiai procesai bet kokiaje teritorijoje vyksta priklausomai nuo susiformavusių arba susiformuosiančių ekonominių interesų toje teritorijoje, nuo išorinių veiksnių ir vidinių savivaldybės išteklių. Todėl bendrajame plane nėra tikslinga planuoti konkrečių pramonės šakų plėtrą, jos mastą ir pan., tačiau turi būti suformuluotos bendros pramonės ir ūkio plėtros kryptys planuojamoje teritorijoje.

Pastaraisiais metais pramonės pagrindinę produkcijos struktūrą Kalvarijos savivaldybėje sudarė: pienas, miltai, duonos ir pyrago gaminiai. Tai rodo susiklosčiusią pramonės orientaciją į žemės ūkio produkcijos perdirbimą.

Siekiant skatinti ir plėtoti vietos ekonomiką, pritraukti naujų investuotojų, sudaryti palankias sąlygas verslo plėtrai, 2006 – 2008 metais įgyvendintas „Pramoninių zonų ir „plyno lauko“ investicijų skatinimas euroregione Nemunas“ projektas, kurio metu parengti sklypai ir pramoninės zonos „plyno lauko“ investicijoms. Projekte Smalininkų kaime teritorijoje, turinčioje puikų susisiekimą su „Via Baltica“ magistrale, suformuota pramoninė zona (5 sklypai nuo 57 a iki 4,9 ha dydžio). Joje rekomenduojama plėtoti:

- logistikos paslaugas;
- automobilių (taip pat ir krovinių) remonto ir techninio aptarnavimo paslaugas;
- maisto produktų gamybą.

Europos standarto geležinkelio Lietuvos ir Lenkijos valstybės siena - Marijampolė - Kaunas trasos (0-85,1 km) tiesimo specialiajame plane (Žin., 1999, Nr. 97-2806), numatyta šalia Mockavos gyvenvietės plėtoti tarptautinių krovinių perkrovimo stoties ir logistikos terminalo

infrastruktūrą. Pradedamame įgyvendinti europinės vėžės geležinkelio „Rail Baltica“ projekte (Žin., 2009, Nr. 158-188; 2010, Nr. 58-2841; 2011 Nr. 152-7148) bus rekonstruojami arba kapitališkai remontuojami esami geležinkelio ruožai bei jų infrastruktūra (tame tarpe - esamos geležinkelio stotys).

Pramonės ir verslo plėtrai palankias sąlygas suformuoja pakankami naudingųjų iškasenų – smėlio ir žvyro, reikalingų pastatų ir kelių statybai, resursai ir didėjančios atsinaujinančios energetikos plėtros galimybės.

Plėtojant smulkųjų ir vidutinį verslą, labai svarbu pakankama verslo paslaugų įmonėms pasiūla ir tolygus jų pasiskirstymas planuojamoje teritorijoje. Verslo paslaugų centrus siūloma kurti Akmenynuose, Brukuose, Liubave, Mockuose, Sangrūdoje. Smulkųjų verslą siūloma plėtoti įvairiose savivaldybės gyvenvietėse, sudarant sąlygas gyventojų verslumui pasireikšti ir pagrindą šiuo metu atsiliekantioms teritorijoms ekonomiškai plėtotis.

Pagal Kalvarijos savivaldybės tarybos aprobuotą Bendrojo plano erdvinės plėtros koncepciją Kalvarijos miesto teritorija ir netoli miesto esančios gyvenvietės (Trakiškiai, Jonai, Kampiniai, Jungėnai, Kamšai, Mikalauka, Dambauka, Zubriai, Jusevičiai, Kusliškiai, ir Skersabalai I) priskirtos vystytinam ekonominės-socialinės plėtros branduoliui (zonai), kuriame palaikomas ir stiprinamas esamas urbanistinės plėtros, intensyvios rekreacijos ir infrastruktūros plėtros potencialas bei susitelkę pagrindiniai savivaldybės gyventojus aptarnaujantys objektai. Bendro plano sprendiniuose minėta teritorija yra detalizuota ir išskaidyta pagal prioritетines funkcijas.

Tikslinga skatinti pramonės šakų klasterizacijos procesus (medienos, baldų bei statybos) ir ypač tų šakų, kurios naudoja atsinaujinančius vietos išteklius, skatina smulkius ir vidutinius verslus, prisideda prie pramonės plėtros dekoncentracijos. Skatinant gyventojų verslumą, turi būti sudaromos geresnės sąlygos smulkiam verslui plėtoti, išplėtojus verslo paslaugas (informavimo, konsultavimo, mokymų, finansinių, nekilnojamo turto, komunikacijų ir kt.) teikiančių centrų tinklą (žiūr. poskyris Paslaugų gyventojams ir verslui plėtra).

4.4. Atsinaujinančių išteklių energetikos plėtra (naujas poskyris)

Kartu su stambėjančia žemės ūkio struktūra intensyvi vietinių atsinaujinančių išteklių energijos (saulės ir vėjo jėgainių bei biomasės ir biodujų) gamybos plėtra ir žaliavų (naudingųjų iškasenų bei resursų) gavybos plėtra formuoja visos savivaldybės ūkio augimo pamatą.

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme (Žin., 2011, Nr. 62-2936) atsinaujinančių išteklių energija apibūdinama kaip energija, išgaunama iš atsinaujinančių neiškastinių išteklių: vėjo, saulės energija, aeroterminiai, geoterminiai, hidroterminiai ištekliai ir vandenynų energija, hidroenergija, biomasė, biodujos, įskaitant sąvartynų ir nuotekų perdirbimo įrenginių dujas, taip pat kitų atsinaujinančių neiškastinių išteklių, kurių panaudojimas technologiškai yra galimas dabar arba bus galimas ateityje, energija.

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme (Žin., 2011, Nr. 62-2936) numatyta iki 2012 m. padidinti: vėjo elektrinių, prijungtų prie elektros tinklų, įrengtąją suminę galią - iki 500 MW; saulės šviesos energijos elektrinių, prijungtų prie elektros tinklų, įrengtąją suminę galią - iki 10 MW; hidroelektrinių, prijungtų prie elektros tinklų, įrengtąją suminę galią - iki 141 MW; biokuro elektrinių, prijungtų prie elektros tinklų, įrengtąją suminę galią - iki 355 MW. Suminė generuojamos energijos galios išraiška atspindi energijos išteklių rūšies svarbą atsinaujinančių išteklių šalies energetikoje.

Vėjo, saulės šilumos ir šviesos energijos naudojimas.

Vėjo energijos (oro judėjimo energijos, naudojamos energijai gaminti), saulės šilumos energijos (saulės spindulinės energijos, paverčiamos į šilumos energiją saulės kolektoriuose) ir saulės šviesos energijos (iš saulės šviesos tiesiogiai gaunamos elektros energijos) panaudojimas yra detalizuotas Alternatyvių energijos šaltinių – vėjo ir saulės jėgainių (pavienių, grupių, parkų)

plėtos Kalvarijos savivaldybėje specialiajame plane, patvirtintame Kalvarijos savivaldybės tarybos 2012-08-23 sprendimu Nr. T-20-5.

Biomasės ir biodujų naudojimas.

Biomasės (biologiškai skaidžios biologinės kilmės žemės ūkio, miškų ūkio ir susijusių pramonės šakų, įskaitant žuvininkystę ir akvakultūrą, žaliavos, atliekų ir liekanų, įskaitant augalines ir gyvūnines medžiagas, taip pat biologiškai skaidžių pramoninių ir komunalinės atliekų) panaudojimas yra plėtojamas Kalvarijos savivaldybėje. Šiuo metu savivaldybėje veikia Kalvarijos mokyklos katilinė (Kalvarijos m.), kūrenama biokuru, Žemaitės g. 35 (Kalvarijos m.) ir Palmių g. 17 (Jungėnų k.) katilinės, kūrenamos medžio granulėmis.

Kalvarijos teritorijos šilumos ūkio specialiajame plane, patvirtintame Kalvarijos savivaldybės tarybos 2010-11-25 sprendimu Nr. T-17-33, nustatytos centralizuoto aprūpinimo šiluma teritorijos, kuriose vartotojams šiluma yra ruošiama ir tiekama iš centralizuoto šilumos tiekimo sistemų. Necentralizuoto aprūpinimo šiluma teritorijoje vartotojai šiluma apsirūpina iš vietinių arba individualių katilinių. Necentralizuoto tiekimo teritorijose nustatant šilumos aprūpinimo būdą naujiems ar renovuojamiems objektams, suteikiama teisė pasirinkti individualų šildymo būdą bei kuro rūšį, remiantis ekonominiais skaičiavimais bei siūlomomis energijos (kuro) tiekėjų sąlygomis bei įvertinant aplinkosauginius reikalavimus.

Biomasės ir biodujų (iš biomasės pagamintų dujų) panaudojimas kurui galimas visoje Kalvarijos savivaldybės teritorijoje.

Hidroenergijos naudojimas.

Hidroenergijos (patvenkto ir (arba) tekančio vandens energijos, naudojamos elektros energijai gaminti) panaudojimas Kalvarijos savivaldybėje yra plėtojamas. Šlynų kaime veikianti Lakinskų HE, patvenkusi Šešupę, yra 0,15 MW galingumo. Siekiant toliau plėtoti hidroenergetiką, rekomenduojama parengti Hidroelektrinių statybos Kalvarijos savivaldybėje galimybių studiją.

Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme (Žin., 1993, Nr. 63-1188; 2011, Nr. 49-2365) išvardintos saugomos teritorijos, kuriose draudžiama statyti hidrotechninius įrenginius – tai gamtiniai ir kompleksiniai draustiniai, valstybiniai parkai ir paveldo objektų fizinės apsaugos pozoniai. Hidrotechnikos statinių statybos ir naudojimo galimybės apibrėžtos Lietuvos Respublikos vandens įstatyme (Žin., 1997, Nr. 104-2615; 2003, Nr. 36-1544; 2004, Nr. 73-2528 2009, Nr. 154-6955). Draudžiama statyti užtvankas Nemuno upėje bei ekologiniu ir kultūriniu požiūriu vertingose upėse, kurių sąrašas patvirtintas LR Vyriausybės 2004-09-08 nutarimu Nr.1144 „Dėl ekologiniu ir kultūriniu požiūriu vertingų upių ar jų ruožų sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2004 Nr.137-4995). Sąrašė nėra upių, tekančių Kalvarijos savivaldybės teritorija.

Planuojant naujų hidroelektrinių statybą arba buvusių atstatymą, būtina įvertinti poveikį aplinkai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio vertinimo įstatymu (Žin., 1996, Nr. 82-1965; 2011, Nr. 77-3720) ir LR aplinkos ministro 2003-07-09 įsakymu Nr. 351 „Dėl planuojamos ūkinės veiklos (hidroelektrinių įrengimo) poveikio aplinkai vertinimo rekomendacijų R 43-03 patvirtinimo“ (Žin. 2003, Nr.54-510).

Aeroterminės, geoterminės ir hidroterminės energijų naudojimas.

Aeroterminės energijos (šilumos energijos, susikaupusios ore), geoterminės energijos (šilumos energijos, susikaupusi žemiau žemės paviršiaus) ir hidroterminės energijos (šilumos energijos, susikaupusios paviršiniuose vandenyse) panaudojimas yra skatinamas tarp viešųjų ir privačių energijos vartotojų ir vartotojų grupių visoje savivaldybės teritorijoje. Teritorijose, atitolusiose nuo centralizuoto šilumos gamybos ir tiekimo tinklų, ypač perspektyvus

aeroterminės, geoterminės ir hidroterminės energijų panaudojimas, vartotojams patiems gaminant šilumą arba ją tiekiant pavieniams vartotojams ir jų grupėms.

5. ŽEMĖS NAUDOJIMO SPRENDINIAI

5.1. Žemės fondo struktūra ir jos pokyčių prognozė

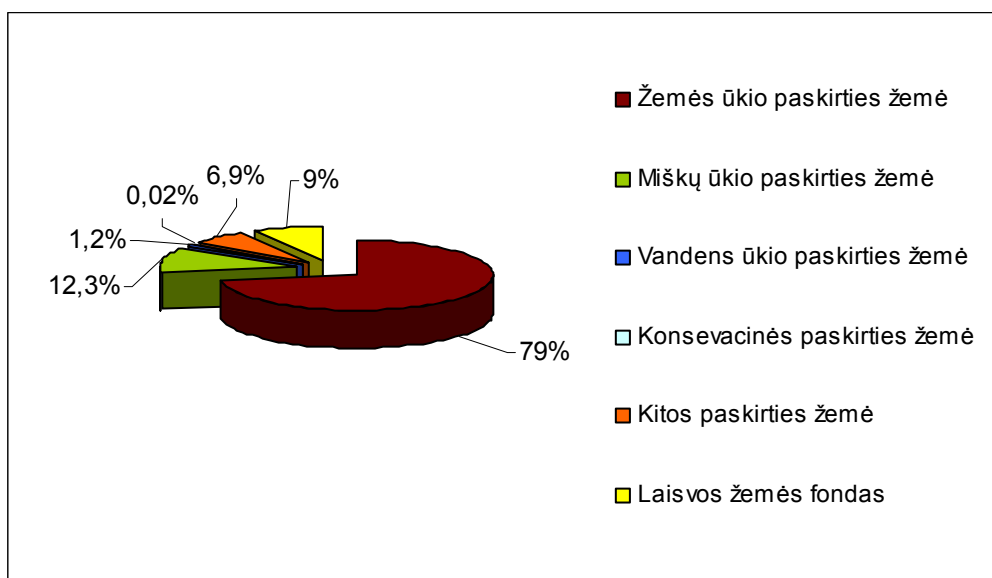
Šiuo metu žemės ūkio naudmenos Kalvarijos savivaldybėje sudaro 73,39% nuo bendro savivaldybės ploto. Savivaldybės žemės ūkio naudmenų įvertinimas geras – 41,1 balo (Lietuvos vidurkis – 39,1 balo). Todėl, dėl gero žemės ūkio naudmenų našumo ir dėl mažo savivaldybės miškingumo (13,04% nuo bendro teritorijos ploto) didžioji teritorijos dalis naudojama žemės ūkio veiklai. Savivaldybės teritorijos žemės naudojimo intensyvumas yra panašus ir kaip kitose Marijampolės apskrities savivaldybėse, ir kaip šalyje.

Prioritetine žemės naudotojų veikla savivaldybės teritorijoje kol kas išlieka žemės ūkis. Įsteigus paukščių apsaugai svarbią teritoriją, dėl ūkinės veiklos apribojimų situacija keisis. Kitai veiklai žemės plotus numatoma panaudoti didinant miškingumą, plėsti užstatymui reikalingus plotus, eksploatuoti naudingąsias iškasenas, saugoti gamtos ir kultūros paveldo kompleksus bei objektus. Šioms veiklos sritims reikalingų žemės plotų tarpusavio proporcijų dinamika pateikiama 5.1.1 lentelėje:

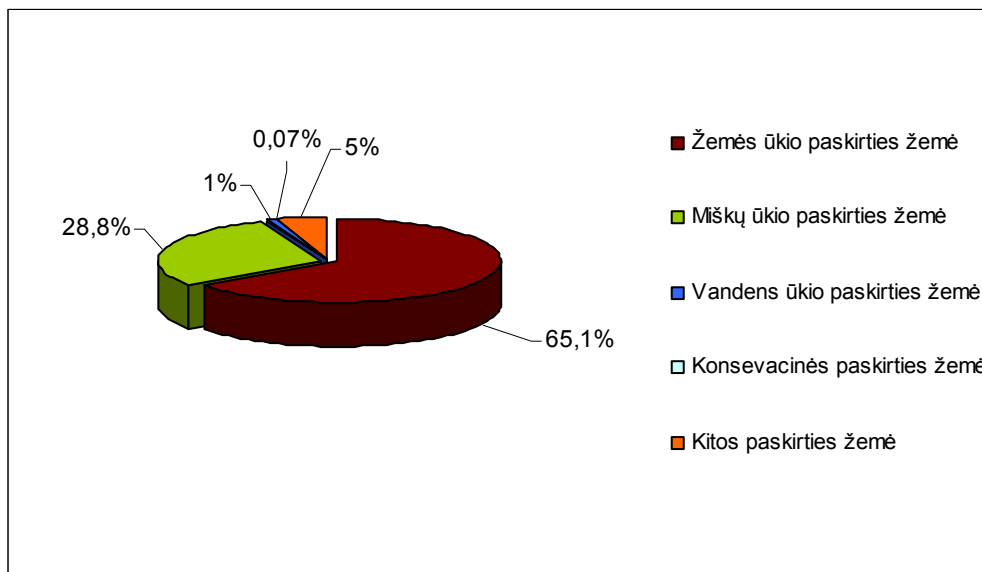
5.1.1 lentelė. Žemės fondo pokyčiai Kalvarijos savivaldybėje (%)

Pagrindinė tikslinė žemės naudojimo paskirtis	Metai		Pokyčiai vidut. per metus	Prognozė 2027 metais	Pokyčiai per 20 metų
	2005	2007			
Žemės ūkio	77	79	+2	65,13	-13,87
Miškų ūkio	15	12,3	-2,7	28,85	+16,55
Vandens ūkio	1,15	1,15	-	1	-0,15
Konservacinė	0,02	0,02	-0,01	0,07	+0,05
Kita	6,9	6,9	-	5,04	-1,86
Laisvos žemės fondas	-	9	+9	-	-
Iš viso:	100	100	X	100	X

Esama ir 2027 m. planuojama žemės fondo struktūros pateikiamos 5.1.1 ir 5.1.2 paveiksluose.

5.1.1 pav. Kalvarijos savivaldybės žemės fondo sudėtis 2007-01-01

5.1.2 pav. Kalvarijos savivaldybės numatoma žemės fondo sudėtis 2027 m.

Esamo žemės naudojimo transformacija (iš vienos paskirties į kitą) sprendžiama teisės aktų nustatyta tvarka išduodant leidimus miško įveisimui ar rengiant detaliuosius planus ir jų pagrindu pakeičiant pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį. Žemės ūkio veiklos prioritetai svarbesni teritorijose, kuriose yra našiausios žemės ir intensyvesnė žemės ūkio gamyba.

Miškų ūkio paskirties žemės didėjimas siejamas su miško įveisimu, gavus leidimą, arba apleistų žemės ūkio naudmenų ir kitų naudmenų savaiminio apaugimo mišku. Kitos paskirties žemės plotų didėjimas siejamas su Kalvarijos miesto ir perspektyvių vietinės reikšmės centrų plėtra, ūkinės - komercinės, rekreacinės, paslaugų veiklos plėtra, naudingųjų iškasenų telkinių eksploatavimu, vietinės reikšmės kelių tinklo sutvarkymu, išimant juos iš žemės ūkio ar miškų ūkio paskirties žemės.

5.2. Planuojami žemės naudojimo prioritetai

(Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys)

Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniuose išskiriamose teritorijose žemė naudojama pagal įvairias paskirtis, t.y. daug skirtingos žemės naudojimo tikslinės paskirties sklypų.

Didžiojoje Kalvarijos savivaldybės teritorijos dalyje kaip vienas iš teritorijos naudojimo prioritetų išlieka intensyvus arba tausojantis (ekologinis) žemės ūkis, intensyvus (ūkininkavimas pagal IV grupės miškų tvarkymo reikalavimus) arba tausojantis (ūkininkavimas pagal II-III grupės miškų tvarkymo reikalavimus) miškų ūkis. Intensyviai ūkinei veiklai (pramonei, infrastruktūrai, rekreacijai) naudojama teritorija, turinti didžiausią potencialą plėtrai ir dėl šios priežasties priskirta savivaldybės plėtros branduoliui. Rekreacinė veikla yra skatinama teritorijose, turinčiose rekreacinius vandens išteklius (upių, ežerų ir tvenkinių pakrantėse).

Esant situacijai, kai toje pačioje teritorijoje susikerta gamtosauginiai interesai (konceptijoje įvardintos gamtinės ašys) ir galimybė plėsti kitas sritis, prioritetas teikiamas gamtos apsaugai ir tausojimui. Tokiu būdu tokiose teritorijose visos veiklos dalinai apribojamos, nustatant tam tikrus reikalavimus (tausojantis žemės ir miškų ūkis, konservacija).

5.2.1. Žemės ūkio veiklos prioriteto teritorijos

Dėl vertingų dirvožemių teritorija tinkamiausia naudoti pagal tradiciškai vystomą ūkių specializaciją. Tai – dirvai reiklių žemės ūkio augalų auginimas pardavimui (grūdinės kultūros, rapsai, cukriniai runkeliai, linai) bei javų auginimas pašariniams grūdams (galvijininkystės, kiaulininkystės poreikiams tenkinti). Pagalbinė gamybos šaka, pvz. Pienininkystė, gali būti vystoma tik dėl sėjomainose būtinų auginti neprekinį žemės ūkio pasėlių ir ūkiuose išauginamų pašarų pagrindu.

Teritorijose su rekomenduojama intensyvia žemės ūkio veikla gamyba bus efektyvi tik pasiekus atitinkamus jos pajėgumus ir sustambinus ūkių žemėvaldas. Perspektyvių ūkių dydžiai priklauso nuo jų verslo planuose numatytų gamybos apimčių. Esant tradiciniam ūkininkavimui, siektinas ūkio dydis turi būti ne mažesnis nei rekomenduojamas ūkiuose.

Tausojamojo žemės ūkio teritorijos apima labai geros ir geros ūkinės vertės žemes. Žemę siūloma naudoti intensyviai mišrios specializacijos ūkių veiklai, auginant prekinę augalininkystės produkciją ir dalį pašarinių augalų, reikalingų gyvulininkystei plėtoti. Naudojant žemę, rekomenduojama diegti tausojamojo ir ekologinio ūkininkavimo sistemas, laikytis Geros ūkininkavimo praktikos reikalavimų:

- ariamoje žemėje turi būti auginami žemės ūkio augalai arba laikomas sideracinis ar juodasis pūdymas. Žemės ūkio augalų laukuose neturi būti juos stelbiančių piktžolių, išskyrus pavienes piktžoles ar pavienius jų kupstus. Juodąjį pūdyką reikia periodiškai įdirbti arba naudoti chemines priemones, siekiant išnaikinti piktžoles ir pagerinti dirvožemio kokybę;
- ganyklos arba pievos, taip pat daugiametės ganyklos arba pievos turi būti geros būklės, naudojamos gyvuliams ganyti (iki rugpjūčio 1 d. turi būti bent kartą nuganytos) arba ne rečiau kaip kartą per metus (iki rugpjūčio 1 d.) nušienaujamos;
- šienas ar žalioji masė ganyklose arba pievose, taip pat daugiametėse ganyklose arba pievose turi būti sutvarkyti ir išvežti iš lauko iki rugpjūčio 1 d.;
- ariamoje žemėje bei ganyklų arba pievų, taip pat daugiamečių ganyklų arba pievų plotuose neturi būti medžių ir krūmų, išskyrus pavienius medžius, kurie yra tradicinio kraštovaizdžio dalis;
- ganyklų arba pievų, taip pat daugiamečių ganyklų arba pievų plotuose neturi būti sustabarėjusių, taip pat sėklas subrandinusių arba išbarsčiusių piktžolių (kiečių, pelynų, usnių, varnalėšų, dilgelių ir kt.);
- ganyklose arba pievose, daugiametėse ganyklose arba pievose žolė negali būti deginama. Žolės ir ražienų deginimas laikomas tyčiniu reikalavimų pažeidimu.

5.2.2. Miškų ūkio veiklos prioriteto teritorijos

Intensyvaus ūkininkavimo teritorijoms priskirti ūkiniai miškai (IV miškų grupė). Miškų ūkio veikla turi skatinti efektyvų daugiatiškį miškų naudojimą, siekiant užtikrinti ekonominį gyvybingumą ir platų aplinkosauginių bei socialinių funkcijų spektrą. Tačiau kartu ūkinė veikla šios grupės miškuose turi išsaugoti biologinę įvairovę ir su ja susijusias vertybes, vandens išteklius, dirvožemį, unikalias ir lengvai pažeidžiamas ekosistemas bei kraštovaizdį, išlaikyti miško ekologines funkcijas bei miškų vientisumą.

Tausojamojo ūkininkavimo teritorijoms priskirti ekosistemų apsaugos miškai (IIA miškų grupė) – draustinių miškai, buveinių ir gamtos išteklių miškai ir priešeroziniai miškai, rekreaciniai miškai (IIB miškų grupė) – miško parkų miškai bei rekreaciniai miško sklypai; apsauginiai miškai (III miškų grupė) – draustiniuose esantys miškai, laukų apsauginiai miškai, miško sėkliniai medelynai ir vandens telkinių apsaugos zonų miškai. Tausojantis, daugiatiškis

miško naudojimas užtikrintų miško ekosistemų stabilumą, esamų gamtinių bei kultūrinių vertybių išsaugojimą, biologinės įvairovės palaikymą, o taip pat ekonominių klausimų sprendimą.

Numatomi naujai įveisti miškai pagal savo funkcijas priskirtini tai zonai ar miškų grupei, kuriai priskirti greta esantys miškai. Rekomenduotina, kad pirmaeilis miško sodinimas būtų planuojamas priešeroziniuose miškuose, laukų apsauginiuose miškuose ir vandens telkinių apsaugos zonų miškuose.

5.3. Bioproductinio ūkio plėtra

(Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys; Miškų išdėstymo brėžinys)

Žemės ūkio veikla. Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje nustatytos žemės ūkio paskirties teritorijos. Orientacinis žemės plotas, skirtas žemės ūkio veiklai 2027 metais sudarys 65,13% nuo viso savivaldybės ploto.

Žemės ūkio paskirties teritorijose draudžiamas žemės sklypų pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties keitimas į ne žemės ūkio paskirtį (kitą paskirtį), išskyrus atvejus nustatytus teisės aktuose.

Rekomenduojama intensyvios žemės ūkio paskirties teritorijose plėtoti prekinę žemės ūkio gamybą ir siekti ūkio dydžio, ne mažesnio nei numatyta Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministro 2003 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. 3D-269 patvirtintose rekomendacijose. Rekomenduojami minimalūs racionalios žemėvaldos plotai tam tikros specializacijos ūkiams: tradicinio ūkininkavimo mišrios augalininkystės - gyvulininkystės specializacijos ūkiuose – 40 ha žemės ūkio naudmenų, kiaulininkystės specializacijos arba vien augalininkystės specializacijos ūkiuose – 100 ha žemės ūkio naudmenų.

Siekiant įgyvendinti Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinius žemės ūkio paskirties teritorijoms rekomenduojama rengti kaimo plėtros žemėtvarkos projektus arba seniūnijų kompleksinius žemės ūkio ir kaimo plėtros planus, taip pat žemės konsolidacijos projektus. Rekomenduojamų teritorijų planavimo dokumentų sprendiniais nustatomas:

- vietinės reikšmės kelių tinklas;
- rekomenduojamas racionalus stambųjų ūkių centrų išdėstymas bei jų gamybos apimčių ribos;
- sausinimo sistemų remonto ar rekonstrukcijos poreikis;
- miško želdinių detalesnis išdėstymas ir jų funkcijos (miško grupė);
- žemės ūkio naudmenų laukų masyvai, tinkami naudoti tam tikroms augalų grupėms;
- žemės gerinimo priemonės;
- natūralių kraštovaizdžių, dirvožemio ir vandens apsaugos priemonės.

Miškų ūkio veiklą siūloma plėtoti miškų ūkio paskirties teritorijose (Miškų išdėstymo brėžinys), taip pat miškuose, esančiuose žemės ūkio paskirties žemėje. Bendrą miškų plotą numatoma padidinti nuo 5745,40 ha 2007 m. iki 13839,4 ha 2027 metais. Esamas savivaldybės teritorijos miškingumas – 13,04%, įveisus naujai suprojektuotus miškus, teritorijos miškingumas padidėtų 18,38% ir būtų 31,42%.

Miškų išdėstymo brėžinyje pažymėtos teritorijos žemės ūkio paskirties žemėje, kuriose galima įveisti mišką vadovaujantis specialiuoju žemėtvarkos teritorijų planavimo dokumentu – Kalvarijos savivaldybės teritorijos miškų išdėstymo žemėtvarkos schema M1:50 000.

Miškų ūkis Kalvarijos savivaldybės teritorijoje turi būti plėtojamas laikantis Lietuvos miškų ūkio politikos nuostatų, iš kurių pažymėtinos:

- miško išteklių išsaugojimas ir gausinimas;
- racionalus, tolygus ir nepertraukiamas miško išteklių naudojimas bei miškų produktyvumo didinimas ir auginamos medienos kokybės gerinimas;
- miškų ūkio ekonominio efektyvumo didinimas;
- miško ekosistemų tvarumo užtikrinimas;

- biologinės įvairovės išsaugojimas bei miškų sveikatingumo gerinimas;
- su miškais susijusių visuomenės bendrųjų reikmių tenkinimas;
- valstybinio ir privataus miškų ūkio plėtra bendrosios kaimo plėtros kontekste.

5.4. Teritorijos naudojimo reglamentai (nauja redakcija)

5.4.1. Bendrosios nuostatos

(Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys)

Bendrojo plano žemės naudojimo sprendiniai pagrįsti šiomis nuostatomis:

- teritorijose, kuriose nenumatoma galimybė keisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį, žemė turi būti naudojama pagal žemės nuosavybės dokumentuose įrašytą pagrindinę žemės naudojimo paskirtį, bendrojo plano reglamentais (Priedas Nr. 3), kitais teritorijų planavimo dokumentais bei teisės aktais nustatytą naudojimo būdą ir pobūdį;
- teritorijose, kuriose numatoma galimybė keisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį, žemė gali būti naudojama pagal žemės nuosavybės dokumentuose įrašytą pagrindinę žemės naudojimo paskirtį, naudojimo būdą ir pobūdį arba gali būti keičiama į kitą paskirtį rengiant teritorijų planavimo dokumentus. Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano reglamentų nuostatos (Priedas Nr. 3) turi būti įrašytos išduodant sąlygas teritorijų planavimo dokumentams rengti;
- Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano koncepcijoje numatytoje plėtros branduolio teritorijoje, sprendiniuose nustatytose rekreacinėse teritorijose, turizmo zonoje, taip pat, Kalvarijos miesto, miestelių ir kompaktiškai apstatytų kaimų urbanizuotinėse teritorijose žemės naudojimo paskirtis gali būti keičiama į kitą, parengus šių teritorijų plėtros specialiuosius arba detaliuosius planus. Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano reglamentų nuostatos (Priedas Nr. 3) turi būti įrašytos išduodant sąlygas teritorijų planavimo dokumentams rengti.

Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje savivaldybės teritorija suskirstyta į zonas pagal vyraujančią pagrindinę žemės naudojimo paskirtį. Brėžinyje pažymėti visi veiklos apribojimai (tarp jų gamtinis karkasas), kuriuos galima pažymėti duotame mastelyje.

Teritorija **kitos paskirties objektų statybai** (urbanizuotų teritorijų ir infrastruktūros plėtrai, naudingųjų iškasenų telkinių eksploatavimui, tvenkinių įrengimui, pramonės ir ūkinių objektų statybai ir kt.) gali būti parinkta ir projektuojama tik Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje bei Teritorijos naudojimo funkcinių prioritetų brėžinyje nurodytose zonos, išskyrus nedidelius žemės sklypus, kurie negali būti išreikšti šių brėžinių mastelyje (t.y. mažesnius kaip 5-10 ha);

Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje bei Teritorijos naudojimo funkcinių prioritetų brėžinyje **žemės ūkio paskirties teritorijose** esančios žemės ūkio naudmenos ir žemė su veikiančiais melioracijos įrenginiais turi būti saugoma nuo jų ploto sumažėjimo vadovaujantis LR žemės įstatymo 22 straipsnio nuostata: „Ariamoji žemė, kurios dirvožemio našumas didesnis už vidutinį šalyje, taip pat žemė, kurioje yra eksploatuojamos melioracijos sistemos, turi būti naudojama taip, kad nesumažėtų jų plotas, išskyrus ekologiškai nuskurdintose gamtinio karkaso teritorijose, ir nepablogėtų dirvožemio savybės“ (Žin., 2004, Nr. 28-868). Gamtinio karkaso teritorijos pažymėtos Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje, gamtinio prioriteto teritorijos pažymėtos Teritorijos funkcinių prioritetų brėžinyje. Siekiant jose nustatyti ekologiškai nuskurdintų teritorijų ribas turi būti atlikti papildomi skaičiavimai.

Gamtinio karkaso teritorijose ūkinė veikla ribojama vadovaujantis Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 22 straipsnio 6 dalies nuostatomis: „Gamtinio karkaso rekreacinės, miškų ūkio ir agrarinės paskirties teritorijose draudžiama statyti pramonės įmones, kurioms reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, ir gyvenamųjų namų kvartalus.

Leidžiama tokia veikla, kuri užtikrina kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą ir ekosistemų stabilumą, atkuria pažeistas ekosistemas, yra vykdoma pagal teritorijų planavimo dokumentus“ (Žin., 2001, Nr. 108-3902), LR aplinkos ministro 2007-02-14 įsakymu Nr. D1-96 patvirtintais gamtinio karkaso nuostatais (Žin., 2007, Nr. 22-858) bei kitais teisės aktais.

Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje nustatytose atitinkamos paskirties teritorijose veiklos reglamentai pateikti Priede Nr. 3.

5.4.2. Visuomenės poreikiams rezervuojamos teritorijos

Teritorijos rezervuojamos valstybės poreikiams.

Marijampolės apskrities bendrojo (generalinio) plano (Žin., 2010, Nr.110-5629) sprendiniuose numatyta rezervuoti šias Kalvarijos savivaldybės teritorijas valstybės poreikiams:

susisiekimo infrastruktūros plėtros sprendiniams:

1. europinės vėžės geležinkeliui „Rail Baltica“ tiesti (esamoje ir perspektyvinėje trasose);
2. Kalvarijos pietiniam aplinkkeliui tiesti;
vandens gerinimo įrenginiams statyti:
3. Kalvarijoje, Jungėnuose, Akmenynuose, Sangrūdoje, Liubave;
naujiems nuotekų valymo įrenginiams statyti:
4. Akmenynuose, Sangrūdoje, Liubave.
atliekoms tvarkyti:
5. biodegraduojamųjų atliekų kompostavimo aikštelėms;
6. stambiagabaričių pavojingų atliekų surinkimo aikštelėms (Kalvarijoje);
dujotiekio tinklui plėtoti:
7. magistraliniam dujotiekiiui Marijampolė–Kalvarija–Lietuvos Respublikos valstybės siena;
8. skirstomojo dujotiekio trasai Marijampolė–Kalvarija;

Valstybinės poreikiams rezervuojamų teritorijų sąrašas *susisiekimo infrastruktūros plėtros sprendiniams* papildomas, vadovaujantis Lietuvos ir Lenkijos pasienio zonos susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros specialiuoju planu, pasienio zonoje suplanuotų kelių ruožais:

9. 6 ruožas Liubavas-Kreivėnai I kat. vietinis kelias, 1,25 km;
10. 7 ruožas Liubavas-Pašešupė V kat. rajoninis kelias, 0,83 km;
11. 8 ruožas Trumpaliai-Trumpaliai I kat. vietinis kelias, 1,64 km;
12. 9 ruožas Naujieji Alksnėnai-Kreivėnai I kat. vietinis kelias, 1,56 km;
13. 10 ruožas Bereznikai-Paliūnai I kat. vietinis kelias, 1,68 km;
14. 11 ruožas Bereznikai-Paliūnai I kat. vietinis kelias, 1,05 km.

Pastabos:

1) prireikus teritorijų krašto apsaugai, jos rezervuojamos įstatymų ir teisės aktų nustatyta tvarka;

2) Marijampolės apskrities bendrajame (generaliniame) plane numatytos rezervuoti teritorijas saugomoms teritorijoms į Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano korektūros sprendinius neperkeliamos, nes Suvalkijos nacionalinis parkas, numatytas Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane, neįsteigtas, o „Natura 2000“ teritorijų tinklas gali būti plėtojamas valstybinėje ir privačioje žemėje;

3) Ekologiniu, archeologiniu ir rekreaciniu požiūriu ypač vertingų teritorijų, esančių valstybiniuose parkuose ir valstybiniuose draustiniuose, patvirtintų LR Vyriausybės 2004 m. gegužės 14 d. nutarimu Nr. 583 „Dėl ekologiniu, archeologiniu ir rekreaciniu požiūriu ypač vertingų teritorijų, esančių valstybiniuose parkuose ir valstybiniuose draustiniuose, ribų

patvirtinimo“ Žin., 2004, Nr.82-2940 2005, Nr. 82-3008; 2009, Nr. 107-960; 2010, Nr. 99-5127) Kalvarijos savivaldybės teritorijoje nėra.

Teritorijos rezervuojamos bendram naudojimui.

Teritorijos, rezervuojamos bendram naudojimui (visuomenės poreikiams), pateiktos 5.4.1 lentelėje. Šie žemės sklypai negali būti parduodami, perleidžiami ar kaip nors kitaip perduodami privačion nuosavybėn iki planuojamo periodo pabaigos. Šių sklypų žemė turi būti naudojama gyventojų ramiam ir aktyviam poilsiui, sportui, sveikatingumui stiprinti, kultūros renginiams organizuoti, viešajai turizmo ir poilsio infrastruktūrai įrengti.

5.4.1 lentelė. Kalvarijos savivaldybės teritorijos naudojamų ir rezervuojamų visuomenės poreikiams viešo naudojimo poilsio teritorijų sklypų sąrašas

Eil. nr.	Sklypo adresas	Sklypo plotas, ha	Pastabos
Akmenynų seniūnija			
1.	Kalnelių k.	8,0	Poilsio vieta su rekreaciniais želdynais
Kalvarijos seniūnija			
2.	Jurgežerių k.	39,8	Rekreacinis miškas ir teritorijos aplink tvenkinį
3.	Šaltųjų Šaltinių k.	10,0	Šaltųjų Šaltinių tvenkinys ir aplink jį esančios teritorijos
4.	Kalvarijos mst. šiaurinėje dalyje	60,0	Buvę plytinės molio karjerai, plotai rezervuoti rekreacijos tikslams
5.	Jungėnų k.	2,0	Poilsio vieta prie Janavo ežero
6.	Santakos k.	5,0	Poilsio vieta prie Kalvarijos ežero
7.	Brukų k.	2,0	Poilsio vieta prie Brukų tvenkinio
8.	Jusevičių k.	20,0	Poilsio vieta prie Jusevičių tvenkinio šiaurinės pakrantės
9.	Orijos k.	3,0	Poilsio vieta prie Orijos ežero vakarinės pakrantės
Sangrūdodos seniūnija			
10.	Sangrūdodos mstl.	4,0	Miško parkas
Liubavo seniūnija			
11.	Salaperaugio k.	0,3	Poilsio vieta prie kaimo
12.	Reketijos k.	3,3	Poilsio vieta su miško parku prie Reketijos ežero (miško - 1,5 ha)
13.	Šarkaičio k.	0,3	Poilsio vieta prie Šarkaičio ežero
14.	Liubavo k.	1,0	Poilsio parkas

6. SUSISIEKIMO SISTEMOS PLĖTROS SPRENDINIAI

6.1. Automobilių keliai (nauja redakcija)

Kalvarijos savivaldybės susisiekimo sistemos pagrindą sudaro tarptautinis magistralinis kelias Nr. A5 Kaunas–Marijampolė–Suvalkai (transeuropinio I (Via Baltica) koridoriaus atkarpa) ir keturi krašto keliai: Nr. 131 Alytus-Simnas-Kalvarija, Nr. 134 Leipalingis-Lazdijai-Kalvarija, Nr. 200 Kalvarija-Gražiškiai-Vištytis ir Nr. 201 Marijampolė-Kalvarija, kuriais vyksta

didžiausias eismas savivaldybės teritorijoje. Perspektyvoje naujų magistralinių ir krašto kelių savivaldybėje tiesti nenumatoma, todėl minėtais keliais vyks intensyviausias automobilių eismas.

Didelį poveikį ekonominei ir socialinei aplinkai tiek Kalvarijos savivaldybės teritorijoje, tiek ir visoje Marijampolės apskrityje ar šalies mastu daro magistralė „Via Baltica“ (A5). „Via Baltica“ ekonominis ir socialinis poveikis Marijampolės apskrityje yra gana didelis. Tam įtakos turi pasienio zona bei didžiausias „Via Baltica“ dalyje Lietuvoje transporto intensyvumas.

Transporto eismo intensyvumui ir eismo sąlygoms daug reikšmės turi esamas susisiekimo tinklo infrastruktūros išvystymo lygis, dangų būklė bei automobilizacijos lygio augimo tempai. Esant neišvystytam tinklui ir blogos būklės dangoms, vyksta didelė srautų koncentracija keliuose, kuri sukelia daug eismo problemų. Esant išvystytam kelių tinklui srautai pasiskirsto tolygiai nesukeldami didesnių eismo problemų, tokių kaip mažas susisiekimo greitis, eismo saugumas ir poveikis aplinkai.

Kalvarijos savivaldybės bendrojo plano koregavimo susisiekimo sistemos plėtros sprendiniai formuojami, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teritorijos bendro plano (Žin., 2002, Nr.110-4852) ir Marijampolės apskrities bendrojo (generalinio) plano (Žin., 2010, Nr.110-5629) sprendinius, Ilgalaikę (iki 2025 metų) Lietuvos transporto sistemos plėtros strategiją (Žin., 2005, Nr. 79-2860) bei kitus Lietuvos ir ES dokumentus bei Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos Planavimo sąlygas bendrojo planavimo dokumentui rengti 2011-12-20 Nr.PS-288

Lietuvos Respublikos bendrojo plano (Žin., 2002, Nr.110-4852) sprendiniuose Kalvarijos savivaldybės teritorijoje numatytas transeuropinis I (Via Baltica) transporto koridoriaus Helsinkis–Talinas–Ryga–Panevėžys–Kaunas–Varšuva–Vroclavas–Praha (Nr. E67) labiausiai apkrautų Nr. A5 kelio ruožų rekonstrukcija.

LR Vyriausybės 2005 m. birželio 23 d. nutarime Nr. 692 „Dėl Ilgalaikės (iki 2025 metų) Lietuvos transporto sistemos plėtros strategijos patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. 79-2860) numatytas pirmasis prioritetas – nacionalines sienas kertančio transeuropinio transporto tinklo sukūrimas, kuris leistų Lietuvos gyventojams patogiai ir su mažiausiomis laiko sąnaudomis susisiekti su kitų ES valstybių kultūros, turizmo ir verslo centrais. Tai modernios šiaurės–pietu transporto ašies, formuojamos I visos Europos transporto koridoriaus (Talinas–Ryga–Kaunas–Varšuva) pagrindu ir jungiančios Baltijos šalis su Lenkija, sukūrimas.

Marijampolės apskrities bendrojo (generalinio) plano (Žin., 2010, Nr.110-5629) sprendiniuose Kalvarijos savivaldybės teritorijoje numatyta:

1. Kalvarijos pietinio aplinkkelio tiesimas (nauja trasa – po 2015 m.);
2. Kelio Nr. A5 Kaunas–Marijampolė–Suvalkai rekonstravimas (esama trasa – iki 2015 m.);
3. Kelio Nr. 131 Alytus–Simnas–Kalvarija rekonstravimas (esama trasa – iki 2015 m.);
4. Kelio Nr. 200 Kalvarija–Gražiškiai–Vištytis rekonstravimas (esama trasa – po 2015 m.);
5. Pasienio zonos (rokadinio) kelio ir kitų jungiamųjų kelių tiesimas (esama ir nauja trasos – iki ir po 2015 m.).

Valstybinės reikšmės krašto kelio Nr. 131 rekonstravimo sprendiniai detalizuoti Kelio Nr. 131 Alytus-Simnas-Kalvarija ruožo nuo 50,81 iki 52,45 km rekonstravimo su tilto statyba specialiajame plane, patvirtintame Kalvarijos savivaldybės tarybos 2008-07-17 sprendimu Nr. T-28-28, ir 131 Alytaus-Simno-Kalvarijos kelio ruožo 57,12-58,15 km rekonstravimo specialiajame plane.

Pagal Lietuvos ir Lenkijos pasienio zonos susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros specialųjį planą Kalvarijos savivaldybėje siūlomos 6 naujos jungtys, kurios užtikrins glaudesnius teritorinius ryšius tarp Lietuvos ir Lenkijos. Naujai projektuojami keliai sujungs esamus abiejų valstybių kelius. Šis projektas finansuojamas ES PHARE lėšomis.

Kalvarijos savivaldybės valstybinių kelių techninė būklė tobulinama rekonstruojant kelius, stiprinant bei atstatant dangas, asfaltuojant žvyrkelius, tiesiant aplinkkelius, kaip tai numatyta 2002-2015 metų Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programoje, patvirtintoje LR Vyriausybės Strateginio planavimo komiteto 2002 m. kovo 7 d. posėdžio protokolo Nr. 8. Programoje Marijampolės apskrityje 2006-2015 m. laikotarpiu numatyta rekonstruoti 39,2 km magistralinių, 69,0 km krašto ir 2,5 km rajoninės reikšmės kelių.

Nuo 2007 iki 2012 metų Europos Sąjungos 2007–2013 metų struktūrinės paramos lėšomis pagal Ekonomikos augimo veiksmų programos 4 prioriteto „Esminė ekonominė infrastruktūra“, VP2-4.4-SM-01-V priemonę „Valstybinės reikšmės kelių ir geležinkelių infrastruktūros techninių parametrų gerinimas“ rekonstruoti bei asfaltuoti valstybinės reikšmės keliai ar jų ruožai:

Vykdamas Žvyrkelių asfaltavimo programą (I etapas. Rytų Lietuvos (Alytaus ir Marijampolės) regionai):

1. Kelio Nr.2615 Salaperaugis-Liubavas-Aleksandravas nuo 4,75 iki 9,00 km - 4,25 km ruožas;
2. Kelio Nr.5106 Vilkaviškis-Bartninkai-Aistiškiai nuo 21,25 iki 24,01 km - 2,76 km ruožas
3. Kelio Nr.5116 Gižai-Keturvalakiai nuo 0,00 iki 5,30 km - 5,30 km ruožas;

Vykdamas Žvyrkelių asfaltavimo programą 2006–2008 m. Rytų Lietuvos regionai:

4. Kelio Nr.2628 Jungėnai–Trakiškiai (Privažiavimas prie Trakiškių gyvenvietės nuo kelio Kaunas–Marijampolė–Suvalkai) nuo 0,00 iki 1,30 km – 1,30 km ruožas;

Vykdamas Žvyrkelių asfaltavimo programą (II etapas. Rytų Lietuvos (Alytaus ir Marijampolės) regionai):

5. Kelio Nr.2608 Jusevičiai–Būdvielis–Dervinai nuo 1,5 iki 5,10 km – 3,60 km ruožas

Vykdamas Projektą Nr. 2004/LT/16/C/PT/005 „I transporto koridoriaus (VIA BALTICA) plėtra 2004–2005 metais“, rekonstruoti ruožai bei gerinta danga magistralinio kelio Nr. A5 atkarpose.

Nuo 2004 m. iki 2012 m. laikotarpyje Kalvarijos savivaldybei iš Kelių priežiūros ir plėtros programos buvo skiriama sąlyginai ne daug lėšų. Neskaičiuojant kasmetinių Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų, skirtų savivaldybėms vietinės reikšmės keliams ir gatvėms tiesti, taisyti (remontuoti) bei prižiūrėti, daugiausia lėšų buvo šiems darbams:

- vietinės reikšmės keliui Juodeliai–Liubavas, kuris jungia rajoninius kelius Nr. 2615 Salaperaugis–Liubavas–Aleksandravas ir Nr. 2632 Jurgežeriai–Juodeliai, asfaltuoti (LR Vyriausybės 2008 m. kovo 20 d. nutarimu Nr. 274 „Dėl 2008 metų Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšų rezervo valstybės reikmėms, susijusioms su keliais, finansuoti paskirstymo“ (Žin., 2008, Nr. 126-4806));
- 1) Sangrūdės seniūnijos vietinės reikšmės kelio Užakalniai–Burokai ruožo nuo 3,93 iki 5,656 km žvyro dangai įrengti 2) Sangrūdės seniūnijos vietinės reikšmės kelio Berezninkai–Paliūnai ruožo nuo 1,79 iki 2,811 km žvyro dangai įrengti (LR Vyriausybės 2009 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. 717 „Dėl 2009 metų kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšų rezervo valstybės reikmėms, susijusioms su keliais, finansuoti paskirstymo“ (Žin., 2009, Nr. 137-6017));
- šaligatviams Kalvarijos miesto Naujojoje ir Aušros gatvėse, kurios jungiasi su krašto keliu Nr. 200 Kalvarija–Gražiškiai–Vištytis, įrengti ir asfaltbetonio dangai Aušros gatvėje taisyti (remontuoti) (LR Vyriausybės 2011 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr. 1514 „Dėl 2011 metų Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšų rezervo valstybės reikmėms, susijusioms su keliais, finansuoti paskirstymo“ (Žin., 2011, Nr. 161-7627));
- tilto per Šešupę Kalvarijos miesto Vilniaus gatvėje rekonstravimo techninio projekto parengimui ir rekonstravimui (LR Vyriausybės 2012 m. gegužės 16 d. nutarimu Nr. 517 „Dėl 2012 metų Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšų rezervo valstybės reikmėms, susijusioms su keliais, finansuoti paskirstymo“ (Žin., 2012, Nr. 122-6150)).

Vietinės reikšmės kelių tinklo ilgis Kalvarijos savivaldybės teritorijoje nuo 304 km 2007 m. padidėjo iki 430 km 2011 m. Iš jų su danga 2007 m. - 99,3%, o 2011 m. - 86,7%; su žvyro danga 2007 m. - 82,2%, o 2011 m. - 74,4% (Statistinių rodiklių duomenų bazė: <http://www.stat.gov.lt>, 2012-11-15).

Kalvarijos savivaldybės kelių tinklo plėtros sprendiniai, užtikrinantys kelių ir gatvių tinklo plėtrą artimiausiems 10-čiai metų, prioritetine tvarka būtų šie:

- plėtoti ir modernizuoti tarptautinių automobilių kelių tranzitinio transporto koridorius pagal tarptautinius standartus ir techninius reikalavimus;
- savivaldybės teritorijoje formuoti Marijampolės regiono strateginio plano koncepcijoje numatytą infrastruktūros koridorių: Kazlų Rūda-Sasnava-Marijampolė-Kalvarija-Mockava-išėjimas į Lenkiją (kryptis į Varšuvą); plėtojant numatytą infrastruktūros koridorių, gerinti techninę krašto kelių Nr. 201, 131 ir rajoninio kelio Nr. 2608 būklę, bei statyti kitus infrastruktūros objektus;
- modernizuoti valstybinės reikšmės kelius, patenkančius į koncepcijoje numatytas regionines jungtis bei turizmo plėtros zonas;
- rengiant specialiuosius ar detaliuosius planus, dviračių, pėsčiųjų takus, turizmo trasas, inžinerinius tinklus, privažiuojamuosius kelius ir kitus susisiekimo objektus bei jų komunikacijas išdėstyti už valstybinės reikšmės kelių (gyvenamojoje teritorijoje sutampančių su gatvėmis, kurias prižiūri ir jų vertę apskaito Susisiekimo ministerijos įsteigtos valstybės įmonės, o jų taisymo bei priežiūros darbų užsakovo funkcijas atlieka Kelių direkcija) juostų ribų;
- rengiant specialiuosius ar detaliuosius planus, neplanuoti pastatų valstybinės reikšmės kelių apsaugos zonose;
- rengiant specialiuosius ar detaliuosius planus, valstybinės reikšmės keliuose sankryžų (tarp jų nuovažų) su šalutiniais keliais kiekis griežtai ribojamas, todėl susisiekimo infrastruktūros tinklas užtikrinamas planuojamais lygiagrečiais su pagrindiniu keliu jungiamais keliais;
- planuojamos susisiekimo infrastruktūros sujungimo su valstybinės reikšmės kelių tinklu konkrečias vietas ir formas numatyti pagal kelių techninio reglamento KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“ reikalavimus, įvertinus galimų objektų (prie valstybinės reikšmės kelių) paskirtį bei numatomus transporto priemonių srautus bei pėsčiųjų eismą, eismo organizavimo schemas derinti Kelių direkcijoje, prieš tai atlikus planuojamojo eismo organizavimo įvertinimą eismo saugumo požiūriu;
- numatyti valstybinės reikšmės keliuose esamų sankryžų plėtros galimybes užtikrinant jose transporto priemonių pralaidumą dėl galimos ūkinės veiklos prie valstybinės reikšmės kelių numatomuose plėtoti aplinkinėse teritorijose padidėsiančiam transporto priemonių srautui;
- rajoninių kelių kokybės gerinimas, rekonstruojant ir asfaltuojant pirmiausia tuos, kurie jungia seniūnijas su savivaldybės centru; rekonstruotais, stiprintos dangos ir asfaltuotais krašto ir rajoniniais keliais sujungti savivaldybės lokalius centrus bei asfaltuotais vietinės reikšmės keliais daugiausiai gyventojų turinčias gyvenamąsias vietas;
- asfaltuoti (ar kitaip gerinti kelių dangos būklę) privažiavimus prie teritorijų, kuriose numatoma plėtoti turizmo bei rekreacijos veiklą;
- gerinti (asfaltuoti žvyrkelius ir gruntkelius) kelių dangas, kuriais numatomi viešojo transporto maršrutai;
- kitose kaimo gyvenamosiose vietovių grupėse, turinčiose ne mažiau 50 gyventojų, išasfaltuoti žvyro ar be dangos svarbiausias gatves (rajoninio ar vietinio kelio ruožus per gyvenamąsias vietas).

Įvertinant esamą situaciją, atsižvelgiant į susisiekimo sistemos raidos tendencijas ir vadovaujantis patvirtintų teritorijų planavimo dokumentais, strateginiais ir kitais planais, 6.1.1 lentelėje pateikiamos Kalvarijos savivaldybės automobilių kelių sistemos sprendinių priemonės.

Kalvarijos miesto ir kitų kaimiškų gyvenamųjų vietovių gatvių rekonstrukcija, remontai, asfaltavimo darbai (asfaltuoti žvyro ir kitos dangos gatves) atliekami pagal atskirai sudarytus ir savivaldybės Tarybos patvirtintus priemonių planus.

6.1.1 lentelė. Automobilių kelių plėtros ir modernizavimo sprendiniai

Eil. Nr.	Kelio (kelio ruožo) numeris ir pavadinimas	Įgyvendinimo priemonė	Trasa
Valstybinės reikšmės keliai			
1.	Kelio Nr. 131 Alytus-Simnas-Kalvarija ruožo nuo 50,81 iki 52,45 km rekonstravimas su tilto statyba	kelio ruožo su asfaltbetonio danga ir tiltu per upę statyba	nauja
2.	Kelio Nr. 131 Alytus-Simnas-Kalvarija kelio ruožo 57,12-58,15 km rekonstravimas	kelio ruožo su asfaltbetonio danga statyba	nauja
3.	Kelias Nr.5107 Vilkaviškis-Kalvarija, 19,8-20,7 km, 0,9 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
4.	Kelias Nr.5107 Vilkaviškis-Kalvarija, 24,4-29,4 km, 5,0 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
5.	Kelias Nr.2608 Jusevičiai-Mockai-Būdvietai-Rudamina, 5,7-9,0 km, 3,3 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
6.	Kelias Nr.2608 Jusevičiai-Mockai-Būdvietai-Rudamina, 12,1-13,3 km, 1,2 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
7.	Kelias Nr.2623 Mockai-Kalniai, 0,0-7,3 km, 7,3 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
8.	Siūloma rekonstruoti kelią Nr.2633 Jurgežeriai-Kumečiai	asfaltinės dangos įrengimas	esama
Vietinės reikšmės keliai			
	Suplanuotas kelių ruožų tiesimas arba rekonstravimas pasienio zonoje	Lietuvos ir Lenkijos pasienio zonos susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros specialus planas	
9.	6 ruožas Liubavas-Kreivėnai I kat., 1,25 km	kelio su kieta danga įrengimas	nauja
10.	8 ruožas Trumpaliai-Trumpaliai I kat., 1,64 km	kelio su kieta danga įrengimas	nauja
11.	9 ruožas Naujieji Alksnėnai-Kreivėnai I kat., 1,56 km	kelio su kieta danga įrengimas	nauja
12.	10 ruožas Bereznikai-Paliūnai I kat., 1,68 km	kelio su kieta danga įrengimas	nauja
13.	11 ruožas Bereznikai-Paliūnai I kat., 1,05 km	kelio su kieta danga įrengimas	nauja
	Planuojamas kelių ruožų tiesimas arba rekonstravimas		
Akmenynų seniūnija			
14.	Kelias Pagraučiai-Makauskai-Akmenynai (Ak-001)	asfaltinės dangos įrengimas	esama
15.	Kelias Juodeliai-Būdvičiai-Akmenynai (Ak-001)	kelio rekonstrukcija, žvyro dangos įrengimas	esama
16.	Kelias Liepalotai-Būdvičiai-Akmenynai (Ak-	kelio rekonstrukcija, žvyro	esama

	002)	dangos įrengimas	
17.	Kelias Privažiavimas prie Krijobalių (Ak-003)	kelio rekonstrukcija, žvyro dangos įrengimas	esama
18.	Kelias Privažiavimas prie Būdviečių (Ak-007)	kelio rekonstrukcija, žvyro dangos įrengimas	esama
19.	Kelias Smalnyčėnai-Aleksandravas (Ak-005)	kelio rekonstrukcija, žvyro dangos įrengimas	esama
20.	Kelias Akmenynai-Cibavas-Valinčiškiai-Juodeliai (Ak-006)	asfaltinės dangos įrengimas	esama
21.	Kelias Privažiavimas prie Girkantų nuo kelio Nr.200 (Ak-008)	asfaltinės dangos įrengimas	esama
22.	Kelias Liepalotai-Būdviečiai-Akmenynai	asfaltinės dangos įrengimas	esama
	Kalvarijos seniūnija		
23.	Kelias Privažiavimas prie Kreivukės nuo kelio A5 (Ka-055)	kelio rekonstrukcija, žvyro dangos įrengimas	esama
24.	Kelias Kreivukė-Kalviai-Brazavas (Ka-056)	kelio rekonstrukcija, žvyro dangos įrengimas	esama
25.	Kelias Privažiavimas prie Smalininkų nuo kelio A5 (Ka-057)	kelio rekonstrukcija, žvyro dangos įrengimas	esama
26.	Kelias Pagrandai-Sūsinkai (Ka-029)	kelio rekonstrukcija, žvyro dangos įrengimas	esama
27.	Kalvarijos miesto Laukų, Basanavičiaus, Kubiliaus, Biliūno, Vilkutaičių, Kudirkos sk. ir kt. gatvės	asfaltinės dangos įrengimas	esama
28.	Mikalaukos kaimo Žaliosios, Kranto gatvės	asfaltinės dangos įrengimas	esama
29.	Kelias Juodeliai-Liubavas (Ka-053)	asfaltinės dangos įrengimas	esama
30.	Brukų kaimo Mažoji, Žalioji gatvės	asfaltinės dangos įrengimas	esama
31.	Kelias Privažiavimas prie Kamšų (Ka-094)	asfaltinės dangos įrengimas	esama
32.	Tiltas per Šešupę Kalvarijos miesto Vilniaus gatvėje	tilto rekonstrukcija	esamas
	Liubavo seniūnija		
33.	Liubavo miestelio gatvės su žvyro danga	asfaltinės dangos įrengimas	esama
34.	Salaperaugio miestelio gatvės su žvyro	asfaltinės dangos įrengimas	esama
35.	Kelio Akmenynai – Makuškai –Trepiniai – Pagrauziai atkarpa Liubavo seniūnijoje (Li-002)	asfaltinės dangos įrengimas	esama
36.	Kelias Salaperaugis-Asava (Li-006)	kelio rekonstrukcija, žvyro dangos įrengimas	esama
37.	Privažiavimas prie Salaperaugio nuo kelio į Kovus	kelio rekonstrukcija, žvyro dangos įrengimas	esama
38.	Privažiavimas prie tvenkinio nuo kelio Salaperaugis-Liubavas-Aleksandravas	kelio rekonstrukcija, žvyro dangos įrengimas	esama
	Sangrūdos seniūnija		
39.	Sangrūdos miestelio gatvės su žvyro danga	asfaltinės dangos įrengimas	esama
40.	Kelias Sangrūda-Naujoji Radiškė (Sa-006)	asfaltinės dangos įrengimas	esama

Pastaba: Automobilių kelių plėtros ir modernizavimo priemonių įgyvendinimas gali būti koreguojamas atsižvelgiant į susisiekimo sistemos pokyčius ar Vyriausybės nutarimais priimant programų pakeitimus.

Pakelės infrastruktūra

Kiekybiniu požiūriu Kalvarijos savivaldybėje pakelės aptarnavimo infrastruktūra išvystyta pakankamai šalia pagrindinio magistralinio kelio „Via Baltica“, kuriame transporto šrautai didžiausi, tačiau kokybiniais parametrais būtina ją modernizuoti.

Siūloma plėtoti degalinių tinklą, vadovaujantis Kalvarijos savivaldybės degalinių išdėstymo specialiojo plano korektūra, patvirtinta Kalvarijos savivaldybės tarybos 2012-05-29 sprendimu Nr. T-18-4, bei šalia intensyviausių krašto reikšmės kelių ir palei Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano erdvinės plėtros koncepcijoje numatytas regiono jungtis.

Siūloma ties magistrale „Via Baltica“ plėtoti logistikos infrastruktūrą, numatytą Marijampolės apskrities teritorijos bendrojo (generalinio) plano sprendinių įgyvendinimo programoje, patvirtintoje Būsto ir urbanistinės plėtros agentūros direktoriaus 2011 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1.6-94 (Žin., 2012, Nr. 5-167).

Siūloma plėtoti pakelės infrastruktūrą, kokybiškai plėtoti paslaugų infrastruktūros objektus (maitinimo įstaigų (restoranų, kavinių ar kt.), poilsio aikštelių (automobilių stovėjimo aikštelių), viešbučių (nakvynės namų, motelių ar kt.), parduotuvų ir techninio aptarnavimo stočių tinklą turizmo plėtros zonose: magistralės A5 Kaunas–Marijampolė–Suvalkai, krašto reikšmės kelių Nr.131 Alytus–Simnas–Kalvarija, Nr.134 Leipalingis–Lazdijai–Kalvarija, Nr.200 Kalvarija–Gražiškiai–Vištytis, Nr.201 Marijampolė–Kalvarija, rajoninių kelių Nr.2619 Jungėnai–Mikalauka, Nr.2616 Kalvarija–Sangrūda–Mockai kryptimis. Svarbiausiose turistų ir poilsiautojų maršrutuose eismą aptarnaujančius įrenginius išdėstyti taip, kad jie tenkintų vietos gyventojų ir tarptautinius poreikius bei atitiktų saugaus eismo valstybinės reikšmės keliuose reikalavimus.

Su institucijomis ir įmonėmis, kompetetingomis spręsti kelių aptarnavimo infrastruktūros klausimus, nustatyti tikslingumą ir prioritetus ruošiant automobilių ir kitų eismo dalyvių aptarnavimo objektų, degalinių išdėstymo schemas (specialiojo planavimo dokumentus), užtikrinančius kokybišką aptarnavimą ir optimalų tinklą.

Siūloma svarbiausiose turizmo plėtros zonose bei teritorijose pramogų kompleksams ir turizmo paslaugoms plėtoti rekreacinio vystymo funkcinėse vietovėse rengti kempingus – Šaltų Šaltinių kaime prie tvenkinio, įrengiant maitinimo įstaigą, Kalvarijos mieste, Vytauto g., poilsiavietėje prie Šešupės, prie Orijos ežero, maitinimo įstaigą Akmenynų kaime.

Rengiant specialiuosius ar detaliuosius planus, numatyti privažiuojamuosius kelius prie pakelės infrastruktūros objektų už valstybinės reikšmės kelių (gyvenamojoje teritorijoje sutampančių su gatvėmis, kurias prižiūri ir jų vertę apskaito Susisiekimo ministerijos įsteigtos valstybės įmonės, o jų taisymo bei priežiūros darbų užsakovo funkcijas atlieka Kelių direkcija) juostų ribų.

Kalvarijos miesto bendrajame plane ir kaimų detaliuosiuose planuose plėtoti automobilių stovėjimo aikštelių tinklą. Kol nėra parengtų kaimų detaliųjų planų siūloma:

- Kalvarijos mieste, Sangrūdės, Liubavo, Akmenynų, Salaperaugio, Jungėnų, Aistiškių ir kt. gyvenvietėse suplanuoti pastatų naudojamus žemės plotus tinkamus automobilių stovėjimo aikštelėms, inventorizuoti ir sutvarkyti automobiliams statyti viešojo naudojimo aikšteles bei gatves;
- detaliaisiais planais suformuoti žemės sklypus prie daugiabučių gyvenamųjų namų, siekiant, kad stovėjimo aikštelių vietų skaičius būtų tolygus daugiabučio namo butų skaičiui;
- įrengti automobilių stovėjimo aikšteles prie visuomeninių objektų: kultūros centrų, pirminių sveikatos punktų, prekybos centrų, tugaviečių ir kt.;

Siūloma modernizuoti gatvių ir kelių apšvietimą, renovuojant ir įrengiant naujai Kalvarijos miesto, Akmenynų (IVa), Sangrūdės (IVa), Liubavo (IVa), Brukų (IVb), Jungėnų (IVb), Mockavos (IVb), Salaperaugio (IVb) bei žemesnės kategorijos kaimų gatvių apšvietimą.

Siūloma plėtoti pėsčiųjų-dviračių takų ir šaligatvių tinklą gyvenamosiose vietovėse: Kalvarijos mieste, Akmenynų (IVa), Sangrūdės (IVa), Liubavo (IVa), Brukų (IVb), Jungėnų (IVb), Mockavos (IVb), Salaperaugio (IVb) bei žemesnės kategorijos kaimuose.

Viešasis transportas

Viešojo transporto maršrutų skaičius nuo 2006 metų išaugo dvigubai (nuo 9 maršrutų 2006 m. iki 19 maršrutų 2011 m. Tačiau keleivių pervežamas skaičius sumažėjo nuo 266,5 tūkst. keleivių 2006 m. iki 162,1 tūkst. keleivių 2011 m. (Statistinių rodiklių duomenų bazė: <http://www.stat.gov.lt>, 2012-11-15).

Sprendiniai:

- siūloma pagerinti viešojo transporto vaidmenį susisiekimo sistemoje, parengiant Kalvarijos savivaldybės viešojo transporto sistemos projektą ir jo įgyvendinimo veiksmų planą;
- gerinti gyventojų susisiekimą viešuoju transportu su seniūnijos ir savivaldybės centrais, plėtoti viešąjį susisiekimą tankiausio gyvenamųjų vietovių tinklo vietovėse;
- įrengti trūkstamas autobusų aikšteles ir stoteles kaimų gyvenamosiose vietovėse: Aistiškių kaime ir kt.;
- Kalvarijos savivaldybės teritorijoje įrengti stogines autobusų stovėjimo aikšteles (stoteles);
- organizuoti konkursus viešojo transporto naujiems maršrutams eksploatuoti (mažos talpos autobusams).

6.2. Valstybės sienos apsauga (nauja redakcija)

Lietuvos Respublikai tapus pilnateise Europos Sąjungos (ES) nare ir toliau prioritetinga valstybės sienos apsaugos kryptis, susijusi tiek su nacionaliniu, tiek su ES saugumu, išlieka ES išorės sienos apsaugos užtikrinimas.

Pasienio teisinio režimo taisyklės, patvirtintos LR Vyriausybės 2002 m. balandžio 30 d. nutarimu Nr. 598 (Žin., 2002, Nr. 46-1755; 2003, Nr. 52-2327; Žin., 2008-01-26, Nr. 11-383) reglamentuoja: 1) asmenų buvimą pasienio ruože; 2) pasienio teisinį režimą valstybės sienos apsaugos zonoje ir pasienio juostoje; 3) pasienio teisinį režimą pasienio ruožo teritorijoje esančiuose vidaus vandenyse.

Pasienio ruožo ribų ir valstybės sienos apsaugos zonos ribų bei Lietuvos Respublikos gyvenamųjų vietovių, priskirtų pasienio ruožui, sąrašę, patvirtintame LR Vyriausybės 2007 m. gegužės 30 d. nutarimu Nr. 548 (Žin., 2007, Nr. 66-2559), Kalvarijos savivaldybėje išskirtos gyvenamosios vietovės, patenkančios į pasienio ruožą:

- Akmenynų seniūnijoje: Aistiškiai ir Kalnėnai;
- Liubavo seniūnijoje: Aguonis, Asava, Barkai, Beržynai, Būdviečiai, Grandai, Gulbinavas, Jurgiškiai, Kalneliai, Kazlavas, Klinavas, Kovai, Liubavas, Makauskai, Mantrimai, Pagraučiai, Papiliakalniai, Pelucmurgiai, Reketija, Sabaliavas, Salaperaugis, Saulėgražiai, Sauselis, Senabūdis, Skaisčiai, Skaisteliai, Šarkaitis, Šarkis, Šarkyčia, Trempiniai, Tribarčiai, Žalioji ir Žiogaičiai;
- Sangrūdų seniūnijoje: Berezninkai, Burokai, Cyrailė, Giluiškiai, Gunkliškiai, Kalniai, Mergutrakis, Miklausė, Naujieji Alksnėnai, Naujoji Radiškė, Naujoji Valia, Navininkai, Pasiekos, Rūdninkai, Sangrūda, Senieji Alksnėnai, Senoji Radiškė, Svidiškiei, Trikampiai, Trumpaliai, Užukalniai, Vaiponiškė, Zovoda, Žagariškė.

ES vidaus sausumos sienos (toliau – vidaus siena) apsauga su Lenkijos Respublika ir Latvijos Respublika pertvarkyta pagal Šengeno *acquis* standartus: panaikinta sienos kontrolė (patikrinimai kertant sieną ir sienos stebėjimas). Panaikintas reikalavimas asmenims turėti asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą pasienio ruože (Lietuvos Respublikoje) prie vidaus sienos, išskyrus atvejus, kai iškilus rimtai grėsmei viešajai tvarkai ar vidaus saugumui, laikinai atnaujinama vidaus sienos kontrolė.

Panaikinus reguliarius pasienio tikrinimus, buvusiuose pasienio kontrolės punktuose prie vidaus sienos išlaikoma tik minimali infrastruktūra, kuri leistų (sudarytų sąlygas) užtikrinti

kertančių valstybės sieną asmenų ir transporto priemonių patikrinimus laikinai atnaujinus vidaus sienos kontrolę.

Kalvarijos savivaldybės bendrojo plano koregavimo sprendiniai suformuoti vadovaujantis Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie LR vidaus reikalų ministerijos rašte „Dėl planavimo sąlygų Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrajam planui rengti“ 2011-12-16 Nr.(21)-14-5020 išdėstytais reikalavimais:

- išlaikoma VSAT struktūrinio padalinio – Lazdijų rinktinės Kalvarijos užkardos, įgyvendinančios nustatytas valstybės sienos apsaugos funkcijas priskirtoje pasienio ruožo dalyje, dislokacijos vieta – Salaperaugio kaimas, Kalvarijos sav.;
- išlaikomos neveikiančių pasienio kontrolės punktų (automobilių kelio – Kalvarijos, geležinkelio – Mockavos), dislokacijos vietos, šiuose pasienio kontrolės punktuose, laikinai atnaujinus vidaus sienos kontrolę, galios pasienio kontrolės punktų veiklos teisinis režimas;
- vadovaujantis Aviacijos įstatymo (Žin., 2000, Nr. 94-2918) 10 straipsnio nuostatomis, pasienio ruože statinių ir įrenginių, kurių aukštis virš žemės paviršiaus yra 30 m ir daugiau, statyba, rekonstravimas ar įrengimas derinami su VSAT.

6.3. Geležinkelis (nauja redakcija)

Lietuvos Respublikos bendrojo plano (Žin., 2002, Nr.110-4852) sprendiniuose numatytas transeuropinis I transporto koridorius Varšuva–Kaunas–Ryga–Talinas, kurį sudaro: 1) Europinės vėžės kelio atkarpa Lenkijos siena–Marijampolė–Kaunas (naujas kelias), 2) Europinės vėžės kelio atkarpa Kaunas–Vilnius (naujas kelias), 3) Europinės vėžės kelio atkarpa Kaunas–Šiauliai–Latvijos siena (naujas kelias) ir 4) Pasienio universalių paskirstymo stočių statyba.

LR Vyriausybės 2005 m. birželio 23 d. nutarime Nr. 692 „Dėl Ilgalaikės (iki 2025 metų) Lietuvos transporto sistemos plėtros strategijos patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. 79-2860) teigiama, kad Lietuvos transporto ir ekonomikos interesų požiūriu svarbiausias yra „Rail Baltica“ projektas, Lietuvos pastangomis pripažintas prioritetiniu ES bendro intereso projektu.

LR susisiekimo ministro 2008 m. liepos 28 d. įsakyme Nr. 3-285 „Dėl Ilgalaikės (iki 2025 metų) Lietuvos transporto sistemos plėtros strategijos priedo projektų detalizavimo“ (Žin., 2008, Nr. 89-3569; 2010, Nr. 12-578; 2011, Nr. 121-5728; 2012, Nr. 23-1088) numatyta 1) nutiesti europinio standarto geležinkelių liniją nuo Lietuvos ir Lenkijos valstybinės sienos iki Kauno (2010 metais) ir sukurti intermodalinio transporto mazgą („Rail Baltica“ projektas); 2) parengti „Rail Baltica“ nuo Kauno iki Lietuvos ir Latvijos valstybinės sienos europinio standarto geležinkelių linijos projektą ir pradėti tiesti šią liniją.

Siekiant sudaryti prielaidas ekonomikos ir verslo plėtrai Kalvarijos savivaldybės teritorijoje, europinės vėžės geležinkelio trasos įgyvendinimas yra svarbiausias prioritetas. Lietuvos automagistralių tinklas, sujungtas su tarptautiniais automobilių kelių koridoriais, sudaro sąlygas vystyti pramonei ir paslaugoms daugelyje šalies savivaldybių teritorijose. Kalvarijos savivaldybės pranašumas, prieš kitas regiono ir šalies teritorijas – tai vystomos dvi svarbiausios tarptautinės jungtys per Lenkiją su Europa – 1) automobilių magistralė „Via Baltica“ ir 2) transeuropinis geležinkelis Varšuva–Kaunas–Ryga–Talinas.

Kalvarijos savivaldybės bendrojo plano korektūros geležinkelio plėtros sprendiniai yra suformuluoti, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo ir Vyriausybės nutarimais, susisiekimo ministro įsakymais, patvirtintais nacionalinio ir regiono lygmens teritorijų planavimo dokumentais, Kalvarijos savivaldybės plėtros strateginių ir teritorijų planavimo planų ir programų nuostatomis bei AB „Lietuvos geležinkeliai“ Planavimo sąlygos rajono lygmens bendrojo planavimo dokumento korektūrai 2011-12-30 Nr.5782. Geležinkelio plėtrą Kalvarijos savivaldybės teritorijoje sudaro pirmos eilės darbai ir perspektyva:

- Europinės vėžės įrengimas esamoje geležinkelio trasoje (ruože Lietuvos ir Lenkijos valstybių siena–Mockava–Šeštokai–Kalvarija–Marijampolė) - pirmos eilės darbai;
- Naujos geležinkelio trasos tiesimas (atkarpoje Lenkijos siena–Marijampolė) – perspektyva (po 2022 m.).

Sprendimas pirmoje eilėje europinės vėžės geležinkelį įrengti esamoje geležinkelio trasoje išdėstytas, LR Vyriausybės 2009 m. gruodžio 23 d. nutarime Nr. 1802 „Dėl Neatidėliotinių veiksmų, kuriuos būtina atlikti įgyvendinant projektą "Rail Baltica", plano patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 158-188; 2010, Nr. 58-2841; 2011 Nr. 152-7148) ir LR Vyriausybės 2011 m. spalio 27 d. nutarime Nr. 1253 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gruodžio 9 d. nutarime Nr. 1568 "Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo" (Žin., 2003, Nr. 116-5282; 2011, Nr. 132-6281). Lietuvos Respublikos bendrojo plano įgyvendinimo priemonių plane numatyta vykdyti darbus transeuropinio I transporto koridoriaus „Rail Baltica“ linijoje Varšuva–Kaunas–Ryga–Talinas. Įgyvendinant projektą „Rail Baltica“, bus modernizuota pagrindinių geležinkelių infrastruktūra šiaurės–pietų kryptimi (I transporto koridoriaus „Rail Baltica“ linija) – didinamas pajėgumas, rekonstruojamas esamas ir tiesiamas naujas geležinkelis, įrengiamas / tiesiamas europinio standarto 1435 mm vėžės pločio arba sugretintas 1435 mm / 1520 mm vėžės pločio geležinkelio kelias. Siekiant šių tikslų, bus įgyvendinami šie projektai: 1) rekonstruojamas ir (arba) kapitališkai remontuojamas esamas geležinkelio ruožas Lietuvos ir Lenkijos valstybių siena–Mockava (1435 mm vėžės pločio kelias) ir geležinkelio ruožas Mockava–Šeštokai (1435 mm / 1520 mm vėžės pločio sugretintas kelias), 2) rekonstruojamas geležinkelio ruožas Šeštokai–Kalvarija–Marijampolė, įrengiamas papildomas 1435 mm vėžės pločio kelias palei esamą geležinkelio liniją arba 1435 mm / 1520 mm vėžės pločio sugretintas kelias.

Europinės vėžės geležinkelio įgyvendinimas esamoje geležinkelio trasoje detalizuojamas rengiamame Su geležinkelio linija Lenkijos/Lietuvos valstybių siena-Marijampolė (0-40,0 km) susijusios infrastruktūros (viadukų, privažiavimo, jungiamųjų automobilių kelių ir kt.) specialiajame plane (rengėjas: UAB „Kelprojektas“ Kelių skyrius (I. Kanto g. 25, LT-44002 Kaunas)). Geležinkelio funkcionavimui numatomas mobilus ryšio GSM-R bokštas Kalvarijos GS (aukštis 30 m).

Įrengiant europinės vėžės geležinkelį esamo geležinkelio kelio vietoje, būtina įvertinti susikirtimus su automobilių keliais, pėsčiųjų ir dviračių takais. Atsižvelgiant į Kalvarijos savivaldybės, išsidėsčiusios šalies pasienyje, nuolat augantį kelių eismo intensyvumą, geležinkelio susikirtimų su valstybinės reikšmės magistraliniais ir krašto keliais vietose rekomenduojama įrengti dviejų lygių sankirtas, o susikirtimų su valstybinės reikšmės rajoniniais keliais, vietinės reikšmės keliais bei gyvenamųjų vietovių pagrindinėmis gatvėmis, išsaugoti esamas geležinkelio pervažas arba įrengti dviejų lygių sankirtas.

Naujos geležinkelio trasos tiesimui perspektyvoje teisinį pagrindą sudaro Lietuvos Respublikos bendrojo plano (Žin., 2002, Nr.110-4852) sprendiniuose numatytas naujas kelias (Europinės vėžės kelio atkarpa Lenkijos siena–Marijampolė–Kaunas) ir Marijampolės apskrities bendrojo (generalinio) plano (Žin., 2010, Nr.110-5629) sprendiniuose numatyta geležinkelio „Rail Baltica“ statyba naujoje trasoje bei naujos Baraginės geležinkelio stoties statyba. Šių sprendinių suformavimo pagrindu tarnavo Europos standarto geležinkelio Lietuvos ir Lenkijos valstybės siena - Marijampolė - Kaunas trasos (0-85,1 km) tiesimo specialusis planas, patvirtintas LR Vyriausybės 1999 m. lapkričio 11 d. nutarimu Nr. 1273 (Žin., 1999, Nr. 97-2806). Specialiojo plano sprendiniuose Kalvarijos savivaldybės teritorijoje numatyta nauja trasa tiesiti greitąjį 1435 mm vėžės pločio geležinkelį nuo Lenkijos ir Lietuvos valstybės sienos į Marijampolę, nuo esamo geležinkelio kirtimosi su Lietuvos ir Lenkijos valstybės siena vietos tiesia linija pratęsiant esamą Mockavos ir Šeštokų geležinkelio stočių link, numatant naują krovinių perkrovimo stotį šalia Baraginės gyvenvietės bei naują krovinių perkrovimo stotį ir logistikos terminalą šalia Mockavos gyvenvietės.

6.4. Dviračių takai (nauja redakcija)

Aukštesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentuose rekomenduojamos dviračių turizmo trasos:

- Nacionalinio reprezentacinio kultūrinio turizmo maršruto „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“ atkarpa kerta Kalvarijos savivaldybės teritoriją rytų-vakarų kryptimi ir yra tiesiama per Kalvarijos miestą (maršrutas krašto keliais Nr. 131 ir 200);
- Regioninio gamtinio-kultūrinio pobūdžio valstybinių parkų žiedo „Suvalkijos parkų žiedas“ atkarpoje yra įtrauktos tokios Kalvarijos savivaldybės teritorijoje esančios gyvenvietės: Brukai (turistinis maršrutas siejamas su rajoniniu keliu Nr. 2622), Kalvarija (krašto keliu Nr. 131; atkarpa sutampa su Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinio maršrutu), Brazavas (rajoniniais keliais Nr. 2650 ir 2651 ir vietiniais keliais), Salaperaugis (vietiniai keliai), Liubavas (rajoniniu keliu 2615), Aistiškiai (rajoniniu keliu 2615).

Kalvarijos savivaldybės bendrojo plano koregavimo sprendiniuose siūloma plėtoti vietinės reikšmės dviračių turizmo trasų tinklą, susidedantį iš 6 trasų. Trasos susijusios su savivaldybės centrinėje ir pietinėje dalyse esančių gamtos ir kultūros vertybių bei kitų atraktyvių objektų lankymu. Trasų vietose plėtojama infrastruktūra reikalinga dviračių takams įrengti – tiltai, viadukai, perėjos, pervažos ir kt.

Pažintinius takus siūloma įrengti Grandų, Jurgežerių ir Trakėnų miško botaniniuose draustiniuose, Aguonio geomorfologiniame draustinyje. Tikslinga lankymui paruošti (įrengti nurodomuosius ženklus, informacinius standus, sutvarkyti prieigas) Kalnių kalvą ir gamtos paveldo objektą Vyžupio šaltinį, esantį šiaurės vakarinėje savivaldybės teritorijoje netoli Egliškių gyvenvietės.

Rengiant specialiuosius ar detaliuosius planus, dviračių, pėsčiųjų takus, turizmo trasas, inžinerinius tinklus, privažiuojamuosius kelius ir kitus susisiekimo objektus bei jų komunikacijas išdėstyti už valstybinės reikšmės kelių (gyvenamojoje teritorijoje sutampančių su gatvėmis, kurias prižiūri ir jų vertę apskaito Susisiekimo ministerijos įsteigtos valstybės įmonės, o jų taisymo bei priežiūros darbų užsakovo funkcijas atlieka Kelių direkcija) juostų ribų.

6.5. Teritorijų rezervavimas susisiekimo sistemos plėtrai valstybės ir apskrities svarbos objektams (nauja redakcija)

Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrajame plane susisiekimo sistemos plėtroje numatoma techniškai pertvarkyti esamus žemesnės kategorijos kelius, tiesti naujus kelius. Šių kelių rekonstravimas yra tiesiogiai susijęs su padidėjusiomis sanitarinėmis juostomis, naujų teritorijų poreikiu kelių tiesimui bei kelių platinimui. Tikslūs rezervuojamų teritorijų plotai nustatomi specialiuosiuose planuose.

LR teritorijos bendrajame plane ir Marijampolės apskrities (generaliniame) bendrajame plane geležinkelių plėtrai numatoma rezervuoti naujos geležinkelio trasos teritoriją, Kalvarijos savivaldybės bendrojo plano korektūros sprendiniuose įvardintą kaip perspektyvinę, po 2022 m. įgyvendinamą trasą.

Išdėstant dviračių, pėsčiųjų takus, turizmo trasas, inžinerinius tinklus, privažiuojamuosius kelius ir kitus susisiekimo objektus bei jų komunikacijas šalia valstybinės reikšmės kelių, rezervuoti žemę šiems susisiekimo ir infrastruktūros objektams įrengti už valstybinės reikšmės kelių juostų ribų.

Detaliuosiuose ir specialiuosiuose planuose turi būti nustatyti tikslūs žemės plotai, kurie paimami visuomenės poreikiams keliams, geležinkelio linijai, dviračių, pėsčiųjų takams, turizmo trasoms ir komunikacijų koridoriams tiesti.

7. INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA

Artimiausiu metu nenumatomas žymus nuolatinių gyventojų prieaugis, kuris padidintų šilumos poreikį. Tačiau turizmo ir rekreacijos sektoriaus plėtra savivaldybėje gali padidinti nenuolatinių gyventojų skaičių, kuriems reikės papildomų šiluminės energijos galingumų. Be to centralizuoto šilumos tiekimo sistema, tokia kokia ji šiuo metu yra, mažuose miestuose yra nuostolinga ir brangi paslauga. Tikėtina, kad per planuojamo periodo pabaigoje naudojant naujas technologijas ir atsinaujinančius energijos išteklius ji iš esmės pasikeis.

Tikėtina, kad Europos Sąjungos aplinkos apsaugos politikos įtakoje bus išplėstos vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo sistemos ir savivaldybės gyventojams bus tiekiamas geros kokybės geriamasis vanduo, o vandens telkiniai nebus teršiami nevalytomis ar mažai valytomis nuotekomis.

Kalvarijos savivaldybėje reikėtų plėsti nuotekų surinkimo sistemą į tas teritorijas, kur gyventojai išleidžia nuotekas į septikus arba per nelegalius išleistuvus į atvirus vandens telkinius.

Geriamojo vandens kokybės problemoms išspręsti reikalingi ne tik vandens gerinimo įrenginiai bet ir vandentiekio tinklų renovacija. Magistralinių tinklų renovacija turi apimti ir armatūros pakeitimą bei strateginių magistralių sužiedinimą. Vandens paskirstymo sistemoje, esant vamzdynų susidėvimui iškyla problema dėl vandens nutraukimo dideliame vartotojų skaičiui. Papildomo vandens padavimo sistemos įrengimas strateginėse magistralėse, sumažintų vandens tiekimo nutraukimo riziką avarių vamzdynuose metu.

Būtina nuotekų tinklų renovacija. Daugelyje Kalvarijos savivaldybės kaimų nėra nuotekų tinklų ir valymo įrenginių. Todėl nuotekų tinklų išplėtimas ir naujų nuotekų valyklų statyba yra būtina, norint apsaugoti nuo dirvožemio, paviršinių ir požeminių vandenų taršos.

Lietaus kanalizacijos būklė yra bloga visoje Kalvarijos savivaldybėje, būtina numatyti lietaus kanalizacijos plėtrą ir jo išvalymą.

Nuo 2007 m. rajone pradėjus veikti regioninei atliekų tvarkymo sistemai bus uždaryti ir rekultivuoti esami sąvartynai.

Inžinerinę infrastruktūrą vystyti pritraukus valstybės, Europos Sąjungos struktūrinių fondų, savivaldybės, juridinių ir fizinių asmenų lėšas.

7.1. Vandentieka ir vandenvala (nauja redakcija)

Pagal LR Vandentvarkos ūkio (vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo) plėtros strategiją, Geriamo vandens ir nuotekų infrastruktūros tvarkymo ir plėtros finansavimas galimas Sanglaudos (SF) ir Europos regioninės plėtros (ERPF) fondų lėšomis. Sanglaudos fondo lėšos bus skiriamos gyvenvietėms virš 500 gyventojų, o ERPF – iki 500 gyventojų. Iki 2010 m. buvo numatytos lėšos vandentvarkos objektų rekonstrukcijai ir plėtrai gyvenvietėse virš 2000 gyventojų. Kitos gyvenvietės SF (virš 500 GE) ar ERPF (iki 500 GE) finansuojamos iki 2020 metų. Įgyvendinant Sanglaudos fondo projektus turi būti laikomasi šių Europos Sąjungos direktyvų bei Lietuvos Respublikos teisės aktų įgyvendinimo:

- Miesto nuotekų valymo direktyva 91/271/EEB;
- Bendroji vandenų direktyva 2000/60/EC;
- Žmonėms vartoti skirto vandens kokybės direktyvos 98/83/EEC, 91/692/EEB, 90/656/EEB, 81/858/EEB ir 80/778/EEB;
- Direktyva nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus 2000/60/EK;
- Maudyklų direktyva 76/190/EEB;
- Gėlojo vandens, kuriam reikalinga apsauga arba kurį reikia gerinti, kad būtų išsaugota žuvų gyvybė, kokybės direktyva 78/659/EEB;
- Pavojingų medžiagų vandenyje direktyva 76/464/EEB;
- Požeminio vandens apsaugos nuo kai kurių pavojingų medžiagų direktyva 80/68/EEB;

- Paviršinio vandens direktyva 75/440/EEB;
- ir kt.

Vadovaujantis LR geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymu (Žin., 2006, Nr. 82-3260; 2010, Nr. 157-7978), numatoma, kad iki 2014 m. gruodžio 31 d. ne mažiau kaip 95% savivaldybės gyventojų būtų aprūpinami viešojo vandens tiekėjo tiekiamu vandeniu ir teikiamomis paslaugomis. Į viešojo vandens tiekimo teritorijas įtraukiamos gyvenamosios vietovės, jų dalys ir pavieniai gyvenamieji namai bei kiti pastatai, kuriuose geriamu vandeniu aprūpinama ne mažiau kaip 50 asmenų; kuriose yra valstybei, savivaldybei ar savivaldybės kontroliuojamai įmonei priklausanti naudojimui tinkama geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo infrastruktūra; kuriose gyvenantys gyventojai dėl vandens išteklių trūkumo, aplinkosaugos reikalavimų, ekonominių ir kitų priežasčių neturi galimybės būti aprūpinami ar negali apsirūpinti tinkamos kokybės geriamuoju vandeniu kitais būdais, išskyrus viešąjį vandens tiekimą.

Marijampolės apskrities bendrojo (generalinio) plano (Žin., 2010, Nr.110-5629) sprendiniuose numatyta plėtoti vandentiekio, nuotekų surinkimo, valymo sistemas:

- modernizuoti ir išplėsti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą – sudaryti apskrities darnaus vystymosi sąlygas, užtikrinti vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo paslaugų prieinamumą gyventojams, įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms mažiausiomis išlaidomis, darant minimalią žalą aplinkai;
- siekti, kad nuotekų valymo sistemos atsipirktų ekonomiškai.

Kalvarijos savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiajame plane, patvirtintame Kalvarijos savivaldybės tarybos 2012-04-19 sprendimu Nr. T-73-2, viešojo vandens tiekimo teritorijos suskirstytos į centralizuotas ir decentralizuotas, pagal gyventojų skaičių užstatymo intensyvumą, esamas vandens tiekimo infrastruktūras gyvenamoje teritorijoje ir/ar gretimose, esamas aplinkos, reljefo sąlygas.

Centralizuotų vandens tiekimo ir nuotekų sistemų plėtra yra numatyta šiose vietovėse: Kalvarijos miestas, Santaka, Jungėnai, Mikalauka, Trakiškiai, Jonai, Suvalkėliai, Tarprubežiai, Jusevičiai, Brukai, Sūsinkai I, Raudeniškiai, Trakėnai, Sangrūda, Senoji Radiškė, Mockai, Mockava, Akmenynai, Aistiškiai, Girkantai, Liubavas, Salaperaugis, Pagraučiai, Reketija, Jurgežeriai I, Kumečiai, Šaltieji šaltiniai.

Decentralizuotų vandens tiekimo ir/ar nuotekų tvarkymo sistemų plėtra yra numatoma šiose vietovėse: Tabarai, Naujienėlė, Šarkiai, Kesteniai, Juodeliai, Budaviskas, Skersabalai I, Kreivukė, Vazniškiai, Kalviai, Brazavas, Orijos ir Šilo sodai, Kvietkinė, Jurgežeriai II, Kumečiai, Šaltieji šaltiniai, Jungėnų sodai, Turjoliškė, Kuškiškiai, Menkupiai, Sūsinkai II, Vaiponiškė, Mergutrakis, Navininkai, Rūdninkai, Naujoji Radiškė, Naujieji Alksnėnai, Cyrailė, Dainoriai, Šilėnai, Miklausė, Kalniai, Užukalniai, Cibavas, Būdviečiai, Asava, Kovai.

Visose likusiose Kalvarijos savivaldybės rajono gyvenamosiose teritorijose lieka individualus vandens išgavimas ir nuotekų šalinimas.

Kalvarijos savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiajame plane atlikta geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugos analizė ir apibendrinti infrastruktūros plėtros veiksniai, apskaičiuotas prognozuojamas vandens poreikis ir nuotekų susidarymas; nustatyti tinklų plėtrai reikalingi koridoriai ir tinklams taikomi apribojimai, apskaičiuotas orientacinis centralizuotų viešojo vandens tiekimo teritorijų plėtros investicijų poreikis.

Kalvarijos bendrojo plano koregavimo sprendiniai suformuoti įvertinus anksčiau patvirtintų teritorijų planavimo dokumentų sprendinius bei UAB „Kalvarijos komunalininkas“ išduotas Planavimo sąlygas bendrojo planavimo dokumentams rengti 2012-01-17 Nr.42.

Numatoma:

- Išlaikyti esamus vandentiekio ir kanalizacijos tinklus;

- Rengiant specialiuosius ar detaliuosius planus, įvertinti naujai užstatomų teritorijų aprūpinimo vandeniu iš centralizuotų sistemų galimybes;
- Teritorijose, kuriose numatomas centralizuotas aprūpinimo vandeniu būdas, rengiant specialiuosius ar detaliuosius planus, rezervuoti teritorijas skirtas komunikacijų koridoriams;
- Išlaikyti esamų ir planuojamų vandens tiekimo ir kanalizacijos tinklų apsaugos zonas.

7.2. Atliekų tvarkymas

Savivaldybės vaidmuo, plėtojant atliekų tvarkymo sistemą Kalvarijos savivaldybėje, apsiriboja bendradarbiavimu su Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centru (MAATC) bei komunalinių paslaugų įmone UAB „Marijampolės švara“. Pagrindinės veiklos, kuriose perspektyviniu laikotarpiu iki 2018 metų tiesiogiai dalyvauja savivaldybė yra šios:

1. Atliekų perkrovimo stočių kūrimo klausimo nagrinėjimas (įvertinant pasikeitusią padėtį);
2. Savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių, pritaiktų regioninei atliekų tvarkymo sistemai, parengimas;
3. Duomenų apie atliekų susidarymą ir turėtojus rinkimas (regiono situacijos analizė);
4. Atliekų tvarkymo vietinės rinkliavos nustatymas, nuostatų rengimas ir įgyvendinimas;
5. Visuomenės ekologinio švietimo ir informavimo organizavimas, įskaitant žiniasklaidą ir leidybą ;
6. Atliekų tvarkytojų dalyvavimas ekologinio švietimo procese. Konferencijų, seminarų ir kitokių renginių organizavimas.

Siekiant Kalvarijos savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos darnaus vystymosi iki 2018 m. bendrajame plane numatoma:

- savivaldybės teritorijoje įrengti atliekų priėmimo punktus (APP). Tikslus APP kiekis bei jų vietos parinkimas turės būti atliktas specialaus planavimo metu;
- keliais etapais įdiegti atliekų surinkimą iš visų savivaldybės gyventojų;
- prie gyvenviečių, kuriose dar neįrengtos konteinerių aikštelės, išspręsti konteinerių pastatymo vietų žemės nuosavybės klausimus bei įrengti tokias aikšteles, pastatant reikiamą skaičių 1,1 kub.m ar didesnio tūrio konteinerių;
- įdiegti atskirą popieriaus, plastiko ir stiklo surinkimo sistemą;
- įdiegti stambiagabaričių ir pavojingų atliekų surinkimo sistemas savivaldybės teritorijoje, taikant specialias surinkimo priemones (kaip pvz. priėmimas iš gyventojų atliekų priėmimo punkte (APP) ar surinkimas iš gyventojų pagal iškvietimą);
- įvesti atskirą biodegraduojančių atliekų surinkimą iš komercinių įmonių (valgyklų, kavinių ir kt.), pastatant specialius konteinerius;
- įvertinti biodegraduojančių ir žaliųjų atliekų perdirbimo galimybes Kalvarijos savivaldybėje, tokias kaip perdirbimą biodujų įrenginiuose, kompostavimą, deginimą ar kt.;
- uždaryti visus iki šiol neuždarytus sąvartynus Kalvarijos savivaldybės teritorijoje. Rekultivuoti užterštus plotus, senus šiukšlynus ir sąvartynus, suteikiant galimybę jų vietoje atsirasti pramoninėms, rekreacinėms, gyvenamosioms ar kitokios paskirties zonoms.
- visose savivaldybės gyvenvietėse rezervuoti vietas konteinerinių aikštelių antrinėms žaliavoms įrengimui.

Miesto ir miestelių viešojoje erdvėje bei Kalvarijos savivaldybės rekreacinėse zonose turi būti pastatytas pakankamas skaičius šiukšlių dėžių, nerūšiuotų atliekų surinkimui, bei užtikrintas periodiškasis šių atliekų išvežimas į APP ar atliekų perkrovimo stotis.

7.3. Gamtinių dujų tiekimas (nauja redakcija)

Marijampolės apskrities bendrojo (generalinio) plano (Žin., 2010, Nr.110-5629) sprendiniuose gamtinių dujų tiekimo srityje Kalvarijos savivaldybės teritorijoje numatyta:

- rezervuoti teritoriją magistraliniam dujotiekiui Marijampolė–Kalvarija–Lietuvos Respublikos valstybės siena tiesi;
- plėsti skirstomųjų dujotiekių tinklą: nuo Marijampolės dujų skirstymo stoties iki Kalvarijos su atšaka į Jungėnus.

Kadangi tarptautinė magistralinio dujotiekio trasa nėra numatyta Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendiniuose, planuojamame laikotarpyje gali būti plėtojamas skirstomasis dujotiekis nuo Marijampolės dujų skirstymo stoties iki Kalvarijos su atšaka į Jungėnus, dujofikuoju Kalvarijos miestą ir Jungėnų kaimą. Perspektyvoje siūloma dujofikuoti Jusevičių ir Trakiškių gyvenvietes.

Priimant sprendimą dėl gyvenviečių dujofikavimo, turi būti įvertinamas ekonominis pagrįstumas, atsižvelgiant į potencialių vartotojų skaičių ir jų poreikius, ekonominius, finansinius rodiklius, konkurenciją su kitomis iškastinio kuro rūšimis, vietiniais bei atsinaujinančiais energijos išteklių.

7.4. Šilumos tiekimas, šilumos ūkis (nauja redakcija)

Vadovaujantis centralizuotas šilumos tiekimo sistemas eksploatuojančios įmonės (UAB „Didma“) 2013 m. duomenimis, Kalvarijos savivaldybėje veikia 7 katilinės, gaminančios šilumą, tiekiamą centralizuotai:

- Mokyklos (Centrinė) katilinė (Basanavičiaus g. 16, Kalvarija);
- Pietų miestelio katilinė (Suvalkų g. 103, Kalvarija);
- Žemaitės katilinė (Žemaitės g. 35, Kalvarija);
- Ežero katilinė (Ežero g. 3, Jungėnų k.);
- Orijos (Verpėjų) katilinė (Verpėjų g. 3, Jungėnų k.);
- Palmių katilinė (Palmių g. 17, Jungėnų k.);
- Sangrūdų katilinė (Sangrūdų k.).

Kalvarijos savivaldybės teritorijos šilumos ūkio specialusis planas, patvirtintas Kalvarijos savivaldybės tarybos 2010-11-25 sprendimu Nr. T-17-33, įgyvendina Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo (Žin., 2003, Nr. 51-2254; 2007, Nr. 130-5259; 2009, Nr. 61-2402; 2011, Nr. 123-5816; 2012, Nr. 79-4088) 7 ir 8 straipsnio punktų nuostatas - tenkinti vartotojų šilumos poreikius vartotojams mažiausiomis sąnaudomis ir neviršijant leidžiamo neigiamo poveikio aplinkai.

Specialiajame plane nustatomos esamos ir planuojamos naujos šilumos vartotojų teritorijos ir pateikiami principiniai techniniai sprendimai kiekvienai teritorijai - išskiriamos trys šilumos aprūpinimo teritorijų tipai:

- centralizuoto aprūpinimo šiluma teritorija;
- pasirenkamo aprūpinimo šiluma teritorija;
- necentralizuoto aprūpinimo šiluma teritorija.

Centralizuoto aprūpinimo šiluma teritorijoje vartotojams šiluma yra ruošama ir tiekama iš centralizuoto šilumos tiekimo sistemų. Statant naujus ar rekonstruojant esamus pastatus šioje zonoje numatomas aprūpinimas šiluma iš centralizuoto šilumos tiekimo sistemos.

Pasirenkamo aprūpinimo šiluma teritorijoje vartotojams šiluma yra ruošama ir tiekama iš centralizuoto šilumos tiekimo sistemų ir/arba iš vietinių (individualių) katilinių. Šiose teritorijose pastatų užstatymo tankumas nėra didelis ir nėra vyraujančio šilumos tiekimo būdo.

Necentralizuoto aprūpinimo šiluma teritorijoje vartotojai šiluma apsirūpina iš vietinių arba individualių katilinių. Aprūpinimo šiluma būdo ir kuro rūšių šilumos gamybai pasirinkimas šioje teritorijoje reglamentuojamas LR teisės aktais.

Kalvarijos savivaldybės teritorijos šilumos ūkio specialiajame plane išanalizuota esama šilumos tiekimo infrastruktūra, įvertinta aplinkosaugos būklė. Aplinkos kokybės vertinimo metu apskaičiuota ir palyginta atmosferos tarša, kūrenant medieną, gamtines dujas, akmens anglį, mazutą. Specialiajame plane suformuota šilumos ūkio plėtros koncepcija, konkretizuoti sprendiniai bei atliktas sprendinių poveikio vertinimas.

Kalvarijos savivaldybės bendrojo plano koregavimo šilumos ūkio vystymo sprendiniai siejami su atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir panaudojimo plėtra, vietinių naudingųjų iškasenų bei kitų energetinių resursų gamybos plėtra, derančios su aplinkosauginiais reikalavimais. Kalvarijos savivaldybės bendrojo plano korektūros šilumos ūkio sprendiniai parengti vadovaujantis UAB „Didma“ Planavimo sąlygomis 2011-12-19 Nr. 07 ir patvirtintų bei rengiamų teritorijų planavimo dokumentų nuostatomis.

Kalvarijos savivaldybės bendrojo plano koregavimo sprendiniuose įvertinus Kalvarijos teritorijos šilumos ūkio specialiojo plano nuostatas, numatoma:

- išlaikyti centralizuoto aprūpinimo šiluma sistemas;
- rengiant specialiuosius ar detaliuosius planus, įvertinti naujai užstatomų teritorijų aprūpinimo šilumos energija iš centralizuotų sistemų galimybes ir jas plėsti tik tuose urbanizuotose ar urbanizuojamose teritorijose, kuriose ekonominiu ir aplinkosauginiu požiūriu tai naudinga;
- teritorijose, kuriose numatomas centralizuotas aprūpinimo šiluma būdas, rengiant specialiuosius ar detaliuosius planus, rezervuoti teritorijas skirtas komunikaciniams koridoriams;
- išlaikyti esamų ir planuojamų šilumos tiekimo tinklų apsaugos zonas;
- plėtoti vietinių, atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimą visose aprūpinimo šiluma teritorijose.

7.5. Elektros energijos tiekimas (nauja redakcija)

Marijampolės apskrities bendrojo (generalinio) plano (Žin., 2010, Nr.110-5629) sprendiniuose elektros energijos tiekimo srityje numatyta:

- išlaikyti esamą 35, 110 ir 330 kV elektros tinklą, atnaujinti susidėvėjusius įrengimus;
- modernizuoti esamą elektros energijos skirstomąjį tinklą (10–0,4 kV), keisti susidėvėjusius įrenginius ir optimizuoti transformatorinių galias, maksimaliai kabeliuoti elektros energijos skirstymo tinklus miestų ir gyvenviečių teritorijose;
- plėsti elektros energijos skirstomąjį tinklą, užtikrinti visišką elektros energijos paslaugos prieinamumą gyventojams ir ūkio subjektams, visų lygmenų urbanistinių centrų elektrifikuojamose teritorijose kloti kabelines elektros paskirstymo linijas;
- skatinti atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą elektros energijos gamybai: vėjo jėgainių, hidroenergijos, saulės energijos naudojimą;
- rekonstruoti ir plėsti miestų ir kaimo gyvenamųjų vietovių gatvių apšvietimą.

Kalvarijos savivaldybės bendrojo plano korektūros elektros energijos tiekimo sprendiniai parengti vadovaujantis AB „Lesto“ Marijampolės tinklo eksploatavimo grupės Planavimo sąlygomis 2011-12-12 Nr. TS-46440-11-2407 ir patvirtintų bei rengiamų teritorijų planavimo dokumentų nuostatomis. Sprendiniuose elektros energijos tiekimo srityje numatoma:

- išlaikyti esamą elektros energijos tiekimo sistemos savivaldybėje schemą;

- rekonstruojant esamus orinius žemos įtampos elektros energijos tiekimo tinklus bei naujai elektrifikuojamose teritorijose numatyti kabelines elektros komunikacijas;
- skatinti atsinaujinančių ir vietinių energijos išteklių panaudojimą elektros energijos gamybai, elektros gamintojams jungiantis prie aukštos įtampos arba skirstomojo tinklo, arba pasigaminant elektros energijos savo reikmėms;
- išanalizuoti galimybę gaminti elektros energiją kogeneracijos principu centralizuotą šilumą Kalvarijos miestui gaminančioje katilinėje;
- parengti Kalvarijos savivaldybės elektros ūkio analizę, nustatyti pagrindines elektros energijos tiekimo problemas ir numatyti priemones didinti elektros energijos tiekimo bei vartojimo efektyvumą (studijos parengimą turėtų inicijuoti elektros energiją tiekianti įmonė, tarpininkaujant Kalvarijos savivaldybei);
- rekonstruoti esamas gatvių apšvietimo sistemas, gatvių apšvietimui numatyti elektros energiją tausančių priemonių įdiegimą;
- rengiant specialiuosius ar detaliuosius planus, nustatyti esamų ir planuojamų elektros tiekimo tinklų apsaugos zonas;
- rengiant specialiuosius ar detaliuosius planus, elektros tinklų apsaugos zonų ribose nustatyti teritorijos tvarkymo bei naudojimo režimus;
- neišlaikant elektros tinklų apsaugos zonoms keliamų reikalavimų, numatyti elektros tinklų išsaugojimo arba iškelimo galimybes;
- teritorijose, kuriose rengiant specialiuosius ar detaliuosius planus, numatoma elektros tinklų plėtra ar energetikos objektų statyba, rezervuoti teritorijas skirtas komunikaciniams koridoriams.

7.6. Telekomunikacijos ir ryšiai (nauja redakcija)

Kalvarijos savivaldybės bendrojo plano korektūros telekomunikacijų ir ryšių plėtros sprendiniai parengti vadovaujantis TEO LT, AB TED Kauno TEC raštu „Dėl duomenų pateikimo“ 2012-01-16 Nr. T-12/0080 ir patvirtintų bei rengiamų teritorijų planavimo dokumentų nuostatomis. Sprendiniuose telekomunikacijų ir ryšių sektoriuje 10-iai metų numatoma:

- sudaryti sąlygas telekomunikacinėms bendrovėms laisvai ateiti į telekomunikacinių paslaugų sferos rinką;
- plėsti esamą elektroninių ryšių infrastruktūrą, pagal poreikį ruošiant infrastruktūros schemas ir detaliuosius planus naujiems statiniams. Bendrojo plano sprendiniai neriboja naujų infrastruktūros objektų, nenumatytų sprendiniuose, planavimo, jei tam susidaro poreikis;
- įgyvendinant projektą "Kaimiškųjų vietovių informacinių technologijų plėčiui tinklas RAIN", apjungti į vieną tinklą Kalvarijos, Akmenynų, Liubavo ir Sangrūdų gyvenvietes;
- siūloma įrengti viešuosius interneto prieigos taškus, seniūnijų centruose, kuriuose jie dar nėra įrengti, kad internetu turėtų galimybę pasinaudoti kiekvienas pilietis, o viešųjų interneto prieigos taškų įrengimui numatyti pasinaudoti skiriama valstybės ir ES sąjungos parama;
- inicijuoti seminarus ir apmokymus savivaldybės gyventojams informacinių technologijų klausimais;
- fiksuoto laidinio ryšio ir interneto tinklo plėtrai naujai planuojamose ūkinės veiklos plėtros vietose numatyti iki 20 m² žemės sklypą planuojamos teritorijos centrinėje dalyje, skirtą telekomunikacinių įrenginių pastatymui, kai planuojamas potencialių vartotojų skaičius iki 1000 ir iki 70 m² žemės sklypą, kai vartotojų skaičius virš 1000;
- teritorijose, kuriose numatoma ryšių tinklų plėtra ar objektų statyba, rengiant specialiuosius ar detaliuosius planus, rezervuoti teritorijas skirtas komunikaciniams koridoriams, jungiančius esamus ir planuojamus telekomunikacinius tinklus bei įrenginius su vartotoju;
- rengiant teritorijų specialiuosius arba detaliuosius planus, naujiems telekomunikacijų koridoriams numatyti šalia kelių/gatvių žemės juostas, užimančias po 1 metrą į abi kabelio puses nuo kabelio ašies.

Mobilaus GSM ryšio tinklo plėtra koordinuojama Kalvarijos savivaldybės teritorijos mobilaus GSM ryšio tinklo bazinių stočių plėtros specialiajame plane (rengiamas; plano rengėjas: R. Pumputienės įmonė, Tilžės 144, Šiauliai).

8. RENGTTINI IR PERŽIURĖTINI TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTAI **(nauja redakcija – buvęs skyriaus pavadinimas TERITORIJOS, KURIOMS BŪTINA PARENGTI VIETOS LYGMENS TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTUS)**

Įgyvendinant Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano korektūros sprendinius rekomenduojama parengti šiuos teritorijų planavimo dokumentus:

bendruosius:

- atnaujinti Kalvarijos miesto teritorijos bendrąjį planą, patvirtintą Kalvarijos savivaldybės tarybos 2001-02-23 sprendimu Nr. T-11-7 (korektūra 2001-04-30 sprendimu Nr. T-13-16)

detaliuosius:

- kaimų detaliuosius planus²: Akmenynų (IVa), Sangrūdodos (IVa), Liubavo (IVa), Brukų (IVb), Jungėnų (IVb), Mockavos (IVb), Salaperaugio (IVb), Trakėnų (IVc), Rūdninkų (IVc), Aistiškių (IVd), Jusevičių (IVd), Senosios Radiškės (IVd), Tarprubežių (IVd);
- pramonės zonų ar jų dalių detaliuosius planus.

specialiuosius:

- rekreacinių teritorijų plėtros specialiuosius planus;
- pakeles infrastruktūros plėtros specialiuosius planus;
- dviračių ir pėsčiųjų takų specialiuosius planus;
- gamtinių dujų tiekimo specialųjį planą;
- sanitarinių apsaugos zonų ribų (tame tarpe vandenviečių) specialiuosius planus;
- seniūnijų kaimo plėtros žemėtvarkos projektus;
- atliekų surinkimo aikštelių išdėstymo specialųjį planą;
- paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų specialiuosius planus;
- nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiuosius planus, susidedančius iš paveldotvarkos projekto ir teritorijos ribų plano:
 - Kalvarijos miesto istorinės dalies U34 nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialųjį planą;
 - Kalvarijos Sinagogų komplekso G303K nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialųjį planą;
 - Pašto stoties pastatų komplekso G143K nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialųjį planą;
 - Kalvarijos Švč. M. Marijos vardo bažnyčios statinių komplekso G522K nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialųjį planą;
 - Evangelikų liuteronų bažnyčios S510 nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialųjį planą;

² Kaimams, patenkantiems į miestų bendrųjų planų sprendinių teritorijas, taikomi šių bendrųjų planų reglamentai, o detalieji planai rengiami pagal poreikį.

■ Kalvarijos savivaldybės bendrojo plano koregavimas. Sprendiniai. Aiškinamasis raštas

- Kalvarijos buv. dvaro sodybos fragmentų IP419 nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialųjį planą.

kitus projektus ir programinius dokumentus.

- Kalvarijos savivaldybės bendrojo plano koregavimas. Sprendiniai. Aiškinamasis raštas

PRIEDAI

Priedas Nr. 1. SAUGOMŲ TERITORIJŲ IR VALSTYBĖS SAUGOMŲ GAMTOS PAVELDO OBJEKTŲ SĄRAŠAS

(Saugomų teritorijų kadastro duomenys: <http://stk.vstt.lt>, 2012-09-04.)

Eil. Nr.	Teritorijos pavadinimas	Plotas savivaldybėje, ha	Visas plotas, ha	Steigimas ir veiklos organizavimas
Draustiniai		667,29	667,29	
Geomorfologiniai		332,06	332,06	
1.	Aguonio geomorfologinis draustinis	332,06	332,06	valstybinis
Botaniniai		317,11	317,11	
2.	Grandų botaninis draustinis	185,52	185,52	savivaldybės
3.	Jurgežerių botaninis draustinis	34,21	34,21	savivaldybės
4.	Trakėnų miško botaninis draustinis	97,38	97,38	savivaldybės
Telmologiniai		18,11	18,11	
5.	Trakėnų telmologinis draustinis	18,11	18,11	savivaldybės
Gamtos paveldo objektai		-	-	
Hidrogeologiniai		-	-	
6.	Vyžupio šaltinis	-	-	valstybinis
Biosferos poligonai		19748,71	19750,86	
7.	Kalvarijos biosferos poligonas	19748,71	19750,86	valstybinis

Priedas Nr. 2. NEKILNOJAMŲJŲ KULTŪROS PAVELDO OBJEKTŲ SĄRAŠAS
(Kultūros vertybių registro 2012-11-07 duomenys: <http://kvr.kpd.lt/heritage/>)

P2-1 lentelė. Paminklai

Eil. Nr.	Unikalus objekto kodas	Pavadinimas	Adresas	Įregistravimo registre data	Statusas	Kiti kodai
1.	5083	Piliakalnis	Menkupių k. (Kalvarijos sen.)	1992-09-30	P	A231K1P , AR327
2.	5084	Naujienėlės piliakalnis, vad. Aukštakalniui, Kovakalniui	Naujienėlės k. (Kalvarijos sen.)	1992-09-30	P	A232P, AR328
3.	5085	Papiliakalnių piliakalnis	Papiliakalnių k. (Kalvarijos sen.)	1992-09-30	P	A234P, AR329
4.	16494	Orijos senovės gyvenvietė	Orijos k. (Kalvarijos sen.)	1993-06-29	P	A233P, AR1838
5.	22978	Gyvenvietė	Menkupių k. (Kalvarijos sen.)	1997-08-08	P	A231K2P

P2-2 lentelė. Valstybės saugomi

Eil. Nr.	Unikalus objekto kodas	Pavadinimas	Adresas	Įregistravimo registre data	Statusas	Kiti kodai
1.	2583	Evangelikų liuteronų bažnyčia	Kalvarijos m. (Kalvarijos sen.), Dariaus ir Girėno g. 43	1997-12-31	VS	S510, IP1535, LA413/1063
2.	5982	Berezninkų k. senosios kapinės	Berezninkų k. (Sangrūdų sen.)	2003-11-13	VS	L1437 , AV258
3.	15976	Pašto stoties pastatų kompleksas	Kalvarijos m., S. Dariaus ir S. Girėno g.	1997-12-31	VS	G143K
4.	17087	Kalvarijos miesto istorinė dalis	Kalvarijos m. (Kalvarijos sen.)	2002-12-16	VS	U34 , UV18
5.	17321	Piliakalnis vad. Apšutkalniu	Kampinių k. (Kalvarijos sen.)	1995-06-21	VS	A6K1
6.	17322	Gyvenvietė	Kampinių k. (Kalvarijos sen.)	1995-06-21	VS	A6K2
7.	21066	Kampinių piliakalnis su gyvenviete	Kampinių k. (Kalvarijos sen.)	1995-06-21	VS	A6K , IP2707,

■ Kalvarijos savivaldybės bendrojo plano koregavimas. Sprendiniai. Aiškinamasis raštas

						LA367
8.	21820	Naujųjų Alksnėnų k. senosios kapinės	Naujųjų Alksnėnų k. (Sangrūdų sen.)	1996-01-29	VS	L26
9.	21821	Miklausės k. senosios kapinės	Miklausės k. (Sangrūdų sen.)	1996-01-29	VS	L27
10.	21827	Sūsniškų k. pirmosios senosios kapinės	Sūsniškų k. (Kalvarijos sen.)	1996-06-24	VS	L111
11.	21828	Sūsniškų k. antrosios senosios kapinės	Sūsniškų k. (Kalvarijos sen.)	1996-06-24	VS	L112
12.	21833	Užukalnių k. senosios kapinės	Užukalnių k. (Sangrūdų sen.)	1996-06-24	VS	L88
13.	21837	Salaperaugio k. senosios kapinės	Salaperaugio k. (Liubavo sen.)	1996-01-29	VS	L19
14.	21997	Palnyčios k. senosios kapinės	Palnyčios k. (Kalvarijos sen.)	1996-06-24	VS	L96
15.	21998	Tabarų k. senosios kapinės	Tabarų k. (Kalvarijos sen.)	1996-06-24	VS	L97
16.	21999	Kreivosios k. senosios kapinės	Kreivosios k. (Kalvarijos sen.)	1996-06-24	VS	L98
17.	22002	Juniškių vs. senosios kapinės	Juniškių vs. (negalioja nuo 1999.01.01)	1996-06-24	VS	L78
18.	22008	Vokietijos ir Rusijos karių kapinės	Rūdniškų k., (Sangrūdų sen.)	1996-06-24	VS	L84
19.	22022	Kampinių k. senosios kapinės	Kampinių k. (Kalvarijos sen.)	1996-06-24	VS	L106
20.	22003	Pakirsnų k. senosios kapinės	Pakirsnų k. (Kalvarijos sen.)	1996-06-24	VS	L99
21.	22004	Tabaruskų k. senosios kapinės	Tabaruskų k. (Kalvarijos sen.)	1996-06-24	VS	L100
22.	22005	Vaiponiškės evangelikų liuteronų senosios kapinės vad. Prūskapiais	Vaiponiškės k. (Sangrūdų sen.)	1996-06-24	VS	L81
23.	22006	Mergutrakio k. senosios kapinės	Mergutrakio k. (Sangrūdų sen.)	1996-06-24	VS	L82
24.	22007	Mockavos k. senosios kapinės	Mockavos k. (Sangrūdų sen.)	1996-06-24	VS	L83
25.	22009	Zovodos k. senosios kapinės	Zovodos k. (Sangrūdų sen.)	1996-06-24	VS	L85

■ Kalvarijos savivaldybės bendrojo plano koregavimas. Sprendiniai. Aiškinamasis raštas

26.	22010	Cyrailės, Senosios Radiškės k. senosios kapinės	Cyrailės k. (Sangrūdodos sen.)	1996-06-24	VS	L86
27.	22011	Cyrailės k. senosios kapinės	Cyrailės k. (Sangrūdodos sen.)	1996-06-24	VS	L87
28.	22013	Pasūduonės k. senosios kapinės	Pasūduonės k. (negalioja nuo 1999.01.01)	1996-06-24	VS	L101
29.	22014	Patašinės k. senosios kapinės	Patašinės k. (Kalvarijos sen.)	1996-06-24	VS	L102
30.	22019	Kreivukės k. senosios kapinės	Kreivukės k. (Kalvarijos sen.)	1996-06-24	VS	L103
31.	22020	Rūdelės k. senosios kapinės	Rūdelės k. dal. (Kalvarijos sen.) (negalioja nuo 1999.01.01)	1996-06-24	VS	L104
32.	22021	Šleinės k. senosios kapinės	Šleinių k. (Kalvarijos sen.)	1996-06-24	VS	L105
33.	22023	Jonų k. senosios kapinės	Jonų k. (Kalvarijos sen.)	1996-06-24	VS	L107
34.	22024	Deivoniškių k. senosios kapinės	Deivoniškių k. (Kalvarijos sen.)	1996-06-24	VS	L108
35.	22025	Trakėnų k. senosios kapinės	Trakėnų k. (Kalvarijos sen.)	1996-06-24	VS	L109
36.	22026	Naujienėlės k. senosios kapinės	Naujienėlės k. (Kalvarijos sen.)	1996-06-24	VS	L110
37.	22027	Evangelikų liuteronų senosios kapinės su Vokietijos karių kapais	Akmenynų k. (Akmenynų sen.)	1996-06-24	VS	L113
38.	22028	Akmenynų k. senosios kapinės	Akmenynų k. (Akmenynų sen.)	1996-06-24	VS	L114
39.	22029	Ėgliabalių, Tarprubežių k. senosios kapinės	Ėgliabalių k. (Kalvarijos sen.)	1996-06-24	VS	L115
40.	22030	Vazniškių k. pirmosios senosios kapinės vad. Suvalkėliais	Vazniškių k. (Kalvarijos sen.)	1996-06-24	VS	L116
41.	22031	Vazniškių k. antrosios evangelikų	Vazniškių k. (Kalvarijos sen.)	1996-06-24	VS	L117

■ Kalvarijos savivaldybės bendrojo plano koregavimas. Sprendiniai. Aiškinamasis raštas

		liuteronų senosios kapinės				
42.	22088	Trempinių k. senosios kapinės	Trempinių k. (Liubavo sen.)	1996-10-28	VS	L211
43.	22089	Klinavo k. senosios kapinės	Klinavo k. (Liubavo sen.)	1996-10-28	VS	L212
44.	22090	Skaistelių k. senosios kapinės	Skaistelių k. (Liubavo sen.)	1996-10-28	VS	L213
45.	22102	Senabūdžio k. senosios kapinės	Senabūdžio k. (Liubavo sen.)	1996-10-28	VS	L210
46.	22263	Kalvarijos m. evangelikų liuteronų senosios kapinės vad. vokiečių pirmosiomis kapinėmis	Kalvarijos m. (Kalvarijos sen.), Gėlių g.	1996-12-02	VS	L257
47.	22264	Kalvarijos m. evangelikų liuteronų senosios kapinės vad. vokiečių antrosiomis kapinėmis	Kalvarijos m. (Kalvarijos sen.)/Suvalkų g.	1996-12-02	VS	L258
48.	22265	Vaiponiškės k. senosios kapinės	Vaiponiškės k. (Sangrūdodos sen.)	1996-12-02	VS	L262
49.	22461	Senosios Radiškės k. evangelikų liuteronų senosios kapinės	Senosios Radiškės k. (Sangrūdodos sen.)	1996-12-23	VS	L306
50.	22462	Senosios Radiškės k. senosios kapinės	Senosios Radiškės k. (Sangrūdodos sen.)	1996-12-23	VS	L307
51.	22977	Menkupių piliakalnis su gyvenvieta	Menkupių k. (Kalvarijos sen.)	1997-08-08	VS	A231KP
52.	23137	Sodybos vieta, vad. Klimyne	Kušliškių k. (Kalvarijos sen.)	1997-11-12	VS	I39
53.	23563	Arklių keitimo stotis	Kalvarijos m., (Kalvarijos sen.), S. Dariaus ir S. Girėno 45	1997-12-31	VS	G143K1
54.	23564	Paštas	Kalvarijos m., (Kalvarijos sen.), S. Dariaus ir S. Girėno 49	1997-12-31	VS	G143K2

■ Kalvarijos savivaldybės bendrojo plano koregavimas. Sprendiniai. Aiškinamasis raštas

55.	23565	Smuklė	Kalvarijos m., (Kalvarijos sen.), S. Dariaus ir S. Girėno 49	1997-12-31	VS	G143K3
56.	23977	Aistiškių k. senosios kapinės vad. Prancūzkapinėmis	Aistiškių k. (Akmenynų sen.)	1998-12-30	VS	L869
57.	23978	Alšenkos, Aistiškių k. evangelikų liuteronų senosios kapinės	Aistiškių k. (Akmenynų sen.)	1998-12-30	VS	L870
58.	23979	Aleksandravo k. senosios kapinės	Aleksandravo k. (Akmenynų sen.)	1998-12-30	VS	L871
59.	23982	Liepalotų k. senosios kapinės	Liepalotų k. (Akmenynų sen.)	1998-12-30	VS	L874
60.	24814	Tiltas	Nemunaičių k. (Kalvarijos sen.)	1999-06-07	VS	S555
61.	25178	Senųjų Alksnėnų akmuo su ženklais	Sangrūdės sen.	2000-08-11	VS	A1565
62.	26372	Kalvarijos sinagogų kompleksas	Kalvarijos m. (Kalvarijos sen.), Sodų 18	2002-03-22	VS	G303K
63.	26373	Vasarinė sinagoga	Kalvarijos m. (Kalvarijos sen.), Sodų 18	2002-03-22	VS	G303K1
64.	26374	Žieminė sinagoga	Kalvarijos m. (Kalvarijos sen.), Sodų 18	2002-03-22	VS	G303K2
65.	26375	Talmudo mokykla	Kalvarijos m. (Kalvarijos sen.), Sodų 18	2002-03-22	VS	G303K3
66.	30563	Kalvarijos Švč. M. Marijos Vardo bažnyčios pastatų kompleksas	Kalvarijos m. (Kalvarijos sen.), Laisvės g. 17	2005-04-18	VS	G522K
67.	30564	Švč. M. Marijos Vardo bažnyčia	Kalvarijos m. (Kalvarijos sen.), Laisvės g. 17	2005-04-18	VS	G522K1
68.	30565	Šventoriaus vartai	Kalvarijos m. (Kalvarijos sen.)	2005-04-18	VS	G522K2

■ Kalvarijos savivaldybės bendrojo plano koregavimas. Sprendiniai. Aiškinamasis raštas

P2-3 lentelė. Registriniai

Eil. Nr.	Unikalus objekto kodas	Pavadinimas	Adresas	Įregistravimo registre data	Statusas	Kiti kodai
1.	334	Kalvarijos buv. dvaro sodybos fragmentai	Kalvarijos m. (Kalvarijos sen.)		R	IP411, LA413/1062
2.	342	Mockų (Mockavos) buv. dvaro sodybos fragmentai	Mockų k. (Sangrūdės sen.)		R	IP419, LA413/1079
3.	344	Buv. dvaro sodybos fragmentai	Zigmantavo k. (Kalvarijos sen.)		R	IP421, LA413/1073
4.	2087	Paminklas Lietuvos nepriklausomybės atgavimui paminėti (1918	Kalvarijos m. (Kalvarijos sen.), Laisvės g.		R	IP1032, LA413/1064
5.	2133	Namas	Kalvarijos m. (Kalvarijos sen.), Laisvės g. 28		R	IP1079, LA413/1065
6.	2134	Namas	Kalvarijos m. (Kalvarijos sen.), Laisvės g. 36		R	IP1080, LA413/1066
7.	2132	Namas	Kalvarijos m. (Kalvarijos sen.), Laisvės g. 44		R	IP1078, LA413/1067
8.	2135	Namas	Kalvarijos m. (Kalvarijos sen.), Laisvės g. 7		R	IP1081, LA413/1068
9.	5086	Piliakalnis	Žaliosios k. (negalioja nuo 1999.01.01)		R	AR330
10.	5093	Akmens a. stovykla IX-II tūkstantmečio p.r.m e.	Turlojiškės k. (Kalvarijos sen.)		R	AR337
11.	9145	Kryžius	Kalvarijos m. (Kalvarijos sen.)		R	DV1147
12.	10900	Kapinės	Kalvarijos m. (Kalvarijos sen.)		R	IV302

■ Kalvarijos savivaldybės bendrojo plano koregavimas. Sprendiniai. Aiškinamasis raštas

13.	10901	Kapinės	Kalvarijos m. (Kalvarijos sen.)		R	IV303
14.	12254	Knygnešio J. Kanclieriaus kapas ir antkapinis paminklas	Kalvarijos m. (Kalvarijos sen.)		R	IP2387
15.	12155	Sodyba	Trempinių k. (Liubavo sen.)		R	IV823
16.	12587	Žydų senųjų kapinių dalis	Kalvarijos m. (Kalvarijos sen.), Gėlių g.		R	IP2702
17.	12588	Žydų senosios kapinės	Liubavo k. (Liubavo sen.)		R	IP2704
18.	15716	Altorius	Kalvarijos m. (Kalvarijos sen.)		R	DV4788
19.	15717	Varpas	Kalvarijos m. (Kalvarijos sen.)		R	DV4789
20.	16788	Kapinės	Liubavo k. (Liubavo sen.)		R	IV1031
21.	30789	Knygnešio Andriaus Aluškos kapas	Sangrūdų k. (Sangrūdų sen.)	2006-10-11	R	
22.	30791	Knygnešio Vinco Markevičiaus sodybos vieta	Giluišių k. (Sangrūdų sen.)	2006-10-11	R	
23.	30792	Knygnešio Vinco Markevičiaus kapas	Sangrūdų k. (Sangrūdų sen.)	2006-10-11	R	
24.	30790	Knygnešių Povilo Kupsto ir Rožės Meleškaitės kapai	Sangrūdų k. (Sangrūdų sen.)	2006-10-11	R	
25.	30793	Knygnešio Juozo Silicko kapas	Sangrūdų k. (Sangrūdų sen.)	2006-10-11	R	
26.	5986	Piliakalnis	Navininkų k. (Sangrūdų sen.)		R	AV262
27.	35708	Navininkų geležinkelio pralaida	Navininkų k. (Sangrūdų sen.); Linijos Kazlų Rūda-Pasienis 71+676 km	2011-09-15	R	

Trumpiniai: P – paminklas, VS – valstybės saugomas, R – registrinis.